ČESKÁ AGENTURA NA PODPORU OBCHODU / CZECHTRADE

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM FONDEM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ A MINISTERSTVEM PRŮMYSLU A OBCHODU

Makroekonomická analýza zahraničního obchodu ČR – rok 2004 (pro účely hodnocení projektů v programu Marketing)

Praha 2005

Vydavatel : Česká agentura na podporu obchodu/CzechTrade
Dittrichova 21
P.O.Box 76
128 01 Praha 2

tel : 22 49 07 500
fax : 22 49 07 503
e-mail : info@czechtrade.cz
http://www.czechtrade.cz

Uzávěrka rukopisu : 15. 5. 2005

© Česká agentura na podporu obchodu/CzechTrade, 2005

OBSAH

strana

Základní vývojové trendy zahraničního obchodu České republiky v roce 2004 ……... 5

1. Dynamika zahraničního obchodu …….. 7

2. Teritoriální struktura …….. 11

3. Zbožová struktura ……... 16

4. Obchodní bilance …… 32

5. Cenový vývoj …… 36

6. Měnová skladba ……... 38

7. Organizační struktura …… 42

8. Zahraniční obchod České republiky s Evropskou unií a rozhodujícími zeměmi …. 45

8.1 Evropská unie …….. 45

8.2 Hlavní obchodní partneři …… 53

8.2.1 Spolková republika Německo …….. 53

8.2.2 Slovensko …….. 57

8.2.3 Rakousko …….. 62

8.3 Další významní obchodní partneři ……... 65

8.3.1 Rusko …… 65

8.3.2 Polsko …….... 68

8.3.3 Itálie …….. 71

8.3.4 Velká Británie …….. 73

8.3.5 Francie …….. 75

8.3.6 Nizozemsko……... 77

8.3.7 Spojené státy americké …….. 79

8.3.8 Čína …….. 81

8.4 Vybrané země exportního zájmu ČR ……... 83

8.4.1 Brazílie …….. 83

8.4.2 Indie …….. 85

Poznámka k metodice použitých pramenů…… 88

Příloha č. 1 – Seznam tabulek v textu …….. 89

Příloha č. 2 – Seznam grafů v textu …….. 93

ZÁKLADNÍ VÝVOJOVÉ TRENDY ZAHRANIČNÍHO OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2004

V roce 2004 zaznamenala česká ekonomika další zvýšení své výkonnosti, když zrychlila růst na 4 % při zlepšení vývoje struktury výdajových položek HDP.

Z vnějších podmínek pak na český zahraniční obchod příznivě působil zejména vstup do Evropské unie, umožňující širší zapojení do mezinárodní směny.

- Obrat zahraničního obchodu tak v meziročním srovnání vzrostl o 22,7 % při rychlejším meziročním přírůstku vývozu (index 125,0) než dovozu (index 120,5). Tím ZO ČR zaznamenal výrazně vyšší dynamiku ve srovnání s tempem růstu, kterého bylo dosaženo v roce 2003.

- Struktura tohoto nárůstu znamenala také příznivější změnu poměru mezi vývozem a dovozem, když oproti podílu 48,8 % za rok 2003 se export v roce 2004 zvýšil na 49,7 %, tj. o 0,9 procentního bodu, přičemž krytí dovozu vývozem meziročně narostlo o 3,5 bodu na 98,7 %.

- Důsledkem tohoto vývoje byl výrazný meziroční pokles pasiva obchodní bilance za leden až prosinec 2004 na 22,3 mld.Kč, které bylo o 47,5 mld.Kč nižší než ve stejném období roku 2003.

- Příznivě se vyvíjel obchod se zeměmi s vyspělou ekonomikou, s nimiž se kladné saldo meziročně zvýšilo o 46,8 mld.Kč na 148,5 mld.Kč (vlivem obchodu s Evropskou unií, s níž aktivum dosáhlo 225,8 mld. Kč při meziročním zvýšení o 71,4 mld.Kč, na rozdíl od ostatních vyspělých zemí u nichž bilanční deficit meziročně narostl o 24,6 mld.Kč na 77,3 mld.Kč).

- Kladné saldo vyplynulo také z obchodu s evropskými zeměmi s přechodovou ekonomikou, a to ve výši 27,7 mld.Kč při meziročním nárůstu o 7,2 mld.Kč.

- Podařilo se také poměrně výrazně meziročně snížit pasivum z obchodu s rozvojovými zeměmi, a to o 11,4 mld.Kč na 55,1 mld.Kč.

- Malé meziroční zlepšení záporného salda bylo také dosaženo v obchodu se Společenstvím nezávislých států v rozsahu 0,6 mld.Kč (na 57,9 mld.Kč).

- Na druhé straně však opět značněji meziročně narostlo pasivum z obchodu s ostatními státy, a to o 14,8 mld.Kč na podstatných 84,0 mld.Kč.

- Z komoditního hlediska největší bilanční aktivum přinesla skupina strojů a dopravních prostředků v rozsahu 133,9 mld.Kč při meziročním zvýšení o 63,0 mld.Kč.

- Naopak, nejvyšší bilanční deficit zaznamenaly chemikálie v částce 87,7 mld.Kč při meziročním nárůstu o 3,8 mld.Kč.

- V teritoriální struktuře se meziročně ve vývozu zvýšil podíl rozvojových zemí (o 0,3 bodu na 3,2 %), Společenství nezávislých států (rovněž o 0,3 bodu na 2,4 %) a evropských zemí s přechodovou ekonomikou (o 0,2 bodu na 2,3 %). Pokles podílu na českém vývozu na druhé straně nastal u zemí s vyspělou ekonomikou (o 0,5 bodu na 91,6 %) a u ostatních zemí o 0,1 bodu na 0,5 % celkového českého exportu.

- V dovozu se meziročně zvýšil podíl zemí s vyspělou ekonomikou o 1,2 bodu na 81,8 %. Stagnovaly podíly importu z evropských zemí s přechodovou ekonomikou a z ostatních zemí, zatímco účast rozvojových zemí a Společenství nezávislých států meziročně na celkovém českém dovozu poklesla.

- I nadále trvala největší koncentrace českého exportu a importu na evropský trh, zejména čtyři sousední země, mezi nimiž dominovalo Německo.

- Díky úspěšné snaze českých vývozců byla zaznamenána výrazná bilanční aktiva s Německem, Slovenskem, Rakouskem, Velkou Británií a Nizozemskem.

- Na druhé straně značně převažující dovoz nad vývozem vytvořil vysoká bilanční pasiva z obchodu s Čínou, Japonskem a Ruskem.

- Komoditně byla celková výše vývozu i nadále výrazně ovlivňována exportem strojů a dopravních prostředků, které dosáhly meziročního nárůstu o 26,2 %, když současně zvýšily svůj podíl v celkovém exportu na 50,6 %.

- I na celkovou výši dovozu měly významný vliv stroje a dopravní prostředky, které při meziročním nárůstu o 19,0 % dosáhly podílu 42,2 % na souhrnném importu ČR.

- Vývoz položek zařazených do High Technology Products se meziročně zvýšil o 19,3 % a nárůst jejich dovozu představoval 13,7 %.

- Ve struktuře dovozu podle užití nejvyšší podíl registrovalo i nadále výrobní užití se 49,3 % na celkovém importu.

- Vývozní ceny měřené výběrovým indexem (včetně kurzového pohybu) se v roce 2004 oproti roku 2003 průměrně zvýšily o 3,7 %, zatímco dovozní ceny v průměru narostly o 1,6 %.

- Největší vývozci s hodnotou exportu nad 1 mld.Kč, reprezentující necelé procento všech vývozců, zabezpečili v roce 2004 58,6 % českého exportu, a to při meziročním nárůstu o 245,1 mld.Kč.

- Téměř polovinu českého dovozu (49,6 %) v hodnotě cca 850 mld.Kč realizovali rovněž největší importéři s výší importu nad 1 mld.Kč.

1. Dynamika zahraničního obchodu

V roce 2004 dosáhl obrat zahraničního obchodu v běžných cenách 3 449,7 mld.Kč, čímž se v meziročním srovnání zvýšil o 638,1 mld.Kč a zaznamenal tak výrazně vyšší dynamiku ve srovnání s tempem růstu, kterého bylo dosaženo v roce 2003. Struktura tohoto nárůstu představovala také příznivější změnu poměru mezi vývozem a dovozem, když oproti podílu 48,8 % za rok 2003 se export v roce 2004 zvýšil na 49,7 %, tj. o 0,9 procentního bodu. Krytí dovozu vývozem přitom meziročně narostlo o 3,5 bodu na 98,7 %.

Dynamika vývozu v roce 2004 byla v meziročním srovnání vyšší rovněž ve všech čtvrtletích. Pohybovala se od indexu 113,0 v prvním čtvrtletí do meziročního nárůstu o 33,1 % ve druhém kvartálu, kdy byla ve srovnání s ostatními čtvrtletími v relativní úrovni nejvyšší. Ve třetím kvartálu však meziroční nárůst oproti druhému čtvrtletí poklesl na index 128,2 a ve čtvrtém čtvrtletí pak dále na index 125,5.

V hodnotovém vyjádření registroval export ve 2. čtvrtletí 2004 vysoký nárůst oproti 1. kvartálu, a to v částce 76 126 mil.Kč, zatímco ve 3. čtvrtletí poklesl pod úroveň druhého kvartálu, a to o 26 610 mil.Kč. Čtvrté čtvrtletí pak zaznamenalo nejvyšší vývoz v částce 458 286 mil.Kč, což představovalo oproti 3. kvartálu nárůst v rozsahu 32 181 mil.Kč.

Nejnižší měsíční vývoz byl zaznamenán v lednu, a to ve výši 108 063 mil.Kč. Na druhé straně nejvyšší hodnotová úroveň exportu byla registrována v listopadu v částce 166 581 mil.Kč.

Také dovoz byl v relativní úrovni ve všech čtvrtletích meziročně vyšší. Jeho vývoj vykázal obdobnou tendenci jako vývoz. Meziroční nárůst v prvním čtvrtletí byl v relativní úrovni realizován indexem 111,1, aby kulminoval ve 2. kvartálu meziročním zvýšením o 30,8 %. Další čtvrtletí však zaznamenala klesající meziroční dynamiku nárůstu (třetí kvartál s indexem 123,3 a čtvrté čtvrtletí při indexu 116,8).

V absolutním vyjádření dovoz ve 2. čtvrtletí překročil výši importu dosaženou v 1. kvartálu o 87 089 mil.Kč, zatímco ve 3. čtvrtletí poklesl pod úroveň druhého kvartálu o 30 139 mil.Kč. Čtvrté čtvrtletí pak zaznamenalo nejvyšší čtvrtletní dovoz v částce 465 947 mil.Kč, což představovalo proti třetímu kvartálu nárůst v rozsahu 33 653 mil.Kč.

Obdobně jako v exportu byla nejnižší měsíční hodnotová úroveň dovozu zaznamenána v lednu (v částce 107 936 mil.Kč) a nejvyšší pak v listopadu v rozsahu 163 070 mil.Kč.

Poznámka: Pokud není uvedeno jinak, jsou údaje za rok 2004 předběžné (vč. dopočtů), revidované dle závěrky k 28.2.2005.
Veškeré údaje v tabulkách jsou zpracovány z hodnot v korunách a následně zaokrouhleny na tisíce, resp. milióny. Z tohoto důvodu nemusí souhlasit součet částí celku s celkovým údajem a mohou se vyskytnout i drobné diference.

Tabulka 1 Vývoj zahraničního obchodu podle jednotlivých čtvrtletí roku 2004

Období	Vývoz		Dovoz	
	mil. Kč v b.c.	2004 v % 2003	mil. Kč v b.c.	2004 v % 2003
1. čtvrtletí	376 589	113,0	375 344	111,1
2. čtvrtletí	452 715	133,1	462 433	130,8
3. čtvrtletí	426 105	128,2	432 294	123,3
4. čtvrtletí	458 286	125,5	465 947	116,8
1. - 4. čtvrtletí	**1 713 695**	**125,0**	**1 736 018**	**120,5**
1. pololetí	829 304	123,1	837 777	121,2
2. pololetí	884 391	126,8	898 241	119,8

Pramen: MPO ČR

Vývoz ve 2. pololetí byl vyšší o 55 087 mil.Kč než rozsah exportu v prvním půlroce.

Rovněž import přesáhl ve druhém půlroce výši dovozu za první pololetí, a to o 60 464 mil.Kč.

Rok 2004 registroval v meziročním srovnání rychlejší vývoj vývozu než dovozu, když celoroční předstih tempa exportu převýšil dynamiku importu o 4,5 bodu.

Nejvyššího předstihu tempa vývozu bylo přitom dosaženo v listopadu o 11,8 bodu.

Naopak, nejvyšší předstih dovozu ve vztahu k vývozu byl v relativní úrovni evidován v dubnu, a to o 1,7 bodu.

Graf 1 Zahraniční obchod ČR v roce 2004 podle jednotlivých měsíců
(2004 v % 2003)

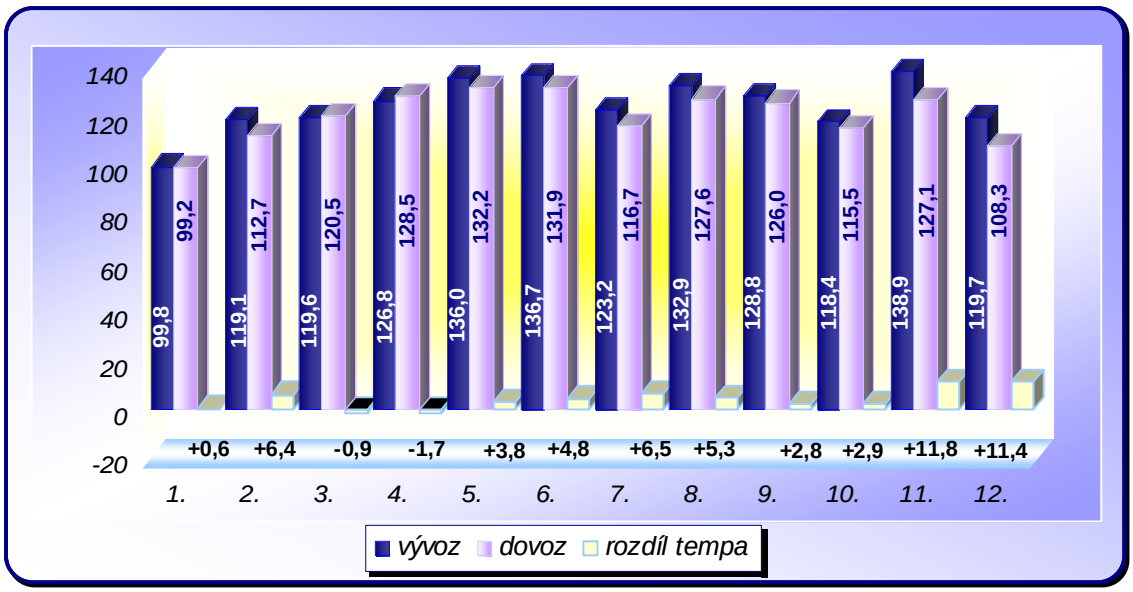

Pramen: MPO ČR

Celkový vývoz v roce 2004 činil 1 713,7 mld.Kč a meziročně vzrostl o 342,8 mld.Kč, tj. o 25,0 %. V USD vykázal meziroční nárůst o 37,2 % a při vyjádření v euru zaznamenal přírůstek 24,9 %.

Export za leden až prosinec roku 2004 zaznamenal meziroční nárůst do všech hlavních skupin zemí. Největší relativní nárůst byl vykázán do Společenství nezávislých států (index 148,0), který v absolutní úrovni znamenal částku 13,6 mld.Kč. Podstatné meziroční hodnotové zvýšení vývozu však bylo na druhé straně uskutečněno do zemi s vyspělou ekonomikou, a to o mimořádných 306,8 mld.Kč při indexu 124,3, když rozhodující část této sumy ve výši 289,4 mld.Kč (index 124,5) byla realizována do zemí Evropské unie. Do ostatních zemí uvedené teritoriální skupiny se export meziročně zvýšil o 17,3 mld.Kč (index 121,8). Do rozvojových zemí bylo evidováno meziroční zvýšení českého exportu v rozsahu 14,3 mld.Kč (index 135,8), do evropských zemí s přechodovou ekonomikou ve výši 10,3 mld.Kč (index 136,0) a do ostatních zemí vývoz meziročně narostl o 264 mil.Kč při indexu 103,4.

Z jednotlivých zemí, které měly dlouhodoběji větší podíl na obratu českého zahraničního obchodu, nejvýznamnější relativní nárůst exportu (nad 125 %) byl v meziročním srovnání dosažen na Ukrajinu (index 161,0), do Maďarska (index 154,7), Turecka (index 148,1), Ruska (index 146,2), Belgie (index 142,0), Polska (index 136,4), na Slovensko (index 133,4), do Španělska (index 129,8), Japonska (index 128,4), Nizozemska (index 126,6) a do Švédska (index 126,6).

Naopak, do zemí s dlouhodobě větším podílem na obratu českého zahraničního obchodu byl v meziročním srovnání zaznamenán pokles vývozu pod index 100,0 jen na Tchaj-wan (index 91,8).

Tabulka 2 Vývoj zahraničního obchodu podle skupin zemí
(2004 v % 2003, běžné ceny)

Skupiny zemí, země	Vývoz	Dovoz
Svět celkem	**125,0**	**120,5**
Země s vyspělou ekonomikou	**124,3**	**122,4**
z toho: Evropská unie	124,5	121,2
Rozvojové země	**135,8**	**102,8**
Evropské země s přechodovou ekonomikou	**136,0**	**137,5**
Společenství nezávislých států	**148,0**	**115,0**
Ostatní [1)]	**103,4**	**119,6**
Rusko	146,2	108,6
Slovenská republika	133,4	124,7
Spolková republika Německo	122,4	117,2
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj - OECD	124,5	122,5

Pramen: ČSÚ a MPO ČR
1) ČLR, KLDR, Kuba, Laos, MoLR, VSR

Celkový dovoz v roce 2004 činil 1 736,0 mld.Kč, čímž se meziročně zvýšil o 295,3 mld.Kč, tj. o 20,5 %. V USD vykázal meziroční nárůst o 32,2 % a při vyjádření v euru zaznamenal přírůstek 20,5 %.

V meziročním srovnání se import zvýšil ze všech hlavních skupin zemí. Nejvyšší meziroční absolutní nárůst byl realizován ze zemí s vyspělou ekonomikou v rozsahu

260,0 mld.Kč a s indexem 122,4. Z této sumy připadlo na dovoz ze zemí Evropské unie 218,1 mld.Kč při indexu 121,2 a na import z ostatních zemí uvedené teritoriální skupiny 41,9 mld.Kč (index 131,7). Druhý nejvyšší meziroční nárůst dovozu byl zaregistrován z ostatních zemí ve výši 15,1 mld.Kč při indexu 119,6. Meziroční přírůstky importu byly dále evidovány ze Společenství nezávislých států ve výši 13,0 mld.Kč (index 115,0), z evropských zemí s přechodovou ekonomikou v rozsahu 3,0 mld.Kč (index 137,5) a z rozvojových zemí ve výši 2,9 mld.Kč při indexu 102,8.

Z jednotlivých zemí, které měly dlouhodoběji větší podíl na obratu českého zahraničního obchodu, největší relativní nárůst dovozu (nad 125 %) byl realizován z Japonska (index 178,5), Nizozemska (index 153,2), Ukrajiny (index 147,9), Polska (index 137,6), Španělska (index 133,5), Velké Británie (index 130,9) a ze Švédska (index 125,1).

Naopak, ze zemí s dlouhodoběji větším podílem na obratu českého zahraničního obchodu byl v meziročním srovnání evidován pokles dovozu pod index 100,0 z Malajsie (index 79,0) a z Norska (index 90,1).

Tabulka 3 Vývoj zahraničního obchodu podle zbožových skupin
(2004 v % 2003, běžné ceny)

Zbožové skupiny SITC	Vývoz	Dovoz
0-9 Zboží celkem	**125,0**	**120,5**
z toho:		
0 Potraviny a živá zvířata	129,7	123,8
1 Nápoje a tabák	108,5	142,4
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	128,0	129,1
3 Minerální paliva a maziva	134,7	113,1
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	104,0	109,0
5 Chemikálie	130,8	117,4
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	122,0	124,3
7 Stroje a dopravní prostředky	126,2	119,0
8 Různé hotové výrobky	120,6	123,3
9 Nespecifikováno	50,3	237,9

Pramen: MPO ČR

V exportu za leden až prosinec 2004 zaznamenaly všechny zbožové skupiny meziroční zvýšení, kromě nespecifikovaného globálu (snížení o 495 mil.Kč). Nejvyšší meziroční nárůst vykázaly stroje a dopravní prostředky, a to o 180,0 mld.Kč s indexem 126,2. S podstatně nižším zvýšením exportu následovaly skupiny: průmyslové zboží podle druhu materiálu (69,6 mld.Kč, index 122,0), různé hotové výrobky (33,2 mld.Kč, index 120,6), chemikálie (24,8 mld.Kč, index 130,8), minerální paliva a maziva (13,7 mld.Kč, index 134,7), potraviny a živá zvířata (10,8 mld.Kč, index 129,7), suroviny nepoživatelné, bez paliv (rovněž 10,8 mld.Kč, index 128,0) a nápoje a tabák (0,7 mld.Kč, index 108,5). Živočišné a rostlinné oleje zaznamenaly meziroční zvýšení vývozu pouze v částce 40 mil.Kč s indexem 104,0.

Z hodnotově významnějších položek SITC se v meziročním srovnání (nad 150 %) zvýšil export rud kovů a kovového odpadu (index 190,8), zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (index 170,7) a plastů v prvotní formě (index 162,0).

Největší absolutní nárůst vývozu byl realizován silničními vozidly (46,4 mld.Kč), elektrickými zařízeními, přístroji a spotřebiči (44,6 mld.Kč), zařízeními k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (30,2 mld.Kč), železem a ocelí (24,8 mld.Kč), stroji zařízeními všeobecně užívanými v průmyslu (24,7 mld.Kč) a kovovými výrobky (20,7 mld. Kč).

V celkovém importu za leden až prosinec 2004 zaznamenaly všechny zbožové skupiny meziroční nárůst. Největší zvýšení registrovaly stroje a dopravní prostředky (117,0 mld.Kč, index 119,0), průmyslové zboží podle druhu materiálu (70,5 mld.Kč, index 124,3), různé hotové výrobky (35,5 mld.Kč, index 123,3) a chemikálie (28,6 mld.Kč, index 117,4).

Z hodnotově významnějších položek SITC vykázaly značnější meziroční relativní zvýšení importu (nad 150 %) rudy kovů a kovový odpad (index 164,0), oděvní výrobky a doplňky (index 155,8) a železo a ocel (index 151,3).

Největší meziroční absolutní nárůst byl realizován položkami: silniční vozidla (29,7 mld.Kč), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (28,4 mld.Kč) a železo a ocel (28,1 mld.Kč).

2. Teritoriální struktura [x)]

Postavení jednotlivých základních skupin zemí v celkovém českém vývozu a dovozu zaznamenalo v roce 2004 (pokud abstrahujeme od přerozdělení zemí mezi základními skupinami provedenému k 1.5.2004, zejména mezi skupinou zemí s vyspělou ekonomikou a evropskými zeměmi s přechodovou ekonomikou) **relativně málo výrazné meziroční změny,** které se pohybovaly na úrovni od –1,1 do +1,2 procentního bodu. Na rozdíl od předchozího roku přitom došlo k větším posunům u dovozu, a to právě v rozmezí -1,1 do +1,2 bodu a mírnějším na straně vývozu (od –0,5 do +0,5 bodu). **Podílová účast se změnila především u zemí s vyspělou ekonomikou a u rozvojových zemí.**

Hlavní místo ve vývozu i v dovozu ČR si zachovaly i v roce 2004 **země s vyspělou ekonomikou** a dále ho ještě zdůraznily, ale na rozdíl od předchozích let při meziročním oslabení jejich postavení ve vývozu (z 92,1 % na 91,6 %) v poměru k posílené pozici

---

[x)] *Poznámka: komentář k teritoriální struktuře zahraničního obchodu ČR za rok 2003 a 2004 je proveden na základě údajů o rozdělení jednotlivých zemí do základních skupin, které vychází ze stavu platnému k 1.5.2004, kdy došlo k rozšíření EU.*

v dovozu (z 80,6 % na 81,8 %). Podobnou změnu ve svém postavení opět registrovaly i země OECD jako celek, jejichž podíl ve vývozu ČR se meziročně snížil o 0,4 bodu na 90,2 % a v dovozu se zvýšil o 1,3 bodu na 81,7 %. Určující vliv na daný vývoj měly opakovaně členské země Evropské unie, které při zohlednění účasti nových zemí meziročně snížily svoje poměrné zapojení do českého vývozu o 0,4 bodu na 85,9 % a zvýšily svůj podíl na dovozu ČR o 0,4 bodu na 71,8 %.

Tabulka 4 Struktura zahraničního obchodu podle skupin zemí
(v %)

Skupina zemí	Vývoz			Dovoz		
	2003	2004	Změna	2003	2004	Změna
Svět celkem	**100,0**	**100,0**	**-**	**100,0**	**100,0**	**-**
Země s vyspělou ekonomikou	**92,1**	**91,6**	**-0,5**	**80,6**	**81,8**	**+1,2**
Evropská unie	86,3	85,9	-0,4	71,4	71,8	+0,4
Rozvojové země	**2,9**	**3,2**	**+0,3**	**7,4**	**6,3**	**-1,1**
Evropské země s přechodovou ekonomikou vč. SNS	**4,2**	**4,7**	**+0,5**	**6,6**	**6,3**	**-0,3**
Mimoevropské země s přechodovou a státní ekonomikou[1)]	**0,6**	**0,5**	**-0,1**	**5,3**	**5,3**	**0,0**
Nespecifikováno	**0,3**	**0,1**	**-0,2**	**0,1**	**0,2**	**+0,1**
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj – OECD	90,6	90,2	-0,4	80,4	81,7	+1,3

1) ČLR, KLDR, Kuba, Laos, MoLR, VSR
Pramen: MPO ČR

Druhou pozici v zahraničním obchodu ČR si dlouhodobě udržovala **skupina evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. SNS.** Po zúžení této skupiny o země jež se v roce 2004 staly členy EU si tuto pozici evropské země s přechodovou ekonomikou vč. SNS ale ještě zachovaly jen díky SNS, a to když účast těchto zemí na českém vývozu meziročně posílila o 0,5 bodu na 4,7 % a oslabila v dovozu o 0,3 bodu na 6,3 %. Při vyčlenění SNS z dané skupiny by však v roce 2004 zůstala čtvrtá pozice evropským zemím s přechodovou ekonomikou pouze v českém vývozu, zatímco v dovozu ČR by svoje místo postoupily rozvojovým zemím a klesly by mezi hlavními skupinami zemí až na pozici poslední, tj. až za mimoevropské země s přechodovou a státní ekonomikou.

Třetí pozice mezi základními skupinami zemí **náležela** v roce 2004 v zahraničním obchodu ČR **rozvojovým zemím.** Tyto země mají již od roku 1997 vyšší účast na českém dovozu ve srovnání s vývozem ČR, kterou sice v roce 2004 zmírnil meziroční nárůst jejich podílu na českém vývozu o 0,3 bodu na 3,2 % a pokles podílu na dovozu ČR o 1,1 bodu na 6,3 %, nicméně i tak docílily na českém dovozu stejnou procentuální účast jako evropské země s přechodovou ekonomikou vč. SNS zaujímající druhou pozici.

Nejhorší místo v českém zahraničním obchodu zaujímají trvale mezi hlavními skupinami zemí **mimoevropské země s přechodovou a státní ekonomikou při silnější pozici v dovozu ČR** než ve vývozu, která v roce 2004 opět mírně posílila. Podíl těchto zemí

na českém dovozu se meziročně sice nezměnil a zůstal na úrovni 5,3 %, ale jejich účast na vývozu ČR se zmenšila o 0,1 bodu na 0,5 %.

Graf 2 **Teritoriální struktura zahraničního obchodu ČR podle hlavních skupin zemí v roce 2004**
(v %)

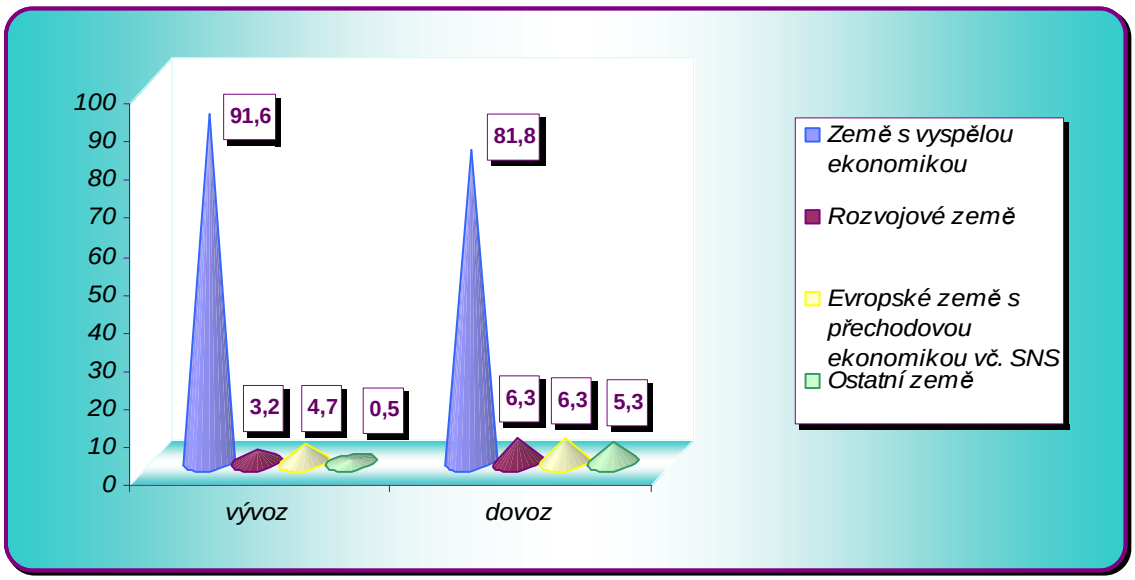

Pramen: MPO ČR

Země s vyspělou ekonomikou reprezentovaly ještě v roce 2003 hlavní odbytový trh pro český vývoz téměř všech zbožových skupin SITC. Výjimkou byly pouze skupiny potravinářského zboží a zemědělských produktů (skupina 0, 1 a 4 SITC), pro jejichž vývoz byly nicméně tyto země druhým největším trhem. V roce 2004, kdy se o dalších 10 zemí rozšířila EU, která především ovlivňuje pozice zemí s vyspělou ekonomikou v českém zahraničním obchodu, se pak **země s vyspělou ekonomikou** poprvé staly **hlavním odbytovým trhem pro naprosto všechny skupiny zboží vyváženého z ČR.** Z českého vývozu tak v roce 2004 směřovalo do zemí s vyspělou ekonomikou téměř 100 % zboží j.n., téměř 98 % minerálních paliv a maziv, přes 95 % surovin nepoživatelných, bez paliv, téměř 95 % živočišných a rostlinných olejů a tuků, jakož i různých hotových výrobků, více než 92 % nápojů a tabáku a strojů a dopravních prostředků. Český vývoz průmyslového zboží do dané teritoriální relace se přibližoval 89 %, vývoz potravin a živých zvířat 87 % a nejnižší vývoz chemikálií činil 86 %. Vývoz ČR do zemí s vyspělou ekonomikou přitom v roce 2004 zaznamenal meziroční nárůst podílu u všech skupin zboží.

Evropské země s přechodovou ekonomikou vč. SNS se naproti tomu staly v roce 2004 **druhým hlavním odbytištěm pro český vývoz všech jednotlivých zbožových skupin** a ztratily pozici největšího trhu pro potravinářské a zemědělské produkty (skupina zboží 0, 1 a 4 SITC), která jim ve vývozu ČR dlouhodobě náležela. Rozhodující vliv na tuto změnu měl opět vstup řady evropských zemí s přechodovou ekonomikou do EU, zejména pak Slovenska, Polska a Maďarska. Podíly evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. SNS na českém vývozu přitom v roce 2004 přesáhly desetiprocentní hranici pouze u chemikálií (11,2 %) a u ostatních zbožových skupin se pohybovaly od 0,1 % (zboží a transakce j.n.) do 9,2 % (potraviny a živá zvířata).

Tabulka 5 **Podíl hlavních trhů na zahraničním obchodu podle zbožových skupin v roce 2004**
(v %)

Zbožová skupina SITC	Vývoz				Dovoz			
	VE	PE	RZ	OZ	VE	PE	RZ	OZ
0 Potraviny a živá zvířata	86,6	9,2	3,6	0,6	83,7	1,2	12,4	2,7
1 Nápoje a tabák	92,9	6,5	0,2	0,4	87,1	2,0	10,4	0,5
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	95,6	2,8	1,1	0,4	59,2	30,8	7,7	2,3
3 Minerální paliva a maziva	97,9	1,0	0,5	0,6	44,1	51,5	4,4	0,0
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	94,4	4,5	1,1	0,0	88,1	0,4	11,5	0,0
5 Chemikálie	86,0	11,2	2,1	0,7	94,4	2,3	1,9	1,4
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	88,9	5,9	4,8	0,4	91,0	4,9	2,1	2,0
7 Stroje a dopravní prostředky	92,4	3,7	3,2	0,7	81,9	0,8	9,0	8,3
8 Různé hotové výrobky	94,4	3,5	1,8	0,3	80,9	1,6	6,5	11,0
9 Zboží a transakce j.n.	99,7	0,1	0,1	0,0	31,7	0,1	0,2	68,0

Pramen: MPO ČR a vlastní výpočet
Poznámka: ***VE – země s vyspělou ekonomikou***
PE – evropské země s přechodovou ekonomikou vč. SNS
RZ – rozvojové země
OZ – ostatní země (zahrnují ČLR, KLDR, Kubu, Laos, Mongolsko, VSR a obchod bez územní specifikace)

Země s vyspělou ekonomikou spolu s evropskými zeměmi s přechodovou ekonomikou vč. SNS se i v roce 2004 **podílely na českém vývozu všech jednotlivých skupin zboží více než 90 % a u většiny skupin se spíše přibližovaly 100 % podílu.** Meziročně byl přitom navýšen podíl u zbožové skupiny SITC 0, 1, 2, 6 a 8, a to v rozmezí +0,1 bodu (různé hotové výrobky) až +9,9 bodu (suroviny nepoživatelné, bez paliv) a snížen podíl u zbožové skupiny SITC 3, 4, 5, 7 a 9 v rozsahu –0,1 bodu (chemikálie) až –0,4 bodu (živočišné a rostlinné oleje a tuky).

Velmi nízké podíly na českém vývozu jednotlivých skupin zboží naopak **registrovaly** v roce 2004 (obdobně jako v bezprostředně předcházejících letech) **rozvojové země i ostatní země** (mimoevropské země s přechodovou a státní ekonomikou vč. obchodu bez územní specifikace). Rozvojové země zaujaly nejlepší postavení ve vývozu průmyslového zboží podle druhu materiálu (4,8 % při meziroční stagnaci podílu), potravin a živých zvířat (3,6 % při meziročním poklesu podílu o 2,3 bodu) a strojů a dopravních prostředků (3,2 % s meziročním nárůstem podílu o 0,6 bodu). Účast rozvojových zemí na českém vývozu zbývajících skupin zboží se pak pohybovala mezi 0,1 % (zboží a transakce j.n.) až 2,1 % (chemikálie) při meziročním navýšení u nápojů a tabáku, živočišných a rostlinných olejů a tuků, chemikálií, různých hotových výrobků a zboží a transakcí j.n. a meziročním poklesu u surovin nepoživatelných, bez paliv a minerálních paliv a maziv.

Trhy ostatních zemí reprezentovaly v roce 2004 **v českém vývozu** jednotlivých skupin zboží **pouze podíly v rozpětí 0,0 %** (živočišné a rostlinné oleje a tuky a zboží a transakce j.n.) **až 0,7 %** (chemikálie a stroje a dopravní prostředky), tzn., že u žádné skupiny zboží ve vývozu ČR nedosáhly ani jednoprocentního podílu. Meziročně se přitom zlepšilo jejich postavení jen v českém vývozu surovin nepoživatelných, bez paliv (podíl 0,4 %) a

zejména vlivem obchodu bez územní specifikace i u minerálních paliv a maziv (podíl 0,6 %). Ve vývozu ostatních skupin zboží svoje pozice naopak zhoršily.

V českém dovozu za rok 2004 si země s vyspělou ekonomikou nejen **udržely,** ale značně posílily, **rozhodující váhu u všech skupin zboží, s výjimkou minerálních paliv a maziv a zboží a transakcí j.n.** Na dovozu chemikálií a průmyslového zboží podle druhu materiálu jejich podíl přesáhl 90 % hranici a u živočišných a rostlinných olejů a tuků, jakož i nápojů a tabáku se 90 % velmi přiblížil. Vyšší než 80 % podíl zaznamenaly pak v roce 2004 země s vyspělou ekonomikou na českém dovozu potravin a živých zvířat, strojů a dopravních prostředků a různých hotových výrobků a téměř 60 % podíl dosáhly u surovin nepoživatelných, bez paliv. Nejméně se naproti tomu tyto země zúčastnily na českém dovozu minerálních paliv a maziv (i když jejich podíl přesáhl 40 % proti zhruba 20 % podílu dosahovanému před rozšířením EU) a zboží a transakcí j.n. (více než 30 % podíl).

Postavení evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. SNS v českém dovozu podle jednotlivých skupin zboží zemí nebylo zdaleka tak **jednoznačné** jako je tomu s jejich pozicí ve vývozu ČR. Dlouhodobě mají tyto země rozhodující postavení v českém dovozu minerálních paliv a maziv. I v roce 2004 zde ČR nakoupila více než polovinu z celkového hodnotového objemu dovezených paliv a maziv. Nezastupitelnou úlohu při tomto nákupu mělo pak opět Rusko, odkud v roce 2004 pocházelo 83,3 % z celkového českého dovozu této kategorie z uvedené teritoriální skupiny a 42,9 % z celkového českého dovozu minerálních paliv a maziv. Významný podíl (více než 30 %) měly evropské země s přechodovou ekonomikou v roce 2004 i na českém dovozu surovin nepoživatelných, bez paliv, zatímco u ostatních zbožových skupin se podíly těchto zemí pohybovaly pouze na úrovni mezi 0,1 % (zboží a transakce j.n.) až 4,9 % (průmyslové zboží podle druhu materiálu) českého dovozu daných kategorií.

Rozvojové země v roce 2004 zhoršily meziročně své poměrné zastoupení v českém dovozu většiny zbožových skupin. Více než 10 % podílu dosáhly pouze u dovozu potravin a živých zvířat (12,4 %), živočišných a rostlinných olejů a tuků (11,5 %) a nápojů a tabáku (10,4 %), přičemž k 10 % hranici se přiblížily ještě v českém dovozu strojů a dopravních prostředků (9,0 %). Naproti tomu u ostatních skupin zboží se podíly těchto zemí pohybovaly od 0,2 % (zboží a transakce j.n.) do 7,7 % (suroviny nepoživatelné, bez paliv) českého dovozu daných kategorií.

Ostatní země pak v roce 2003 nedosáhly ani 10 % hranice u žádné zbožové skupiny v dovozu ČR s výjimkou skupiny zboží a transakce j.n. (68,0 % - vlivem obchodu bez územní specifikace) **a různých hotových výrobků** (11,0 %). U některých skupin byla jejich účast v českém dovozu dokonce nulová (minerální paliva a maziva a živočišné a rostlinné oleje a tuky) a u zbývajících skupin se pohybovala od 0,5 % (nápoje a tabák) do 8,3 % (stroje a dopravní prostředky).

Zahraniční obchodu ČR se dlouhodobě koncentruje na evropské trhy, zejména na sousední země (SRN, Slovensko, Rakousko a Polsko), jejichž podíl představoval v roce 2004,stejně jako v roce 2003, 50,9 % celkového obratu ČR. Na českém vývozu se přitom podíl sousedních zemí rovněž meziročně nezměnil a dosáhl 56,0 %, zatímco jejich podíl na českém dovozu se meziročně snížil o 0,5 bodu na 45,8 %.

Mezi **deset největších obchodních partnerů ČR** náležely v roce 2004 podle výše vzájemného obratu tyto země: SRN (33,9 %), Slovensko (6,9 %), Rakousko (5,1 %), Polsko (5,0 %), Itálie (4,8 %), Francie (4,6 %), Velká Británie (3,8 %), Nizozemsko (3,5 %), Rusko (2,8 %) a Čína (2,8 %). Okruh těchto zemí zůstával po řadu let prakticky stejný, k menším změnám docházelo pouze ve výši podílů těchto zemí, které pak pozměňovaly pořadí zemí, i když ne zásadně. V roce 2003 se ale mezi deset největších partnerů ČR dostala Čína, zejména díky prudce rostoucímu českému dovozu z tohoto teritoria, a vytlačila USA na 11. místo. Stejně tomu bylo i v roce 2004.

Graf 3 **Největší obchodní partneři ČR podle výše podílu na celkovém obratu v roce 2004**
(v %)

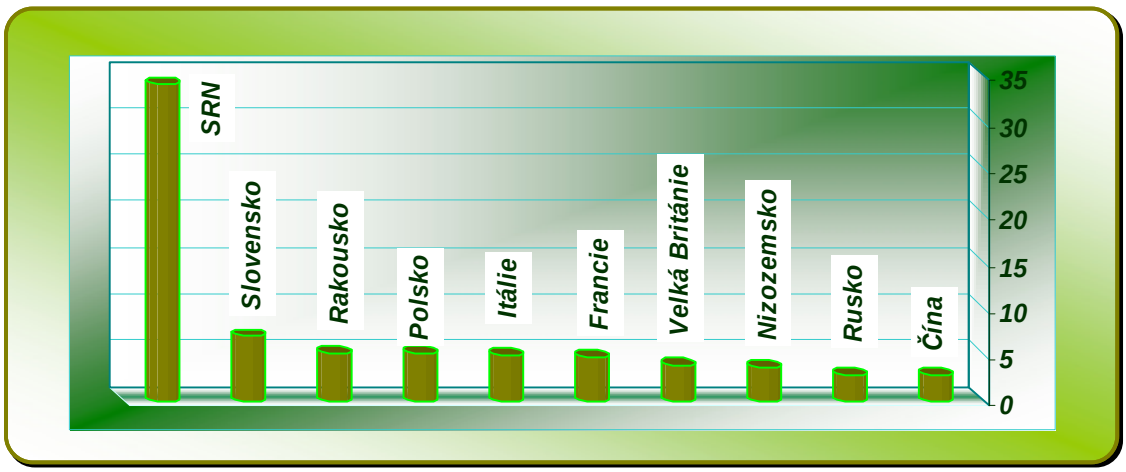

Pramen: MPO ČR

3. Zbožová struktura

Účast jednotlivých základních zbožových skupin na celkovém vývozu nezaznamenala v roce 2004 oproti roku předcházejícímu výraznější změny. Ty se pohybovaly v rozmezí od-0,6 do +0,5 procentního bodu (kromě podílové stagnace skupiny živočišných a rostlinných olejů a tuků a komodit jinde nespecifikovaných).

Nejvyšší meziroční nárůst registrovaly stroje a dopravní prostředky, jejichž podíl ve srovnání s rokem 2003 se ve sledovaném roce zvýšil o 0,5 procentního bodu na 50,6 % celkového vývozu České republiky. Do nejvýznamnější teritoriální oblasti českého exportu – zemí s vyspělou ekonomikou, se účast této zbožové skupiny zvýšila o 0,1 procentního bodu na 51,1 % celkového vývozu do této relace. Rovněž do rozvojových zemí se podíl strojírenského vývozu zvýšil, a to o 6,3 procentního bodu na 50,9 %. Ještě výraznější nárůst podílu této zbožové skupiny se realizoval v exportu do evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. Společenství nezávislých států, kde zaznamenal zvýšení dokonce o 8,6 bodu na 40,1 %. Na druhé straně však byl registrován pokles účasti této zbožové skupiny ve vývozu do ostatních zemí, který představoval meziroční propad o 1,7 bodu (na 65,1 %).

Graf 4 **Zbožová struktura zahraničního obchodu v roce 2004**
(v %)

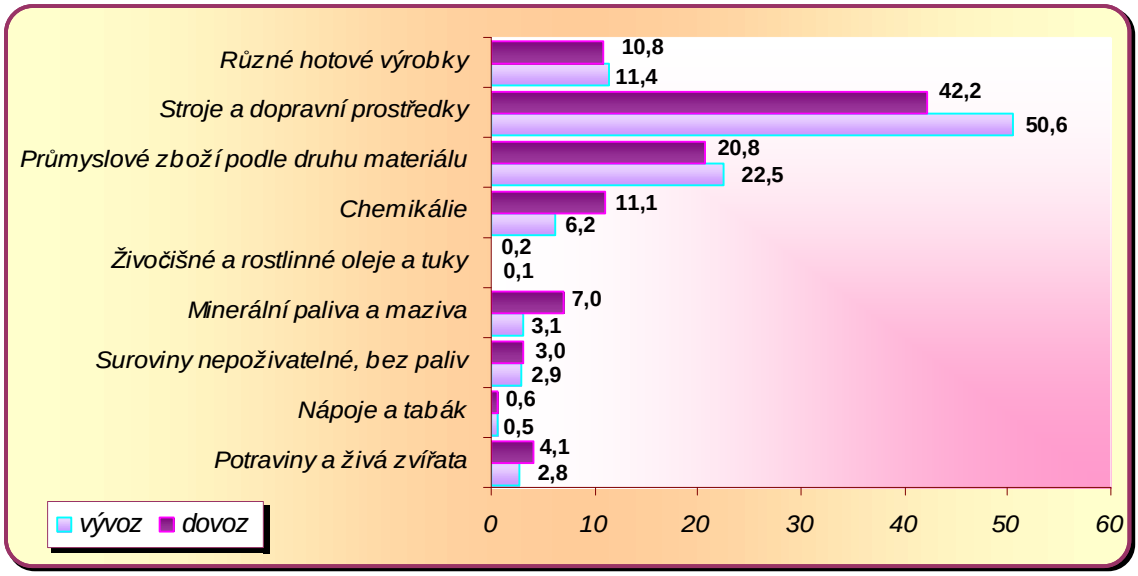

Pramen: MPO ČR

Druhou podílově největší vývozní skupinou (přes meziroční pokles o 0,6 bodu na 22,5 % celkového českého exportu) **zůstalo průmyslové zboží podle druhu materiálu.** Podíly této zbožové skupiny poklesly rovněž ve složení českého vývozu do všech hlavních teritoriálních oblastí: do zemí s vyspělou ekonomikou o 0,4 bodu na 21,9 %, do evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. Společenství nezávislých států o 3,7 bodu na 28,2 %, do rozvojových zemí také o 3,7 bodu na 34,1 % a do ostatních zemí o 0,1 bodu na 15,7 %.

Při meziročním snížení o 0,4 bodu si zachovala **třetí pozici v celkovém českém vývozu** s podílem 11,4 % **skupina různých hotových výrobků.** Meziroční pokles této kategorie o 0,4 bodu na 11,7 % byl přitom evidován ve struktuře vývozu do zemí s vyspělou ekonomikou, snížení o 1,2 bodu na 4,5 % bylo registrováno ve struktuře exportu do ostatních zemí a pokles o 0,8 bodu na 8,5 % v českém vývozu byl vykázán do evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. SNS. Ve vývozu do rozvojových zemí podíl této zbožové skupiny stagnoval na 6,3 %.

Z ostatních zbožových skupin nejvýznamnější zbožovou kategorií byly chemikálie, jejichž podíl se na celkovém vývozu meziročně zvýšil o 0,3 bodu na 6,2 %, když jejich účast ve struktuře exportu rovněž narostla do většiny hlavních sledovaných skupin zemí. Nejvyšší podíl na českém vývozu zaznamenaly chemikálie do evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. SNS (14,6 %, přes meziroční snížení o 2,3 bodu) a do ostatních zemí (8,0 %, při meziročním nárůstu o 2,6 bodu).

Zbývající zbožové skupiny se na celkovém českém vývozu v roce 2004 zúčastnily těmito podíly: minerální paliva a maziva 3,1 %, suroviny nepoživatelné, bez paliv 2,9 %, potraviny a živá zvířata 2,8 %, nápoje a tabák 0,5 %, živočišné a rostlinné oleje a tuky 0,1 % a komodity jinde nespecifikované rovněž 0,1 %.

Výrazný posun výše podílů jednotlivých zbožových skupin byl však zaznamenán od prvního roku existence České republiky do roku 2004. Zatímco zbožová skupina strojů a dopravních prostředků narostla od roku 1993 o 21,6 bodů, ostatní zbožové kategorie (kromě

stagnace nespecifikovaných komodit na 0,1 %), vykázaly snížení. Nad pokles tří bodů registrovaly přitom podílový propad v českém exportu zbožové skupiny: průmyslové zboží podle druhu materiálu o 7,4 bodu na 22,5 % a potravin a živých zvířat o 3,1 bodu na 2,8 % celkového českého vývozu.

Tabulka 6 Zbožová struktura zahraničního obchodu podle hlavních trhů v roce 2004
(v %)

Zbožová skupina SITC	Vývoz do				Dovoz z			
	VE	PE	RZ	O	VE	PE	RZ	O
0-9 Zboží celkem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z toho:								
0 Potraviny a živá zvířata	2,6	5,4	3,1	3,5	4,2	0,8	8,0	2,1
1 Nápoje a tabák	0,5	0,7	0,0	0,2	0,7	0,2	1,0	0,1
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	3,0	1,7	1,0	2,5	2,2	14,7	3,7	1,0
3 Minerální paliva a maziva	3,3	0,7	0,5	0,4	3,8	56,6	4,9	0,0
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,4	0,0
5 Chemikálie	5,8	14,6	4,0	8,0	12,8	4,0	3,4	2,6
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	21,9	28,2	34,1	15,7	23,1	15,8	7,0	7,2
7 Stroje a dopravní prostředky	51,1	40,1	50,9	65,1	42,3	5,3	60,4	65,3
8 Různé hotové výrobky	11,7	8,5	6,3	4,5	10,7	2,7	11,2	21,8
9 Nespecifikováno	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Pramen: MPO ČR
Poznámka: ***VE – země s vyspělou ekonomikou***
PE – evropské země s přechodovou ekonomikou vč. SNS
RZ – rozvojové země
O – ostatní (ČLR, KLDR, Kuba, Laos, MoLR, VSR)

Obdobně jako ve vývozu, také v dovozu rozhodující zbožovou skupinou v roce 2004 byly stroje a dopravní prostředky, jejichž podíl se sice na celkovém importu meziročně snížil o 0,6 bodu, nicméně i nadále zůstaly se 42,2 % výrazně největší dovozovou zbožovou kategorií. Ve struktuře dovozu z jednotlivých teritoriálních oblastí zaznamenala tato zbožová skupina nejvyšší podíl z ostatních zemí (65,3 %), z rozvojových zemí (60,4 %) a také ze zemí s vyspělou ekonomikou (42,3 %). Z posledně uvedeného teritoriálního uskupení byl (ve srovnání s ostatními hlavními skupinami zemí) realizován import v nejvyšší hodnotové úrovni, která představovala 81,9 % celkového dovozu uvedené zbožové kategorie v roce 2004. Výrazně nižší podíl zaujímaly stroje a dopravní prostředky ve struktuře dovozu z evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. SNS, a to pouze ve výši 5,3 % (při meziročním poklesu o 2,0 procentní body).

Druhou podílově největší dovozní skupinou (při meziročním nárůstu o 0,7 bodu na 20,8 %) **bylo průmyslové zboží podle druhu materiálu**, které ve struktuře importu z jednotlivých teritoriálních relací dosáhlo největšího podílu ze zemí s vyspělou ekonomikou (23,1 %) a z evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. SNS (15,8 %).

Výraznější podílovou účast na českém dovozu zaujaly také chemikálie (11,1 % při meziročním poklesu o 0,3 bodu) **a různé hotové výrobky** (10,8 % s meziročním nárůstem o 0,2 bodu). Zatímco chemikálie registrovaly největší podíl ve struktuře dovozu ze zemí

s vyspělou ekonomikou (12,8 %), různé hotové výrobky zaznamenaly nejvyšší účast ve složení dovozu z ostatních zemí, a to ve výši 21,8 %.

Zbývající zbožové skupiny, kromě minerálních paliv a maziv (7,0 %), vykázaly na souhrnném importu účast výrazněji nižší: potraviny a živá zvířata (4,1 %), suroviny nepoživatelné, bez paliv (3,0 %), nápoje a tabák (0,6 %) a živočišné a rostlinné oleje a tuky (0,2 %).

Tabulka 7 Vývoz, dovoz a bilance podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	změna	2003	2004	změna	2003	2004
	v mil.Kč		+/-	v mil.Kč		+/-	v mil.Kč	
0 Potraviny a živá zvířata	36 399	47 201	+10 802	57 087	70 662	+13 575	-20 688	-23 461
1 Nápoje a tabák	8 194	8 888	+ 694	7 530	10 720	+3 190	664	-1 832
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	38 422	49 181	+10 759	40 956	52 862	+11 906	-2 534	-3 681
3 Minerální paliva a maziva	39 434	53 137	+13 703	107 789	121 886	+14 097	-68 355	-68 749
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	1 005	1 045	+40	3 764	4 101	+337	-2 759	-3 056
5 Chemikálie	80 579	105 395	+24 816	164 435	193 057	+28 622	-83 856	-87 662
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	316 410	386 035	+69 625	289 838	360 374	+70 536	26 572	25 661
7 Stroje a dopravní prostředky	687 201	867 169	+179 968	616 258	733 245	+116 987	70 943	133 924
8 Různé hotové výrobky	161 509	194 750	+33 241	152 708	188 257	+35 549	8 801	6 493
9 Komodity jinde nezatříděné	1 778	893	-885	359	854	+495	1 419	39
C e l k e m	**1 370 930**	**1 713 694**	**+342 764**	**1 440 723**	**1 736 019**	**+295 296**	**-69 793**	**-22 325**

Pramen: MPO ČR

Nejvyšší meziroční absolutní nárůst z řady exportních zbožových skupin zaznamenaly stroje a dopravní prostředky, a to ve výši 179 968 mil.Kč. Strojírenské vývozy se přitom v meziročním srovnání zvýšily do všech hlavních sledovaných skupin zemí. Nejvíce však narostly do zemí s vyspělou ekonomikou, a to v rozsahu 157 196 mil.Kč, což představuje 87,3 % celkového meziročního přírůstků zbožové skupiny 7.

Meziroční nárůst vývozu průmyslového zboží podle druhu materiálu byl hodnotově mezi sledovanými kategoriemi druhý nejvyšší, a to v částce 69 625 mil.Kč. Rozhodující absolutní nárůst byl přitom realizován do zemí s vyspělou ekonomikou (61 992 mil.Kč).

Zbožová skupina různých hotových výrobků registrovala v hodnotové úrovni meziroční zvýšení vývozu o 33 241 mil.Kč. Prakticky celý nárůst byl přitom rovněž realizován exportem do zemí s vyspělou ekonomikou (31 189 mil.Kč).

Absolutní meziroční přírůstek vývozu zbožové skupiny chemikálií představoval 24 816 mil.Kč a z největší části byl opět registrován v exportu do zemí s vyspělou ekonomikou, a to v sumě 21 858 mil.Kč.

Poměrně vyšší meziroční nárůst v částce 13 703 mil.Kč byl rovněž zaznamenán ve vývozu minerálních paliv a maziv.

Významněji se ještě vyvíjely meziroční přírůstky exportu skupin potravin a živých zvířat (10 802 mil.Kč) a surovin nepoživatelných, bez paliv (10 759 mil.Kč).

V dovozu zaznamenaly největší absolutní nárůst v meziročním srovnání stroje a dopravní prostředky, a to ve výši 116 987 mil.Kč. Z této sumy přitom největší podíl registrovaly importy ze zemí s vyspělou ekonomikou v částce 113 701 mil.Kč.

Kategorie průmyslového zboží podle druhu materiálu vykázala meziroční přírůstek dovozu v rozsahu 70 536 mil.Kč, přičemž největší podíl tohoto nárůstu připadl opět na dovozy ze zemí s vyspělou ekonomikou, a to v částce 62 932 mil.Kč.

Podstatnější meziroční zvýšení dovozu vykázaly také ještě různé hotové výrobky (35 549 mil.Kč), chemikálie (28 622 mil.Kč), minerální paliva a maziva (14 097 mil.Kč), potraviny a živá zvířata (13 575 mil.Kč) a suroviny nepoživatelné, bez paliv (11 906 mil.Kč).

V roce 2004 došlo rovněž k výraznému posunu podílů jednotlivých zbožových skupin na celkovém importu ve srovnání s rokem 1993.

Při stagnaci chemikálií na podílu 11,1 % celkového dovozu, nejvyšší nárůst registrovala zbožová skupina průmyslového zboží podle druhu materiálu, a to o 4,2 bodu na 20,8 %, následovaná těsně nárůstem skupiny strojů a dopravních prostředků o 4,1 bodu na 42,2 % celkového importu ČR v roce 2004. Ostatní zbožové kategorie zaznamenaly snížení svého podílu. Největší pokles vykázaly minerální paliva a maziva (o 2,5 bodu) a suroviny nepoživatelné, bez paliv o 2,0 body.

O specifičnosti vývoje vývozu a dovozu jednotlivých zbožových skupin vypovídá následující přehled:

0 – Potraviny a živá zvířata

Tabulka 8 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny potravin a živých zvířat podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
00 Živá zvířata	1 456	3 276	225,0	453	620	136,9	1 003	2 656
01 Maso a masné výrobky	1 696	2 975	175,4	4 012	7 834	195,3	-2 316	-4 859
02 Mléčné výrobky a vejce	6 196	8 166	131,8	4 312	5 794	134,4	1 884	2 372
03 Ryby, korýši a měkkýši	1 237	1 374	111,1	2 531	2 672	105,6	-1 294	-1 298
04 Obiloviny a obilné výrobky	7 580	6 598	87,0	5 281	6 313	119,5	2 299	285
05 Zelenina a ovoce	3 314	4 968	149,9	17 662	20 410	115,6	-14 348	-15 442
06 Cukr, výrobky z cukru a med	3 464	7 197	207,8	2 120	3 174	149,7	1 344	4 023
07 Káva, čaj, kakao,koření a výrobky z nich	5 011	4 740	94,6	7 672	8 267	107,8	-2 661	-3 527
08 Krmiva pro zvířata	1 893	2 220	117,3	6 621	7 995	120,8	-4 728	-5 775
09 Různé jedlé výrobky a přípravky	4 552	5 687	124,9	6 423	7 583	118,1	-1 871	-1 896
C e l k e m	**36 399**	**47 201**	**129,7**	**57 087**	**70 662**	**123,8**	**-20 688**	**-23 461**

Pramen: MPO ČR

Rok 2004 nenavázal ve zbožové skupině potravin a živých zvířat na předcházející rok, kdy pasivum obchodní bilance se meziročně snížilo o 2,4 mld.Kč, ale naopak pokračoval v dlouhodobém trendu nárůstu bilančního deficitu.

Na tento vývoj zapůsobil ve značné míře větší meziroční nárůst importu některých položek, konkrétně masa a masných výrobků s přírůstkem 3,8 mld.Kč (index 195,3), dále pak zeleniny a ovoce se zvýšením o 2,7 mld.Kč (index 115,6), mléčných výrobků o 1,5 mld.Kč (index 134,4), krmiv pro zvířata o 1,4 mld.Kč (index 120,8), různých jedlých výrobků a přípravků o 1,2 mld.Kč (index 118,1), cukru, výrobků z cukru a medu o 1,1 mld.Kč (index 149,7) a obilovin a obilných výrobků o 1,0 mld.Kč (index 119,5).

Na zvýšení bilančního pasiva měly ve vývozu vliv zejména obiloviny a obilné výrobky, jejichž export meziročně poklesl o 1,0 mld.Kč při indexu 87,0.

Na druhé straně zřetelnější meziroční nárůst vývozu zaznamenaly položky: cukr, výrobky z cukru a med (3,7 mld.Kč, index 207,8), mléčné výrobky a vejce (2,0 mld.Kč, index 131,8), živá zvířata (1,8 mld.Kč, index 225,0), zelenina a ovoce (1,7 mld.Kč, index 149,9), maso a masné výrobky (1,3 mld.Kč, index 175,4) a různé jedlé výrobky a přípravky (1,1 mld.Kč, index 124,9).

Na celkové pasivum zbožové kategorie potravin a živých zvířat ve výši 23,5 mld.Kč měly největší vliv podskupiny: zelenina a ovoce se záporným saldem 15,4 mld.Kč, krmiva pro zvířata, jejichž pasivum dosáhlo částky 5,8 mld.Kč, maso a masné výrobky se záporným saldem 4,9 mld.Kč a káva, čaj, kakao a koření a výrobky z nich s bilančním deficitem 3,5 mld.Kč. Na zvýšení pasiva měl vliv i meziroční pokles aktiva obilovin a obilných výrobků o 2,0 mld.Kč. Pozitivně naopak působil meziroční nárůst kladného salda především položek: cukr, výrobky z cukru a med o 2,7 mld.Kč a živá zvířata o 1,7 mld.Kč.

1 – Nápoje a tabák

Tabulka 9 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny nápojů a tabáku podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
11 Nápoje	5 483	6 407	116,9	4 664	6 471	138,7	819	-64
12 Tabák a tabákové výrobky	2 711	2 481	91,5	2 866	4 249	148,3	-155	-1 768
C e l k e m	**8 194**	**8 888**	**108,5**	**7 530**	**10 720**	**142,4**	**664**	**-1 832**

Pramen: MPO ČR

U zbožové skupiny nápojů a tabáku došlo v roce 2004 k přechodu z bilančního aktiva, které bylo vykázáno v předcházejícím roce, do pasiva ve výši 1,8 mld.Kč. Výraznější podíl na tomto zhoršujícím se výsledku měla položka tabáku a tabákových výrobků, a to nejen v důsledku podstatnějšího meziročního nárůstu dovozu (o 1,4 mld.Kč), ale i vlivem poklesu vývozu (index 91,5). Vyšší dynamiku dosáhl rovněž dovoz nápojů, což způsobilo, že i jejich bilance skončila v roce 2004 v pasivu a meziročně se zhoršila o 0,9 mld.Kč.

2 – Suroviny nepoživatelné, bez paliv

Tabulka 10 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny surovin nepoživatelných, bez paliv, podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
21 Usně, kůže a kožešiny, surové	839	715	85,2	197	162	82,2	642	553
22 Olejnatá semena a olejnaté plody	1 351	2 062	152,6	793	1563	197,1	558	499
23 Surový kaučuk (včetně syntetického a regenerovaného)	1 648	1 956	118,7	4 832	5 950	123,1	-3 184	-3 994
24 Korek a dřevo	13 405	14 327	106,9	4 101	4 496	109,6	9 304	9 831
25 Vláknina a sběrový papír	4 418	4 892	110,7	2 710	2 668	98,5	1 708	2 224
26 Textilní vlákna a jejich odpad	3 978	4 534	114,0	8 884	10 225	115,1	-4 906	-5 691
27 Surová hnojiva a surové nerosty (mimo uhlí a ropu)	2 790	3 292	118,0	2 893	3 701	127,9	-103	-409
28 Rudy kovů a kovový odpad	7 972	15 210	190,8	11 530	18 913	164,0	-3 558	-3 703
29 Suroviny živočišného a rostlinného původu, j.n.	2 021	2 193	108,5	5 016	5 184	103,3	-2 995	-2 991
C e l k e m	**38 422**	**49 181**	**128,0**	**40 956**	**52 862**	**129,1**	**-2 534**	**-3 681**

Pramen: MPO ČR

Ve skupině surovin nepoživatelných, bez paliv zaznamenal vyšší dynamiku dovoz než vývoz, čímž došlo v meziročním srovnání k nárůstu bilančního deficitu o 1,1 mld.Kč na 3,7 mld.Kč. Z jednotlivých položek výraznější hodnotový meziroční nárůst vývozu zaznamenaly rudy kovů a kovový odpad, a to v rozsahu 7,2 mld.Kč s indexem 190,8. Druhý nejvyšší relativní nárůst pak vykázala položka olejnatých semen a olejnatých plodů (index 152,6), s absolutním nárůstem 0,7 mld.Kč. Významnější hodnotový přírůstek evidoval ještě korek a dřevo, a to o 0,9 mld.Kč při indexu 106,9. Meziroční pokles naopak registrovaly usně, kůže a kožešiny (index 85,2), nicméně při poměrně nízkém hodnotovém snížení vývozu, a to v částce 124 mil.Kč.

Podstatnější vliv na nárůst bilančního deficitu však měly meziročně vyšší dovozy některých položek uvedené zbožové skupiny. Největší váhu přitom měl přírůstek položky rudy kovů a kovový odpad, a to v rozsahu 7,4 mld.Kč při indexu 164,0. V nižší míře pak následovaly meziročně zvýšené importy textilních vláken a jejich odpadu (o 1,3 mld.Kč, index 115,1), surového kaučuku (o 1,1 mld.Kč, index 123,1), surových hnojiv a surových nerostů (o 0,8 mld.Kč, index 127,9) a olejnatých semen a olejnatých plodů (o 0,8 mld.Kč, index 197,1). Meziročně nižší importy dvou položek (usně, kůže a kožešiny surové, s poklesem o 35 mil.Kč při indexu 82,2 a vláknin a sběrového papíru se snížením o 42 mil.Kč a s indexem 98,5), zřetelněji neovlivnily výši bilančního deficitu zbožové skupiny surovin nepoživatelných, bez paliv.

3 – Minerální paliva a maziva

Tato komoditní skupina zaznamenávala až do roku 2001 (kdy byla předstižena chemikáliemi), největší bilanční pasivum mezi všemi zbožovými kategoriemi. Po výrazném meziročním poklesu záporného salda v roce 2002 o 23,3 mld.Kč na 64,3 mld.Kč, narostlo v následujícím roce pasivum o 4,1 mld.Kč a jeho výše se v podstatě udržela i v roce 2004 při meziročním přírůstků o 394 mil.Kč na 68,7 mld.Kč.

Tabulka 11 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny minerálních paliv a maziv podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
32 Uhlí, koks a brikety	13 209	18 252	138,2	3 464	7 753	223,8	9 745	10 499
33 Ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály	13 043	16 734	128,3	63 318	77 437	122,3	-50 275	-60 703
34 Topný plyn, zemní i průmyslově vyráběný	724	1 213	167,5	37 272	33 315	89,4	-36 548	-32 102
35 Elektrický proud	12 458	16 938	136,0	3 735	3 381	90,5	8 723	13 557
C e l k e m	**39 434**	**53 137**	**134,7**	**107 789**	**121 886**	**113,1**	**-68 355**	**-68 749**

Pramen: MPO ČR

Rozhodujícími komponenty této zbožové skupiny, které prakticky ovlivňují její bilanční postavení, jsou ropa a plyn, tedy položky mimořádně citlivé svou cenovou úrovní na politickohospodářský vývoj ve světě.

V posledních šesti letech nejnižší cenová hladina v dovozu ropy do ČR byla zaznamenána v roce 1999 a naopak nejvyšší úroveň byla realizována v roce 2000. Po postupném poklesu v letech 2001 a 2002 se cenová hladina ropy opět začala zvyšovat, nicméně nedosáhla pětiletého maxima roku 2000.

V roce 2004 zaznamenal vývoz všech čtyř položek, patřících do skupiny minerálních paliv a maziv, značnější relativní nárůst. V absolutní úrovni nejvyšší meziroční přírůstek vykázala položka uhlí, koks a brikety (5,0 mld.Kč), dále pak elektrický proud (4,5 mld.Kč) a ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály (3,7 mld.Kč).

Na druhé straně v dovozu meziroční nárůst realizovaly položky: uhlí, koks a brikety (4,3 mld.Kč) a ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály (14,1 mld.Kč). Naopak, topný plyn, zemní i průmyslově vyráběný evidoval meziročně hodnotový pokles o 4,0 mld.Kč (index 89,4) a elektrický proud zaznamenal snížení o 354 mil.Kč s indexem 90,5.

4 – Živočišné a rostlinné oleje a tuky

Tabulka 12 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny živočišných a rostlinných olejů a tuků podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
41 Živočišné oleje a tuky	41	78	190,2	359	581	161,8	-318	-503
42 Nevysychavé rostlinné tuky a oleje	458	453	98,9	2 743	2 595	94,6	-2 285	-2 142
43 Tuky a oleje zušlechtěné, vosky	506	514	101,6	662	925	139,7	-156	-411
C e l k e m	**1 005**	**1 045**	**104,0**	**3 764**	**4 101**	**109,0**	**-2 759**	**-3 056**

Pramen: MPO ČR

I když u uvedené zbožové skupiny došlo k nárůstu obratu, zůstává tato kategorie druhou nejnižší ve škále zbožové struktury zahraničního obchodu ČR (po skupině 9).

Zatímco položky 41 a 43 zaznamenaly meziroční nárůst jak vývozu, tak dovozu, nevysychavé rostlinné tuky a oleje vykázaly v meziročním srovnání pokles, nicméně při snížení bilančního pasiva o 143 mil.Kč. Obě shora uvedené položky však meziročně vyššími dovozy než vývozy způsobily nárůst deficitu celé skupiny o 0,3 mld.Kč na 3,1 mld.Kč v roce 2004.

5 – Chemikálie

Tabulka 13 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny chemikálií podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
51 Organické chemikálie	15 366	19 609	127,6	11 734	13 713	116,9	3 632	5 896
52 Anorganické chemikálie	5 581	6 443	115,4	10 168	12 473	122,7	-4 587	-6 030
53 Barviva, třísloviny a pigmenty	4 919	5 959	121,1	12 925	14 263	110,4	-8 006	-8 304
54 Léčiva a farmaceutické výrobky	9 716	14 145	145,6	40 907	47 634	116,4	-31 191	-33 489
55 Silice a vonné látky; leštící a čistící přípravky	12 786	14 163	110,8	14 299	16 913	118,3	-1 513	-2 750
56 Hnojiva umělá	1 837	2 088	113,7	2 349	3 133	133,4	-512	-1 045
57 Plasty v prvotní formě	11 695	18 947	162,0	27 806	33 789	121,5	-16 111	-14 842
58 Plastické hmoty v neprvotních formách	12 853	16 590	129,1	27 166	31 124	114,6	-14 313	-14 534
59 Chemické prostředky a výrobky, j.n.	5 826	7 451	127,9	17 081	20 015	117,2	-11 255	-12 564
C e l k e m	**80 579**	**105 395**	**130,8**	**164 435**	**193 057**	**117,4**	**-83 856**	**-87 662**

Pramen: MPO ČR

Tato zbožová kategorie vytváří od roku 2002, kdy předstihla skupinu minerálních paliv a maziv, nejvyšší bilanční propad v celé zbožové struktuře českého zahraničního obchodu. Meziročním nárůstem záporného salda o 3,8 mld.Kč na 87,7 mld.Kč předstihla tato zbožová kategorie o 65,3 mld.Kč celkový schodek obchodní bilance České republiky v roce 2004.

Nárůst deficitu byl způsoben zejména položkami: léčiva a farmaceutické výrobky (o 2,3 mld.Kč), anorganickými chemikáliemi (o 1,4 mld.Kč), chemickými prostředky a výrobky (o 1,3 mld.Kč) a silicemi a vonnými látkami (o 1,2 mld.Kč).

Meziročně vyšší export této skupiny zaznamenaly všechny položky. Největší nárůst byl přitom realizován vývozem plastů v prvotní formě (o 7,3 mld.Kč při indexu 162,0), léčiv a farmaceutických výrobků (o 4,4 mld.Kč s indexem 145,6), organických chemikálií (o 4,2 mld.Kč, index 127,6) a plastických hmot v neprvotních formách (o 3,7 mld.Kč, index 129,1).

V dovozu vykázaly rovněž všechny položky meziroční zvýšení, přičemž největší přírůstky registrovaly: léčiva a farmaceutické výrobky (o 6,7 mld.Kč, index 116,4), plasty v prvotní formě (o 6,0 mld.Kč, index 121,5), plastické hmoty v neprvotních formách (o 4,0 mld.Kč, index 114,6) a chemické prostředky (o 2,9 mld.Kč, index 117,2).

Dominující položkou v importu i nadále zůstaly léčiva a farmaceutické výrobky, které tvořily téměř jednu čtvrtinu (24,7 %) celkového dovozu zbožové skupiny chemikálií, přičemž jejich podíl meziročně klesl o 0,1 bodu. Bilanční deficit pouze této položky přitom překročil v roce 2004 úroveň celkového schodku z obchodu zemědělským a potravinářským zbožím (skupiny 0, 1 a 4 SITC) o 5,1 mld.Kč.

6 – Průmyslové zboží podle druhu materiálu

Kategorií, která mezi zbožovými skupinami přinesla druhý nejvyšší bilanční přebytek (v rozsahu 25,7 mld.Kč, nicméně při meziročním poklesu o 0,9 mld.Kč), bylo průmyslové zboží podle druhu materiálu.

Uvedené bilanční snížení bylo realizováno v důsledku vyššího meziročního přírůstku dovozu (70,5 mld.Kč, index 124,3) než vývozu (69,6 mld.Kč, index 122,0).

V exportu zaznamenaly všechny položky uvedené zbožové skupiny meziroční nárůst, kromě kůží, kožených výrobků a vydělaných kožek, jejichž pokles představoval 209 mil.Kč a index 83,4. Na druhé straně největší meziroční nárůst vykázaly: železo a ocel (24,8 mld.Kč, index 146,0), kovové výrobky (20,7 mld.Kč, index 125,0), výrobky z pryže (8,1 mld.Kč, index 125,3) a výrobky z nekovových nerostů (5,5 mld.Kč, index 110,6).

Tabulka 14 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny průmyslového zboží podle druhu materiálu v dvoumístné nomenklatuře SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
61 Kůže, kožené výrobky, j.n. a vydělané kožky	1 256	1 047	83,4	6 492	6 446	99,3	-5 236	-5 399
62 Výrobky z pryže, j.n.	31 885	39 962	125,3	20 140	26 273	130,5	11 745	13 689
63 Výrobky z korku a dřeva (kromě nábytku)	12 831	15 686	122,3	7 994	9 326	116,7	4 837	6 360
64 Papír, lepenka a výrobky z nich	23 583	25 475	108,0	30 600	33 974	111,0	-7 017	-8 499
65 Textilní příze, tkaniny, tržní výrobky z nich, j.n.	46 412	49 884	107,5	46 053	50 000	108,6	359	-116
66 Výrobky z nekovových nerostů	51 513	56 984	110,6	26 982	31 438	116,5	24 531	25 546
67 Železo a ocel	53 868	78 631	146,0	54 714	82 804	151,3	-846	-4 173
68 Neželezné kovy	12 417	15 044	121,2	33 173	42 509	128,1	-20 756	-27 465
69 Kovové výrobky, j.n.	82 645	103 322	125,0	63 690	77 604	121,8	18 955	25 718
C e l k e m	**316 410**	**386 035**	**122,0**	**289 838**	**360 374**	**124,3**	**26 572**	**25 661**

Pramen: MPO ČR

V dovozu se pod index 100,0 realizovala obdobně jako ve vývozu – položka kůží, kožených výrobků a vydělaných kožek (s poklesem 46 mil.Kč při indexu 99,3).

Na druhé straně podstatnější meziroční nárůst byl uskutečněn těmito výrobky: železo a ocel (28,1 mld.Kč, index 151,3), kovové výrobky (13,9 mld.Kč, index 121,8), neželezné kovy (9,3 mld.Kč, index 128,1) a výrobky z pryže (6,1 mld.Kč, index 130,5).

Největší bilanční přínos ve zbožové kategorii průmyslového zboží podle druhu materiálu registrovaly kovové výrobky ve výši 25,7 mld.Kč, výrobky z nekovových nerostů v rozsahu 25,5 mld.Kč a výrobky z pryže v částce 13,7 mld.Kč.

Naopak, největší bilanční deficit v uvedené zbožové kategorii zaznamenaly neželezné kovy v sumě 27,5 mld.Kč.

7 – Stroje a dopravní prostředky

V roce 2004 vykázal obrat zahraničního obchodu strojírenskými výrobky poněkud vyšší dynamiku (o 0,1 bodu) než celkový obrat zahraničního obchodu ČR. Současně vzrostl v meziročním srovnání i podíl vývozu na obratu strojírenských výrobků (o 1,5 bodu) na 54,2 %. To umožnilo meziroční nárůst kladného salda ve výši 63,0 mld.Kč a realizaci celkového aktiva této zbožové kategorie za rok 2004 v rozsahu 133,9 mld.Kč.

Tabulka 15 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny strojů a dopravních prostředků podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
71 Stroje a zařízení k výrobě energie	43 178	50 458	116,9	39 665	43 945	110,8	3 513	6 513
72 Strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu	45 911	53 471	116,5	46 700	53 079	113,7	-789	392
73 Kovozpracující stroje	14 024	16 230	115,7	18 722	22 446	119,9	-4 698	-6 216
74 Stroje a zaříz. všeobecně užívané v průmyslu, j.n.	92 156	116 858	126,8	84 999	100 799	118,6	7 157	16 059
75 Kancelářské stroje a zaříz. k aut. zpracování dat	86 965	101 965	117,2	69 456	85 019	122,4	17 509	16 946
76 Zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku	42 738	72 941	170,7	45 683	61 596	134,8	-2 945	11 345
77 Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n.	138 575	183 180	132,2	169 812	198 250	116,7	-31 237	-15 070
78 Silniční vozidla	209 165	255 548	122,2	125 572	155 277	123,7	83 593	100 271
79 Ostatní dopravní a přepravní prostředky	14 489	16 518	114,0	15 649	12 834	82,0	-1 160	3 684
C e l k e m	**687 201**	**867 169**	**126,2**	**616 258**	**733 245**	**119,0**	**70 943**	**133 924**

Pramen: MPO ČR

Ve vývozu zaznamenaly všechny položky meziroční nárůst. Z hlediska absolutního přírůstku výrazně dynamickými položkami byly: silniční vozidla (46,4 mld.Kč, index 122,2), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (44,6 mld.Kč, index 132,2), zařízení

k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (30,2 mld.Kč, index 170,7), stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (24,7 mld.Kč, index 126,8) a kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (15,0 mld.Kč, index 117,2).

V dovozu výraznější nárůst v meziročním srovnání vykázaly zejména: silniční vozidla (29,7 mld.Kč, index 123,7), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (28,4 mld.Kč, index 116,7), zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (15,9 mld.Kč, index 134,8), stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (15,8 mld.Kč, index 118,6) a kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (15,6 mld.Kč, index 122,4). Jedinou položkou, která zaznamenala meziroční pokles, byly ostatní dopravní a přepravní prostředky (snížení o 2,8 mld.Kč a index 82,0).

Bilanční pozici zbožové skupiny strojů a dopravních prostředků rozhodujícím způsobem ovlivnila silniční vozidla, když dosáhla aktiva 100,3 mld.Kč. Výrazně nižší kladná salda, ale nicméně pozitivně ovlivňující celkovou bilanci, zaznamenaly kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (16,9 mld.Kč), stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (16,1 mld.Kč) a zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (11,3 mld.Kč). Na druhé straně největší bilanční deficit vykázala elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (15,1 mld.Kč).

Graf 5 Struktura vývozu a dovozu strojů a dopravních prostředků a jejich bilance v roce 2004

(v mld.Kč)

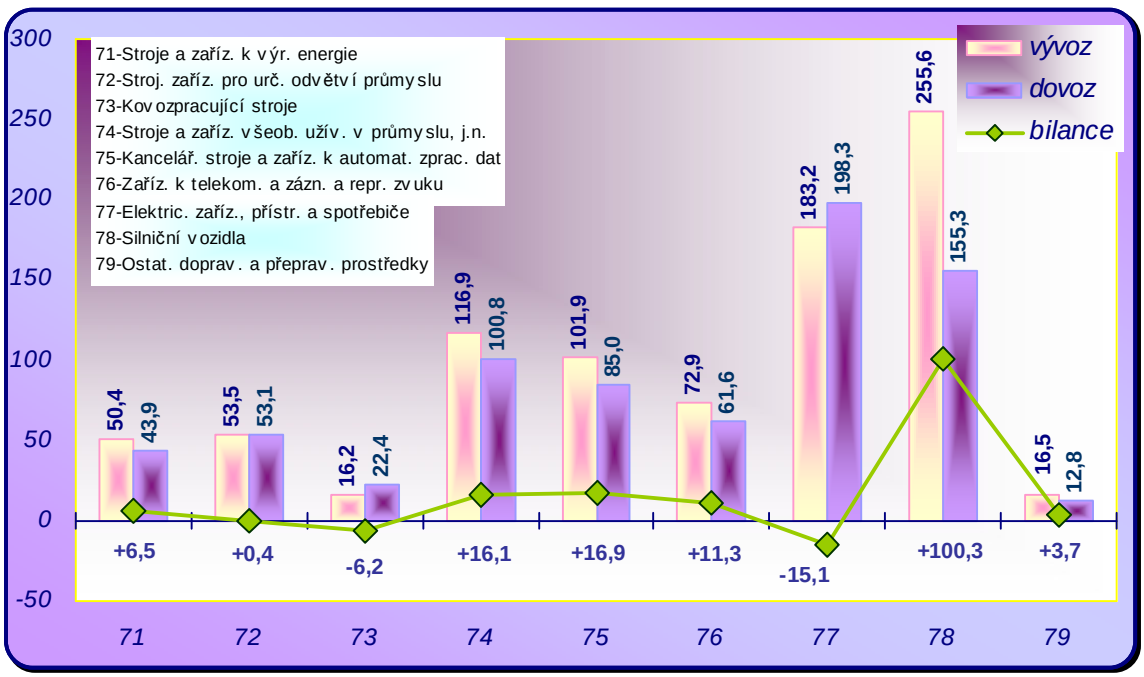

Pramen: MPO ČR

Podíl strojírenského exportu na celkovém vývozu ČR meziročně narostl o 0,47 bodu na 50,60 %, přičemž pohyb jednotlivých položek měl diferencovaný charakter.

Zatímco u většiny z nich došlo ke snížení jejich podílu, položky 74, 76 a 77 zaznamenaly nárůst. Poměrně výraznější zvýšení své účasti na celkovém vývozu ČR vykázala

zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku, a to o 1,14 bodu na 4,26 % celkového exportu.

I přes meziroční pokles o 0,35 bodu na 14,91 % si dominantní pozici v celkovém českém vývozu udržela silniční vozidla. Vývoz této zbožové podskupiny přitom směřoval z 94,3 % do zemí s vyspělou ekonomikou, do evropských zemí s přechodovou ekonomikou vč. SNS ze 2,7 % a do zbývajících dvou hlavních skupin zemí ze 3,0 %.

Druhá největší položka strojírenského exportu (při meziročním nárůstu o 0,58 bodu na 10,69 % celkového vývozu ČR), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, byla exportně rovněž orientována především na trh zemí s vyspělou ekonomikou, když do těchto zemí byl její vývoz realizován z 92,9 %.

Podíl vývozu podskupin 71 až 74 strojů a dopravních prostředků (chápaných jako investiční strojírenství) se na celkovém exportu meziročně mírně snížil (ze 14,24 % na 13,83 %). Z nich meziroční vzrůst zaznamenaly pouze stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, jejichž podíl na celkovém vývozu se zvýšil o 0,10 bodu na 6,82 % celkového českého exportu.

Tabulka 16 Podíly jednotlivých položek skupiny strojů a dopravních prostředků na celkovém vývozu a dovozu ČR v roce 2003 a 2004

(v %)

Položka SITC	Vývoz			Dovoz		
	2003	2004	změna +/-	2003	2004	změna +/-
71 Stroje a zařízení k výrobě energie	3,15	2,94	-0,21	2,75	2,53	-0,22
72 Strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu	3,35	3,12	-0,23	3,24	3,06	-0,18
73 Kovozpracující stroje	1,02	0,95	-0,07	1,30	1,29	-0,01
74 Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n.	6,72	6,82	+0,10	5,90	5,81	-0,09
75 Kancelářské stroje a zařízení k automat. zpracování dat	6,34	5,95	-0,39	4,82	4,90	+0,08
76 Zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku	3,12	4,26	+1,14	3,17	3,55	+0,38
77 Elektrická zařízení, přístroje, a spotřebiče, j.n.	10,11	10,69	+0,58	11,79	11,42	-0,37
78 Silniční vozidla	15,26	14,91	-0,35	8,72	8,94	+0,22
79 Ostatní dopravní a přepravní prostředky	1,06	0,96	-0,10	1,09	0,74	-0,35
C e l k e m	**50,13**	**50,60**	**+0,47**	**42,78**	**42,24**	**-0,54**

Pramen: MPO ČR a vlastní výpočet

V dovozu nejvýraznější meziroční pokles podílu registrovala největší dovozová strojírenská položka, kterou jsou elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (snížení o 0,37 bodu na 11,42 % celkového importu). Na druhé straně vyšší nárůst (ze dvou položek, u nichž se podíl zvýšil) vykázala zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku, a to o 0,38 bodu na 3,55 %.

Výrobky investičního strojírenství (podskupiny 71 až 74) vykázaly meziročně snížení svého podílu na celkovém dovozu o 0,5 bodu na 12,69 %.

8 – Různé hotové výrobky

Třetí zbožovou skupinou, která zaznamenala v roce 2004 aktivní bilanční přínos, a to ve výši 6,5 mld.Kč (nicméně při meziročním poklesu kladného salda o 2,3 mld.Kč), byly různé hotové výrobky. Důvodem tohoto snížení byl vyšší nárůst dovozu než vývozu.

Tabulka 17 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny různých hotových výrobků podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
81 Prefabrikované budovy; výrobky zdravotnické, instal.	15 839	18 905	119,4	7 433	8 765	117,9	8 406	10 140
82 Nábytek a jeho díly	35 795	40 254	112,5	14 868	18 988	127,7	20 927	21 266
83 Cestovní galanterie, kabelky a pod. výrobky	1 609	2 166	134,6	1 890	2 366	125,2	-281	-200
84 Oděvní výrobky a doplňky	20 401	26 960	132,2	18 115	28 220	155,8	2 286	-1 260
85 Obuv	3 802	5 082	133,7	6 424	8 030	125,0	-2 622	-2 948
87 Odborné, vědecké a řídící přístroje a zařízení, j.n.	16 285	24 082	147,9	25 582	29 398	114,9	-9 297	-5 316
88 Fotografické přístroje, optické výrobky, j.n., hodiny	4 460	5 059	113,4	7 761	7 811	100,6	-3 301	-2 752
89 Různé výrobky, j.n.	63 318	72 242	114,1	70 635	84 679	119,9	-7 317	-12 437
C e l k e m	**161 509**	**194 750**	**120,6**	**152 708**	**188 257**	**123,3**	**8 801**	**6 493**

Pramen: MPO ČR

Ve struktuře exportu výraznější meziroční nárůst vykázaly položky: různé výrobky (8,9 mld.Kč), odborné, vědecké a řídící přístroje a zařízení (7,8 mld.Kč) a oděvní výrobky a doplňky (6,6 mld.Kč).

V dovozu meziročně vyšší přírůstek zaznamenaly oděvní výrobky a doplňky (10,1 mld.Kč), různé výrobky (14,0 mld.Kč) a nábytek a jeho díly (4,1 mld.Kč).

Na meziročním snížení bilančního aktiva se zejména podílely různé výrobky (nárůstem záporného salda) a oděvní výrobky a doplňky (přechodem z aktiva do pasiva).

9 – Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné

Tabulka 18 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny komodit nespecifikovaných jinde v SITC v roce 2003 a 2004

Položka SITC	Vývoz			Dovoz			Bilance	
	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004	index 2004/2003	2003	2004
	v mil.Kč			v mil.Kč			v mil.Kč	
C e l k e m *x)*	**1 778**	**893**	**50,2**	**359**	**854**	**237,9**	**1 419**	**39**

Pramen: MPO ČR

x) Tato zbožová skupina zahrnuje zvláštní předměty obchodu a komodity nezatříděné podle druhu, mince (kromě zlatých, mimo zákonných platidel) a zlato, bez mincovního (kromě rud a koncentrátu zlata)

Vývoz skupiny 9 registroval meziročně pokles o 49,8 %, na rozdíl od dovozu, který vykázal přírůstek o 137,9 %. Výše obratu této zbožové skupiny je však dlouhodobě nevýznamná.

Tabulka 19 Vývoz a dovoz dle stupně zpracování

Kategorie zboží	Vývoz			Dovoz		
	podíl v %		index 04/03	podíl v %		index 04/03
	2003	2004		2003	2004	
Zboží celkem	**100,0**	**100,0**	**125,0**	**100,0**	**100,0**	**120,5**
A. Potraviny a suroviny pro jejich výrobu	**3,46**	**3,49**	**125,9**	**4,93**	**5,14**	**125,6**
B. Suroviny	**2,40**	**2,59**	**134,2**	**7,04**	**6,62**	**113,2**
1. Neobnovitelné vč.energetických	0,99	1,03	128,9	5,94	5,51	111,6
2. Obnovitelné	0,68	0,55	101,2	0,77	0,74	115,4
3. Druhotné odpady	0,73	1,01	172,4	0,33	0,37	136,6
C. Polotovary	**6,29**	**6,56**	**130,3**	**8,05**	**8,10**	**121,2**
D. Strojírenské a elektrotechnické výrobky	**57,67**	**58,30**	**126,3**	**49,08**	**48,41**	**118,8**
1. Jednoduché	22,65	23,09	127,4	18,58	18,87	122,4
2. Středně složité	27,18	27,93	128,4	23,22	23,33	121,1
3. Vysoce složité	7,84	7,28	116,0	7,28	6,21	102,7
E. Ostatní finální výrobky	**28,22**	**27,13**	**120,2**	**26,70**	**27,72**	**125,1**
F. Dělené zbožové položky	**1,94**	**1,94**	**125,2**	**4,18**	**4,01**	**115,6**

Pramen: MPO ČR a vlastní výpočet

Z údajů o zbožové struktuře českého zahraničního obchodu v roce 2004 podle stupně zpracování je zřetelné, že nad meziroční relativní nárůst celkového vývozu o 25,0 %, se zvýšil export většiny sledovaných skupin. Z nich největší meziroční zvýšení zaznamenaly suroviny o 34,2 % a polotovary o 30,3 %. Na druhé straně, pod dosaženou relativní úrovní přírůstku celkového vývozu ČR, realizovaly svůj export pouze ostatní finální výrobky s indexem 120,2 při současném meziročním poklesu podílu na celkovém vývozu o 1,09 bodu.

Ve zbožové kategorii surovin, nejvyšší relativní meziroční nárůst zaznamenaly druhotné odpady, a to o 72,4 % při současném zvýšení jejich podílu na celkovém českém exportu o 0,28 bodu.

Mezi strojírenskými a elektrotechnickými výrobky nejvyšší relativní přírůstek registrovaly výrobky středně složité (o 28,4 %) při meziročním nárůstu podílu na celkovém vývozu o 0,75 bodu. Ne příliš příznivě se však vyvíjel vývoz výrobků vysoce složitých, když meziroční nárůst (s indexem 116,0) se realizoval pod úrovní celkového přírůstku zahraničního obchodu v rozsahu 9,0 bodů a současně meziročně poklesl i jejich podíl na celkovém českém exportu o 0,56 bodu.

V dovozu se nad celkový meziroční relativní nárůst ve výši 20,5 % realizovaly potraviny a suroviny pro jejich výrobu (index 125,6), ostatní finální výrobky (index 125,1) a polotovary (index 121,2).

Naopak, pod celkový relativní nárůst importu byl zaznamenán dovoz surovin (index 113,2), dělených zbožových položek (index 115,6) a strojírenských a elektrotechnických výrobků (index 118,8). Mezi posledně jmenovanými produkty pokles podílu vykázaly vysoce složité strojírenské a elektrotechnické výrobky, a to o 1,07 bodu (na 6,21 % celkového importu).

Tabulka 20 Vývoz a dovoz zbožových položek zařazených do kategorie HT

Kategorie HT[1)]	Vývoz			Dovoz		
	podíl v %		index 04/03	podíl v %		index 04/03
	2003	2004		2003	2004	
Celkový zahraniční obchod ČR	**100,0**	**100,0**	**125,0**	**100,0**	**100,0**	**120,5**
z toho: HT celkem	12,4	11,9	119,3	15,9	15,0	113,7
v tom: letecká technika	0,34	0,32	118,0	0,74	0,35	56,2
výpočetní technika	6,28	5,85	116,4	4,65	4,71	122,0
elektronika a telekomunikace	3,34	3,06	114,8	6,38	5,77	109,0
farmacie	0,15	0,15	128,9	0,77	0,70	109,4
vědecké přístroje	0,74	0,84	140,9	1,45	1,37	113,6
elektrotechnika	0,60	0,77	161,9	0,41	0,63	184,2
chemie	0,22	0,20	115,4	0,68	0,72	127,8
stroje neelektrické	0,62	0,55	110,0	0,70	0,68	116,9
ostatní HT	0,16	0,13	100,3	0,08	0,06	86,5

1) HT = High Technology Products
Pramen: MPO ČR

Položky zařazené do kategorie HT registrovaly v roce 2004 meziroční nárůst o 19,3 %, nicméně zůstaly o 5,7 bodu pod meziroční dynamikou celkového českého vývozu.

Velikost nárůstu přitom předznamenala podílový pohyb jednotlivých položek. Zatímco vědecké přístroje zvýšily meziročně svou účast na celkovém českém vývozu o 0,10 bodu při indexu 140,9 a elektrotechnika narostla o 0,17 bodu s indexem 161,9, ostatní položky svou účast na celkovém exportu snížily (kromě farmacie, která stagnuje na 0,15 %). Největší podílový pokles přitom zaznamenaly: výpočetní technika o 0,43 bodu a elektronika a telekomunikace o 0,28 bodu.

Rovněž v importu položky HT přes meziroční nárůst (index 113,7) zůstaly o 6,8 bodu pod úrovní dynamiky celkového dovozu (index 120,5).

Dvě položky dokonce dost výrazně meziročně poklesly: letecká technika s indexem 56,2 a ostatní HT při indexu 86,5.

Největší meziroční podílový pokles zaznamenaly elektronika a telekomunikace o 0,61 bodu na 5,77 % a naopak nejvíce zvýšila svou účast v celkovém dovozu elektrotechnika o 0,22 bodu na 0,63 % celkového importu.

Tabulka 21 **Struktura dovozu dle užití**

Kategorie	2003		2004		Index 04/03
	mld. Kč	%	mld. Kč	%	
Celkem	**1 440,7**	**100,0**	**1 735,4**	**100,0**	**120,5**
z toho: investiční užití	421,0	29,2	502,5	29,0	119,3
osobní spotřeba	304,2	21,1	376,7	21,7	123,8
výrobní užití	715,5	49,7	856,2	49,3	119,7

Pramen: MPO a vlastní výpočet

Prioritu dovozu podle základních způsobů užití si nadále i v roce 2004 **udrželo výrobní užití** (sice při meziročním snížení podílu ve struktuře importu o 0,4 bodu na 49,3 %, nicméně při nárůstu o 140,7 mld.Kč v hodnotové úrovni).

Investiční užití dosáhlo účast na celkovém dovozu ve výši 29,0 % při meziročním snížení podílu o 0,2 bodu, ale při absolutním nárůstu o 81,5 mld.Kč.

Nejnižší účast ve struktuře dovozu registrovala **osobní spotřeba** s podílem 21,7 %, což však představovalo meziroční nárůst o 0,6 bodu a v hodnotové úrovni přírůstek o 72,5 mld.Kč.

4. Obchodní bilance

Celková obchodní bilance za leden až prosinec 2004 skončila záporným saldem ve výši 22,3 mld.Kč, což bylo o 47,5 mld.Kč méně než za stejné období roku 2003. Jde tak o druhý nejlepší výsledek obchodní bilance od vzniku České republiky v roce 1993.

Bilanční schodek zaznamenaný v amerických dolarech ve výši 874 mil.USD se meziročně snížil o 1 655 mil.USD a pasivum vyjádřené v eurech částkou 707 mil.EUR meziročně pokleslo o 1 472 mil.EUR.

Ve vývoji obchodní bilance podle jednotlivých kvartálů roku 2004 zaznamenalo první čtvrtletí aktivní bilanci v rozsahu 1 245 mil.Kč, díky kladným saldům z ledna (127 mil.Kč) a zejména z února (4 463 mil.Kč). Březen však pasivem v částce 3 345 mi..Kč nadějný rozběh aktiva (v souhrnu za první čtvrtletí) značněji snížil. Pokud jde o meziroční srovnání, pak v 1. čtvrtletí došlo u obchodní bilance ke zlepšení o 5 737 mil.Kč přechodem ze záporného salda do aktiva.

Druhý kvartál vykázal nejhorší bilanční výsledek mezi jednotlivými čtvrtletími, když evidoval pasivum ve výši 9 718 mil.Kč. Příčinou tohoto nepříznivého stavu byl nejvyšší měsíční schodek v roce 2004, zaznamenaný v dubnu v rozsahu 11 807 mil.Kč. Aktiva měsíců května (1 265 mil.Kč) a června (824 mil.Kč) již nedokázala čtvrtletní deficit výrazněji snížit. V důsledku takto založeného bilančního vztahu bylo realizováno i meziročně nejnižší čtvrtletní zlepšení salda, a to v sumě 3 579 mil.Kč, když pasivum 2. čtvrtletí roku 2003 bylo o tuto částku vyšší.

Třetí čtvrtletí registrovalo záporné saldo ve výši 6 189 mil.Kč, vlivem bilančních deficitů v červenci (6 467 mil.Kč) a v srpnu (3 723 mil.Kč), přičemž ke snížení pasiva dopomohlo kladné saldo dosažené v září ve výši 4 001 mil.Kč. Meziročně zaznamenalo třetí čtvrtletí značné snížení záporného salda, a to o 12 088 mil.Kč.

Výše bilančního deficitu oproti třetímu kvartálu narostla ve čtvrtém čtvrtletí, a to na částku 7 661 mil.Kč, v důsledku pasiv v říjnu (2 462 mil.Kč) a v prosinci (8 710 mil.Kč). Dosažené aktivum v listopadu, v rozsahu 3 511 mil.Kč, přitom sumu celkového záporného salda ve čtvrtém čtvrtletí zmírnilo. Nicméně, meziročně čtvrtý kvartál oproti stejnému období roku 2003 zaznamenal mimořádně vysoké snížení pasiva, a to v rozsahu 26 066 mil.Kč.

Tabulka 22 Vývoj obchodní bilance podle jednotlivých čtvrtletí roku 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Období	2003	2004	Rozdíl sald (+ zlepšení, - zhoršení)
1. čtvrtletí	-4 492	1 245	+5 737
2. čtvrtletí	-13 297	-9 718	+3 579
3. čtvrtletí	-18 277	-6 189	+12 088
4. čtvrtletí	-33 727	-7 661	+26 066
1. – 4. čtvrtletí	**-69 793**	**-22 323**	**+47 470**
1. pololetí	-17 789	-8 473	+9 316
2. pololetí	-52 004	-13 850	+38 154

Pramen: MPO ČR

Zatímco schodek obchodní bilance vykázaný v 1. pololetí roku 2004 představoval 38,0 % celoročního pasiva, ve 2. pololetí se podíl záporného salda zvýšil na 62,0 % celoročního bilančního deficitu.

Graf 6 Obchodní bilance České republiky v jednotlivých měsících roku 2004
(v mld.Kč)

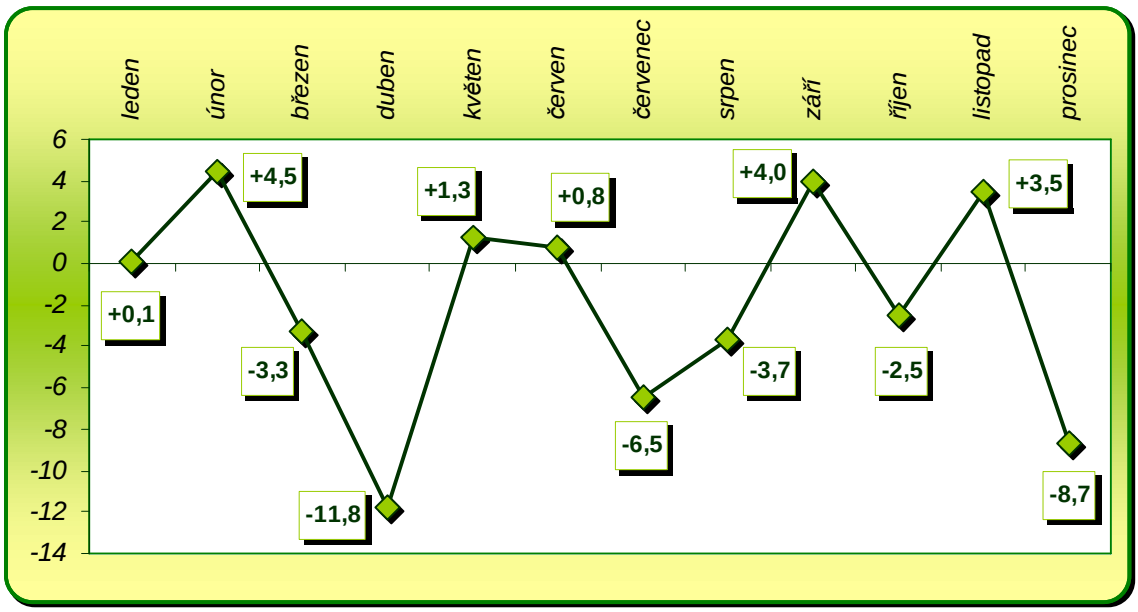

Pramen: MPO ČR

Z teritoriálního hlediska bylo za leden až prosinec 2004 evidováno kladné saldo se zeměmi s vyspělou ekonomikou, a to v částce 148,5 mld.Kč, při meziročním nárůstu aktiva o 46,8 mld.Kč. Na tomto zlepšení měly zásluhu výhradně výsledky obchodu se zeměmi Evropské unie, meziročním nárůstem kladného salda o 71,4 mld.Kč, zatímco bilanční deficit s ostatními zeměmi s vyspělou ekonomikou se meziročně zvýšil o 24,6 mld.Kč na 77,3 mld.Kč v kumulaci za celý rok 2004. **Kladné saldo vyplynulo také z obchodu s evropskými zeměmi s přechodovou ekonomikou, a to ve výši 27,7 mld.Kč** při meziročním zlepšení o 7,2 mld.Kč.

Meziročně zlepšující výsledek bilančního záporného salda byl v roce 2004 evidován z obchodu s rozvojovými zeměmi, a to v rozsahu 11,4 mld.Kč na pasivum ve výši 55,1 mld.Kč. **Malé meziroční zlepšení bilančního deficitu bylo registrováno také z obchodu se Společenstvím nezávislých států**, a to v částce 0,6 mld.Kč na pasivum v rozsahu 57,9 mld.Kč v kumulaci za leden až prosinec 2004.

Podstatný meziroční nárůst bilančního schodku však na druhé straně vykázal obchod s ostatními zeměmi (o 14,8 mld.Kč na 84,0 mld.Kč za leden až prosinec 2004).

V poměru k jednotlivým zemím registrovala ČR za rok 2004 největší bilanční propad s Čínou (82,6 mld.Kč při meziročním zhoršení o 14,2 mld.Kč), Japonskem (52,7 mld.Kč, zhoršení o 24,4 mld.Kč), Ruskem (47,5 mld.Kč při meziročním zlepšení o 1,9 mld.Kč), Itálií (17,8 mld.Kč, zhoršení o 2,0 mld.Kč), Tchaj-wanem (15,9 mld.Kč, zhoršení o 0,5 mld.Kč) a s USA (14,9 mld.Kč, zhoršení o 3,5 mld.Kč).

Naproti tomu nejvyšší aktivní bilanci vykázala Česká republika z obchodu s Německem (70,7 mld.Kč při meziročním zvýšení kladného salda o 32,9 mld.Kč), Slovenskem (52,4 mld.Kč, zlepšení o 18,0 mld.Kč), Rakouskem (34,9 mld.Kč, zlepšení o 11,0 mld.Kč), Velkou Británií (28,8 mld.Kč při meziročním snížení aktiva o 6,1 mld.Kč) a s Nizozemskem (23,5 mld.Kč, pokles aktiva o 1,7 mld.Kč).

Tabulka 23 Bilance zahraničního obchodu podle skupin zemí

(v mil.Kč)

Skupina zemí, země	2003	2004	Rozdíl sald (+ zlepšení, - zhoršení)
Svět celkem	**-69 793**	**-22 325**	**+47 468**
v tom:			
Země s vyspělou ekonomikou	**101 773**	**148 529**	**+46 756**
z toho:			
EU	154 457	225 822	+71 365
Rozvojové země	**-66 490**	**-55 133**	**+11 357**
Evropské země s přechodovou ekonomikou	**20 454**	**27 687**	**+7 233**
Společenství nezávislých států	**-58 442**	**-57 855**	**+587**
Ostatní 1)	**-69 201**	**-84 038**	**-14 837**
Nespecifikováno	**2 113**	**-1 515**	**-3 628**

Pramen: MPO ČR

1) ČLR, KLDR, Kuba, Laos, MoLR, VSR

Z pohledu zbožové struktury bilanční deficit meziročně nejvíce narostl u chemikálií (o 3,8 mld.Kč na 87,7 mld.Kč), potravin a živých zvířat (o 2,8 mld.Kč na 23,5 mld.Kč) a surovin nepoživatelných, bez paliv (o 1,1 mld.Kč na 3,7 mld.Kč). Přechodem z aktiva do pasiva podstatněji zhoršila své postavení rovněž skupina nápojů a tabáku (o 2,5 mld. Kč).

Na celkovou úroveň obchodní bilance působily negativně také meziročním snížením kladného salda (o 2,3 mld.Kč) různé hotové výrobky, (o 1,4 mld.Kč) zboží a transakce j.n. a průmyslové zboží podle druhu materiálu (o 0,9 mld.Kč).

Naproti tomu výrazné meziroční zvýšení bilančního aktiva registrovaly stroje a dopravní prostředky, a to o 63,0 mld.Kč (na 133,9 mld.Kč v kumulaci za leden až prosinec roku 2004).

Tabulka 24 Bilance zahraničního obchodu podle zbožových skupin
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	2003	2004	Rozdíl sald (+ zlepšení, - zhoršení)
0-9 Zboží celkem	**-69 793**	**-22 325**	**+47 468**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-20 688	-23 461	-2 773
1 Nápoje a tabák	664	-1 832	-2 496
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-2 534	-3 681	-1 147
3 Minerální paliva a maziva	-68 354	-68 750	-396
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-2 759	-3 056	-297
5 Chemikálie	-83 856	-87 662	-3 806
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	26 572	25 661	-911
7 Stroje a dopravní prostředky	70 943	133 924	+62 981
8 Různé hotové výrobky	8 801	6 493	-2 308
9 Zboží a transakce j.n.	1 418	39	-1 379

Pramen: MPO ČR

Zbožové skupiny 6, 7, 8 a 9 vytvořily za období leden až prosinec 2004 společný přebytek ve výši 166,1 mld.Kč, na rozdíl od skupin 0, 1, 2, 3, 4 a 5, které byly pasivní v celkové částce 188,4 mld.Kč.

Ke zlepšení obchodní bilance za leden až prosinec 2004 nejvíce přispěly bilančními přebytky (nad 15,0 mld.Kč) tyto položky: silniční vozidla (100,3 mld.Kč), kovové výrobky (25,7 mld.Kč), výrobky z nekovových nerostů (25,5 mld.Kč), nábytek a jeho díly (21,3 mld.Kč), kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (16,9 mld.Kč) a stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (16,1 mld.Kč).

Naopak, na bilančním schodku za rok 2004 se (nad 15 mld.Kč) hlavně podílely: ropa a ropné výrobky (60,7 mld.Kč), léčiva a farmaceutické výrobky (33,5 mld.Kč), plyn zemní i průmyslově vyráběný (32,1 mld.Kč), neželezné kovy (27,5 mld.Kč), zelenina a ovoce (15,4 mld.Kč) a elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (15,1 mld.Kč).

5. Vývoj cen

Ceny zahraničního obchodu, měřené výběrovým indexem nominálních cen, **se v jednotlivých měsících roku 2004 opět pohybovaly pod průměrnou úrovní cen roku 2000** (průměr roku 2000 = 100). Pokles cen dovozu byl přitom prudší než u vývozních cen a **směnné relace** tak **po celý rok 2004** (obdobně jako po celý rok 2002 a 2003) **ve srovnání s průměrem roku 2000 vykazovaly hodnoty vyšší než 100.** V jednotlivých měsících se pohybovaly od 106,5 (leden) do 108,8 (prosinec) při ročním průměru 107,4.

V meziročním srovnání (stejné období předchozího roku = 100) **vývozní ceny za rok 2004 zaznamenaly v průměru zvýšení o 3,7 %,** zatímco za rok 2003 se v průměru zvýšily pouze o 0,9 %. Meziroční růst vývozních cen pokračoval od ledna 2004, kdy činil 2,1 %, až do prosince, kdy dosáhl 2,5 %, ale nejvyšší meziroční nárůst byl zaznamenán v říjnu (4,8 %). **Dovozní ceny se za rok 2004 meziročně v průměru zvýšily o 1,6 %,** zatímco za rok 2003 se meziročně v průměru snížily o 0,3 %. K meziročnímu růstu dovozních cen došlo až v březnu 2004, kdy dosáhl 0,6 % a pokračoval pak do konce roku. V prosinci zaznamenal 0,1 %. Nejvyšší meziroční nárůst dovozních cen byl registrován v říjnu, kdy činil 3,3 %. Naproti tomu v lednu a v únoru bylo ještě evidováno snížení dovozních cen o 0,3 % a 0,2 %. Směnné relace tak docílily za rok 2004 v meziročním srovnání v průměru hodnoty 102,1, když se v jednotlivých měsících celého roku pohybovaly na úrovni vyšší než 100,0, přičemž minima dosáhly v září (101,3) a maxima v únoru (102,7). Vývoj vývozních a dovozních cen v roce 2004 v porovnání s rokem 2003 byl značně ovlivněn pohybem kurzu koruny vůči zahraničním měnám, především vůči EUR a USD, když v roce 2004 v porovnání s rokem 2003 CZK oslabila vůči EUR v průměru o 0,2 % a naopak posílila vůči USD v průměru o 9,8 %.

Tabulka 25 Výběrový index nominálních vývozních cen v 1. – 4. čtvrtletí 2004[1)]
(index v % SOPR = 100)

Zbožová skupina SITC	Čtvrtletí			
	1.	2.	3.	4.
0-8 Zboží celkem	**102,6**	**104,3**	**103,9**	**103,9**
z toho:				
0 Potraviny a živá zvířata	104,3	106,1	103,9	99,7
1 Nápoje a tabák	91,7	89,7	86,1	93,2
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	102,3	101,7	102,9	101,6
3 Minerální paliva a maziva	107,7	119,4	125,1	128,0
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	104,1	106,4	100,8	94,4
5 Chemikálie	101,7	101,9	112,2	113,9
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	103,3	108,5	109,5	111,4
7 Stroje a dopravní prostředky [2)]	102,4	102,2	99,2	97,5
8 Různé hotové výrobky	101,8	101,4	99,2	98,7

1) Výběrový index cen zahraničního obchodu ČR je konstruován jen za zbožové skupiny 0 až 8 SITC
2) Zboží opakované výroby
Pramen: ČSÚ – Indexy cen dovozu a vývozu v ČR za prosinec 2004

Z pohledu jednotlivých čtvrtletí roku 2004 nebyl zaznamenán meziroční pokles vývozních cen ani v jednom čtvrtletí. Všechna čtvrtletí naopak vykázala nárůst, nejvyšší pak ve 2. čtvrtletí. K meziročnímu nárůstu vývozních cen ve všech čtvrtletích došlo i u surovin nepoživatelných, bez paliv (k nejvyššímu ve 3. čtvrtletí – 102,9), u minerálních paliv a maziv (k nejvyššímu ve 4. čtvrtletí – 128,0), u chemikálií (k nejvyššímu ve 4. čtvrtletí – 113,9) a u průmyslového zboží podle druhu materiálu (k nejvyššímu ve 4. čtvrtletí – 111,4). Vývozní ceny potravin a živých zvířat rostly v 1. až 3. čtvrtletí s maximem 6,1 % a ve čtvrtém čtvrtletí poklesly o 0,3 %; podobný vývoj zaznamenaly i vývozní ceny živočišných a rostlinných olejů a tuků, které po meziročním nárůstu v 1. až 3. čtvrtletí s maximem 6,4 % se ve 4. čtvrtletí snížily dokonce o 5,6 %. U dalších dvou skupin zboží – u strojů a dopravních prostředků a různých hotových výrobků – byl evidován meziroční nárůst cen v prvních dvou čtvrtletích a od poloviny roku pokles. U poslední zbožové skupiny – nápojů a tabáku naopak docházelo k meziročnímu poklesu vývozních cen po celý rok a nejhlubší byl ve 3. čtvrtletí - 13,9 %.

Tabulka 26 Výběrový index nominálních dovozních cen v 1. – 4. čtvrtletí 2004[1)]
(index v % SOPR = 100)

Zbožová skupina SITC	Čtvrtletí			
	1.	2.	3.	4.
0-8 Zboží celkem	**100,0**	**102,2**	**102,3**	**101,8**
z toho:				
0 Potraviny a živá zvířata	102,7	104,2	102,6	100,4
1 Nápoje a tabák	103,7	106,7	105,9	104,3
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	105,8	111,9	112,0	106,5
3 Minerální paliva a maziva	89,1	107,7	112,7	118,4
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	100,1	103,5	104,8	103,0
5 Chemikálie	101,6	101,2	102,1	101,9
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	103,9	104,4	104,8	104,1
7 Stroje a dopravní prostředky [2)]	99,6	99,6	98,0	97,0
8 Různé hotové výrobky	99,9	99,5	99,6	98,7

1) Výběrový index cen zahraničního obchodu ČR je konstruován jen za zbožové skupiny 0 až 8 SITC
2) Zboží opakované výroby
Pramen: ČSÚ – Indexy cen dovozu a vývozu v ČR za prosinec 2004

Dovozní ceny za zboží celkem vykázaly v prvním čtvrtletí roku 2004 meziroční stagnaci a nárůst ve 2. až 4. čtvrtletí, nejvyšší pak ve 3. čtvrtletí (o 2,3 %). U většiny zbožových skupin pak dovozní ceny meziročně rostly ve všech čtvrtletích. Jde o skupinu potravin a živých zvířat (s maximem ve 2. čtvrtletí – index 104,2), nápoje a tabák (nejvyšší index dosažen ve 2. čtvrtletí – 106,7), suroviny nepoživatelné, bez paliv (maximální nárůst ve 3. čtvrtletí při indexu 112,0), živočišné a rostlinné oleje a tuky (s maximem 104,8 ve 3. čtvrtletí), chemikálie (s nejvyšším nárůstem ve 3. čtvrtletí při indexu 102,1) a průmyslové zboží podle druhu materiálu (nejvyšší index 104,8 zaznamenán ve 3. čtvrtletí). Skupina minerálních paliv a maziv pak vykázala meziroční pokles dovozních cen v 1. čtvrtletí, který byl v rámci jednotlivých zbožových skupin a jednotlivých čtvrtletí v roce 2004 vůbec nejhlubší, když představoval 10,9 %. Ve zbývajících čtvrtletích roku 2004 pak následoval u této kategorie stálý meziroční nárůst, který byl ve 4. čtvrtletí, kdy činil 18,4 % opět nejvyšší v rámci jednotlivých zbožových skupin a čtvrtletí roku. Poslední dvě skupiny zboží, tj. stroje

a dopravní prostředky a různé hotové výrobky nakonec vykazovaly ve všech čtvrtletích roku 2004 meziroční poklesy dovozních cen, které byly nejhlubší u obou položek ve 4. čtvrtletí (-3,0 % a –1,3 %).

V průměru za celý rok 2004 se nejvíce meziročně zvýšily vývozní ceny minerálních paliv a maziv (+20,1 %), **zejména uhlí a ropných produktů, průmyslového zboží podle druhu materiálu** (+8,2 %) **a chemikálií** (+7,3 %), **z toho hlavně organických chemikálií a plastů.** Meziročně vzrostly i vývozní ceny potravin a živých zvířat (+3,5 %), surovin nepoživatelných, bez paliv (+2,1 %), živočišných a rostlinných olejů a tuků (+1,4 %), strojů a dopravních prostředků (+0,3 %), především strojních zařízení pro určitá odvětví průmyslu, a různých hotových výrobků (+0,2 %). Naproti tomu v průměru za celý rok 2004 se meziročně snížily pouze vývozní ceny nápojů a tabáku (-9,9 %).

Dovozní ceny se v průměru za celý rok 2004 ve srovnání s rokem 2003 nejvíce zvýšily u surovin nepoživatelných, bez paliv (+9,1 %), když meziročního maxima dosáhly v červnu (+14,5 %). Vyšší meziroční nárůst dovozních cen prokázaly i minerální paliva a maziva (+6,5 %), nápoje a tabák (+5,1 %) a průmyslové zboží podle druhu materiálu (+4,3 %) a relativně nižší nárůst pak živočišné a rostlinné oleje a tuky (+2,8 %), potraviny a živá zvířata (+2,5 %) a chemikálie (+1,7 %). Naproti tomu meziroční snížení dovozních cen v průměru za celý rok 2004 bylo evidováno u strojů a dopravních prostředků (-1,4 %) a různých průmyslových výrobků (-0,6 %).

Meziroční směnné relace dosáhly pak v úhrnu v roce 2004 hodnoty převyšující 100 % (102,1 %).

6. Měnová skladba

Přehled skladby hlavních měn obsluhujících vývoz a dovoz ČR v letech 1993 až 2004 uvedený v tabulkách 27 a 28 dokumentuje, že **zúčtování zahraničního obchodu** v uvedeném období, tj. **od vzniku samostatné České republiky, bylo prakticky uskutečňováno jen ve směnitelných měnách.** Hlavní zúčtovací měnou do roku 2000 vč. byla přitom DEM následovaná USD, CZK a dalšími měnami zemí EU, zejména ATS, FRF a ITL. **Vytvoření eurozóny a ukončení platnosti měn jejích účastnických zemí** (Německo k 31.12.2001, Nizozemsko k 28.1.2002, Irsko k 9.2.2002, Francie k 17.2.2002, Belgie, Finsko, Itálie, Lucembursko, Portugalsko, Rakousko, Řecko a Španělsko k 28.2.2002) **posléze zásadně změnilo skladbu měn** v zahraničním obchodě ČR. Vedoucí zúčtovací měnou se s výjimkou roku 2004 stalo EUR.

Postavení EUR ve věcné skladbě měn použitých při zúčtování českého zahraničního obchodu postupně posilovalo od roku 1999 až **do roku 2003,** kdy EUR

reprezentovalo 70,3 % plateb ve vývozu ČR a 67,8 % plateb v dovozu. **V roce 2004 pak došlo k jeho podstatnému oslabení ve prospěch CZK**, přičemž výrazný zlom nastal mezi dubnem a květnem 2004, tedy se vstupem ČR do EU. Nelze přitom ale potvrdit, že obchod se zeměmi EU je zúčtováván pouze v CZK vzhledem k tomu, že se ve výkazech měna neuvádí (98,1 % u vývozu za období květen-prosinec 2004, u dovozu jako země původu 96,6 % a jako země odeslání 95,4 %); sleduje se jen na celním dokladu, pokud je ještě některé zboží proclíváno.

Tabulka 27 **Skladba hlavních měn obsluhujících vývoz ČR v letech 1993 až 2004**
(v mil.Kč)

Měna	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
ATS	21 482	29 243	31 185	32 142	36 870	41 010	39 782	37 805	23 592	128	0	0
AUD	508	483	471	396	371	263	215	282	327	486	682	870
BEF	3 835	3 861	4 451	4 709	6 231	7 572	6 804	5 366	3 887	161	0	0
CAD	887	963	1 150	1 976	1 844	2 055	907	688	657	451	558	613
CZK	30 265	16 486	19 181	68 242	85 365	89 915	84 843	105 972	130 719	129 335	132 263	1 055 819
DEM	156 731	199 425	287 043	315 450	368 852	456 549	474 353	483 131	361 473	2 610	15	19
DKK	1 743	2 023	2 410	2 568	2 844	3 578	3 600	3 430	3 738	3 766	4 179	1 443
EUR	0	0	0	0	0	0	67 244	183 746	448 000	851 566	964 267	473 995
FRF	8 411	8 242	11 255	13 186	15 005	19 397	20 802	24 000	13 088	71	1	1
GBP	13 943	12 521	16 537	12 387	17 875	23 640	23 131	33 089	32 940	35 176	34 856	14 657
HUF	2	1	2	0	10	58	172	312	294	322	615	383
CHF	5 467	5 606	6 320	5 623	5 505	6 791	7 011	8 765	8 652	7 741	5 879	5 586
ITL	16 106	12 791	10 786	10 356	14 817	18 439	16 935	20 661	11 769	125	0	0
JPY	82	252	671	235	238	227	331	1 714	1 517	1 155	802	817
NLG	5 985	6 327	6 695	5 972	6 653	8 616	10 195	9 896	6 873	62	0	0
NOK	757	778	1 130	1 446	2 022	2 153	2 225	2 800	3 121	2 935	2 139	2 742
PLN	0	0	0	0	68	151	1 774	3 455	13 177	13 357	15 863	6 587
SEK	2 511	2 539	3 164	2 594	2 175	2 618	5 350	8 099	4 469	4 024	3 836	1 284
SKK	944	252	155	761	6 553	11 600	12 175	14 077	17 883	16 610	19 848	8 448
USD	92 645	98 894	112 852	119 405	129 937	129 775	119 484	161 434	179 554	184 180	184 856	139 821
Celkem	**421 601**	**458 842**	**566 171**	**601 680**	**709 261**	**834 227**	**908 756**	**1 121 099**	**1 269 634**	**1 254 394**	**1 370 930**	**1 713 694**

Pramen: MPO ČR

Podíl EUR (s výhradou uvedenou výše) by tak meziročně klesl o 42,6 procentního bodu ve vývozu ČR a o 41,9 bodu v dovozu. Objem vývozu zúčtovaný v EUR by se přitom v roce 2004 ve srovnání s rokem 2003 snížil o 50,8 %, tj. o 490,3 mld.Kč a objem dovozu o 53,9 % resp. o 526,3 mld.Kč. Na zúčtování v EUR by pak připadl druhý největší bilanční přebytek zahraničního obchodu ČR (24,2 mld.Kč), zatímco v roce 2003 to byl schodek ve výši 11,8 mld.Kč.

Tabulka 28 **Skladba hlavních měn obsluhujících dovoz ČR v letech 1993 až 2004**

(v mil.Kč)

Měna	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
ATS	34 363	41 230	51 381	52 128	54 862	57 076	48 660	48 643	29 176	462	18	7
AUD	90	132	162	315	580	982	807	1 523	1 982	1 522	1 050	662
BEF	4 814	5 506	7 061	9 026	9 432	10 567	9 081	8 244	5 326	76	5	3
CAD	1 222	568	852	954	942	763	625	855	810	682	687	959
CZK	19 031	4 743	7 902	22 942	30 250	48 874	65 722	84 891	106 191	115 660	134 803	1 010 446
DEM	153 871	193 705	294 610	368 138	422 267	468 763	431 296	442 564	337 525	6 791	1 030	216
DKK	2 490	2 583	3 463	3 727	4 025	3 975	4 178	3 885	3 767	2 356	2 462	998
EUR	0	0	0	0	0	0	97 288	248 658	494 392	877 101	976 089	449 805
FRF	11 333	13 538	19 816	24 446	25 806	25 867	24 359	27 475	16 168	328	36	40
GBP	10 470	12 476	19 114	23 092	25 867	26 223	27 845	31 939	34 719	24 717	22 933	8 238
HUF	4	3	2	2	7	20	13	24	46	81	530	227
CHF	9 223	9 865	12 672	13 334	13 203	15 067	13 401	14 530	14 645	11 343	11 760	10 464
ITL	11 921	16 132	22 921	28 080	28 478	27 784	26 974	29 039	27 888	624	28	7
JPY	3 515	2 741	2 665	2 722	3 154	2 693	3 628	4 273	5 005	5 458	6 014	15 703
NLG	7 356	10 228	11 397	13 109	14 917	14 857	13 069	13 871	9 687	176	11	4
NOK	438	682	1 082	1 002	1 032	788	767	849	640	513	350	292
PLN	0	0	0	0	10	38	758	2 086	4 049	4 273	4 837	2 357
SEK	2 921	3 658	4 914	4 745	4 570	5 002	4 194	4 204	4 007	3 116	2 923	1 248
SKK	3 425	341	1 171	11 802	15 497	15 321	10 768	11 347	11 421	11 240	10 908	4 037
USD	97 904	112 594	144 989	166 708	194 915	181 211	182 745	255 975	273 318	258 104	263 857	229 541
Celkem	**426 084**	**498 377**	**665 740**	**754 670**	**859 711**	**914 466**	**973 169**	**1 241 924**	**1 386 319**	**1 325 717**	**1 440 723**	**1 736 019**

Pramen: MPO ČR

Tabulka 29 **Skladba hlavních měn obsluhujících zahraniční obchod ČR v roce 2003 a 2004**

Měna	Vývoz v %		Dovoz v %		Bilance v mil. Kč	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Celkem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**-69 793**	**-22 325**
z toho:						
EUR	70,3	27,7	67,8	25,9	-11 822	24 190
USD	13,5	8,2	18,3	13,2	-79 001	-89 720
CZK	9,7	61,6	9,4	58,2	-2 540	45 373
GBP	2,5	0,9	1,6	0,5	11 923	6 419
SKK	1,5	0,5	0,8	0,2	8 940	4 411
PLN	1,2	0,4	0,3	0,1	11 026	4 230
CHF	0,4	0,3	0,8	0,6	-5 881	-4 878
SEK	0,3	0,1	0,2	0,1	913	36
DKK	0,3	0,1	0,2	0,1	1 717	445
NOK	0,2	0,2	0,0	0,0	1 789	2 450

Pramen: MPO ČR

Druhou pozici v zúčtování zahraničního obchodu ČR by získala v roce 2004 **česká koruna** (ovšem opět je nutno při problému s vykazováním měn oslabit toto tvrzení) při meziročním posílení na straně vývozu o 51,9 bodu a na straně dovozu o 48,8 bodu, k němuž došlo zejména v důsledku zlomové změny mezi dubnem a květnem a vývoje v dalších měsících roku 2004. **Hodnotový objem vývozu zúčtovaný v roce 2004 v CZK se tak ve srovnání s rokem 2003 zvýšil** o 923,6 mld.Kč (index 798,3) a hodnotový objem dovozu narostl o 875,6 mld.Kč (index 749,6), **což se odrazilo v přeměně bilančního schodku** ve výši 2,5 mld.Kč v roce 2003 **na bilanční přebytek** v úrovni 45,4 mld.Kč v roce 2004.

Tabulka 30 Zahraniční obchod ČR – EU za jednotlivé měsíce roku 2004 podle měny
(v mil.Kč)

Měsíc	Vývoz			Dovoz		
	CZK	EUR	ostatní	CZK	EUR	ostatní
1	9 049	77 940	21 074	9 113	70 972	27 851
2	11 849	89 304	24 693	9 967	85 076	26 340
3	12 121	104 873	25 686	12 727	101 683	31 615
4	**15 809**	**100 312**	**31 394**	**15 622**	**106 134**	**37 566**
5	**131 864**	**12 082**	**9 508**	**115 919**	**18 787**	**17 483**
6	128 189	13 078	10 479	120 249	11 427	19 246
7	111 419	14 329	10 146	113 204	11 438	17 719
8	111 080	10 611	9 051	107 045	9 281	18 139
9	135 485	12 792	11 192	128 177	8 546	18 745
10	135 168	12 358	9 815	130 224	8 682	20 897
11	142 406	13 242	10 933	133 370	9 307	20 393
12	111 380	13 074	9 910	114 829	8 472	19 773
Celkem	**1 055 819**	**473 995**	**183 880**	**1 010 446**	**449 805**	**275 768**

Pramen: MPO ČR a vlastní výpočet

Třetí nejvíce používanou měnou při zúčtování českého zahraničního obchodu byl v roce 2004 **americký dolar. Jeho postavení ve vývozu i v dovozu ale opět meziročně oslabilo,** a to o 5,3 a 5,1 bodu. Poklesl přitom i hodnotový objem vývozu zúčtovaný v USD o 45,0 mld.Kč (index 75,6) a objem dovozu o 34,3 mld.Kč (index 87,0). **Na zúčtování v USD** pak opět v roce 2004 **připadl nejvyšší bilanční schodek** zahraničního obchodu ČR (-89,7 mld.Kč), který navíc meziročně vzrostl o 10,7 mld.Kč a převyšoval úroveň celkového pasiva obchodní bilance ČR o 67,4 mld.Kč (index 401,9).

Ostatní měny nedosahovaly v roce 2004 při zúčtování českého zahraničního obchodu ani jednoprocentního podílu v celkové věcné skladbě použitých měn.

Graf 7 **Bilance hlavních měn obsluhujících zahraniční obchod ČR v roce 2004**
(v mld.USD)

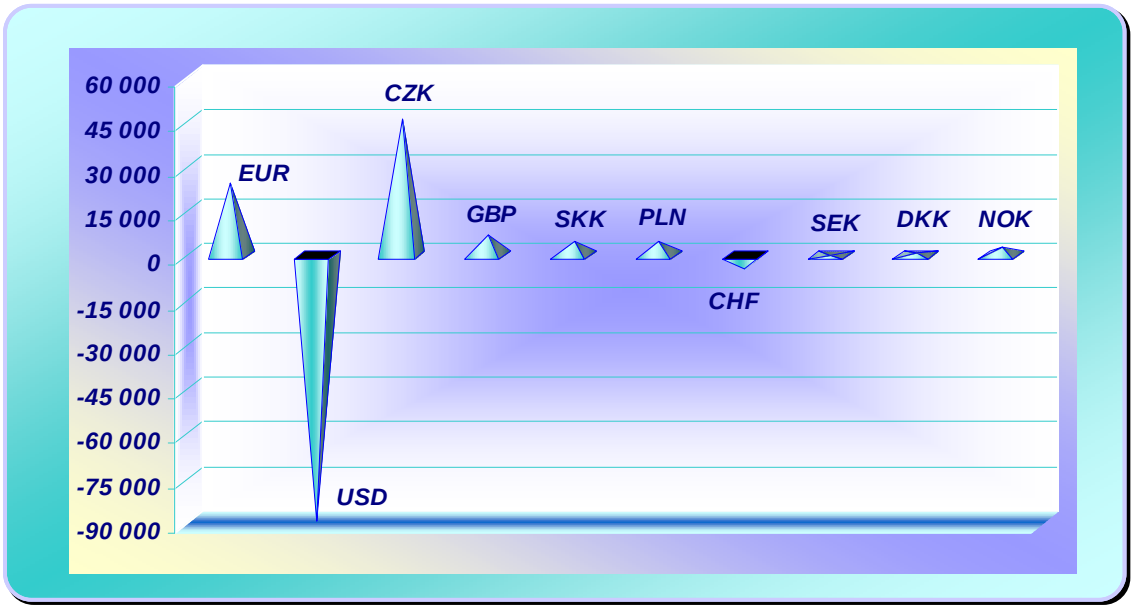

Pramen: MPO ČR

7. Organizační struktura

Počet firem, které v roce 2004 realizovaly zahraničně obchodní operace **ve vývozu ČR dosáhl 30 780.** Proti roku 2003 se jejich počet snížil o 7 245 subjektů, tj. o 19,1 %. K meziročnímu poklesu vývozních firem přitom došlo pouze v kategorii nejmenších subjektů, jejichž hodnota vývozu nedosahuje 10 mil.Kč, zatímco zbývající velikostní kategorie vývozců počet subjektů meziročně zvýšily. Pokles firem v kategorii nejmenších subjektů byl bezpochyby ovlivněn změnami ve výkaznictví, na jejichž základě jsou od roku 2004 fyzické osoby, které obchodují na rodné číslo, vykazovány pod nulovým IČO a pro vykazování obchodu byly stanoveny závazné limity.

Nejmenší vývozci s hodnotou vývozu do 10 mil.Kč nicméně i v roce 2004, obdobně jako v předchozích letech, zůstali **nejpočetnější kategorií** exportérů. Po meziročním snížení o 7 836 subjektů, tj. o 25,0 %, **do této kategorie náleželo 23 527 firem, které reprezentovaly 76,4 %** z celkového počtu vývozců, ale **zabezpečovaly pouze 1,9 % z úhrnné hodnoty exportu.** Podíl této skupiny vývozců na celkové hodnotě exportu se přitom v posledních několika letech stále mírně snižoval a v roce 2004 pak meziroční pokles dosáhl 1,2 bodu.

Druhá nejčetnější kategorie exportérů zahrnovala opět **subjekty s vývozem 10 – 49,9 mil.Kč,** která ale i při meziročním navýšení o 3,2 bodu představovala pouze 13,7 % celkového počtu firem. V této kategorii došlo po meziročním nárůstu v roce 2003 k jejímu dalšímu rozšíření v roce 2004 o 217 subjektů, na 4 223 subjektů, tj. zvýšení jejich počtu o 5,4 %. **Firmy dané kategorie se podílely 5,9 % na úhrnné hodnotě vývozu,** tzn. že zabezpečily více než trojnásobný objem vývozu ve srovnání s početně nejsilnější kategorií.

Do velikostní **kategorie na rozhraní malých a středně velkých subjektů,** jejichž export dosahuje hodnoty 50 – 99,9 mil.Kč, se v roce 2004 **řadilo 1 140 firem.** Proti roku 2003 se **jejich počet zvýšil o 115 subjektů** při nárůstu podílu na celkovém počtu vývozních firem o 1 procentní bod a poklesu podílu na hodnotě úhrnného vývozu o 0,5 bodu, který reprezentoval 80,8 mld.Kč.

Tabulka 31 Velikostní struktura vývozců ČR v roce 2004

Velikostní kategorie podle hodnoty vývozu	Počet firem	Podíl na počtu firem v %	Podíl na hodnotě vývozu v %
Celkem	**30 780**	**100,0**	**100,0**
v tom:			
nad 1 mld. Kč	270	0,9	58,6
500 - 1 000 mil. Kč	261	0,8	10,9
100 - 499 mil. Kč	1 359	4,4	17,9
50 - 99,9 mil. Kč	1 140	3,7	4,8
10 - 49,9 mil. Kč	4 223	13,7	5,9
pod 10 mil. Kč	23 527	76,4	1,9

Pramen: MPO ČR

Ke středně velkým exportérům s hodnotou vývozu 100 – 499 mil.Kč **náleželo** v roce 2004 celkem **1 359 firem,** když **jejich počet** meziročně **vzrostl o 158 subjektů** a jejich podíl na souhrnu exportních firem se zvýšil o 1,2 bodu a podíl na hodnotě vývozu klesl o 1,1 bodu. Firmy dané kategorie zabezpečily vývoz v úrovni 298,7 mld.Kč.

Firmy s hodnotou vývozu 500 – 1 000 mil.Kč se v roce 2004 **rozrostly** pouze **o 26 subjektů** na celkový počet 261, což je nejnižší nárůst v rámci daných velikostních kategorií. Jejich podíl na celkovém počtu vývozních firem se tak zvýšil jen o 0,2 bodu a zároveň opakovaně poklesl jejich podíl na úhrnném vývozu o 1,4 bodu, když realizovaly export ve výši 182,3 mld.Kč.

Největší vývozci s hodnotou exportu nad 1 mld.Kč **zvýšili** v roce 2004 ve srovnání s rokem 2003 svůj **počet o 75 subjektů** na 270. Vzrostl přitom i jejich podíl na souhrnu vývozních firem o 0,4 bodu a na celkové hodnotě vývozu dokonce o 5,0 bodu. Největší exportní firmy, které reprezentovaly pouze necelé procento všech vývozců tak v roce 2004 zabezpečily téměř 60 % (58,6 %) českého vývozu, a to při meziročním nárůstu o 245,1 mld.Kč.

Tři nejvyšší velikostní kategorie firem, zastoupené 6,1 % všech exportérů v roce 2004, tj. 1 890 firmami, realizovaly více než čtyři pětiny celkového vývozu (87,4 %) v daném roce.

Dovozem se v roce 2004 zabývalo 47 682 firem, tj. o 16 902 subjektů více než bylo vývozců. Celkový počet importérů se přitom meziročně snížil o 11 879 jednotek, tj. o 19,9 %. I zde sehrála svoji úlohu dříve zmíněná změna ve výkaznictví, neboť k meziročnímu poklesu dovozních subjektů došlo pouze u kategorie nejmenších firem, jejichž hodnota importu nedosahuje 10 mil.Kč, zatímco zbývající velikostní skupiny importérů počet subjektů meziročně rozšířily.

Tabulka 32 Velikostní struktura dovozců ČR v roce 2004

Velikostní kategorie podle hodnoty dovozu	Počet firem	Podíl na počtu firem v %	Podíl na hodnotě dovozu v %
Celkem	**47 682**	**100,0**	**100,0**
v tom:			
nad 1 mld. Kč	259	0,5	49,6
500 - 1 000 mil. Kč	296	0,6	12,1
100 - 499 mil. Kč	1 668	3,5	20,9
50 - 99,9 mil. Kč	1 502	3,2	6,2
10 - 49,9 mil. Kč	6 164	12,9	8,3
pod 10 mil. Kč	37 793	79,3	2,9

Pramen: MPO ČR

Kategorie nejmenších dovozců s hodnotou importu pod 10 mil.Kč zůstala **i přes výrazné meziroční snížení** počtu subjektů (o 12 384) v roce 2004 **nejčetnější kategorií,** která reprezentovala při meziročním poklesu o 5,0 bodu 79,3 % všech dovážejících firem a realizovala 2,9 % z celkové hodnoty českého dovozu (proti 4,4 % v roce 2003), tj. nejméně ze všech velikostních skupin.

Druhá nejčetnější kategorie dovozců s hodnotou importu 10 – 49,9 mil.Kč rozšířila v roce 2004 ve srovnání s rokem 2003 **počet subjektů o 103** na 6 164, tj. o 1,7 % (třetí nejvyšší meziroční nárůst subjektů), takže reprezentovala 12,9 % všech importérů (meziroční zvýšení o 2,7 bodu) a zabezpečila 8,3 % z celkové hodnoty dovozu, resp. objem dovozu ve výši 141,8 mld.Kč. Na obě kategorie malých dovozců, jejichž podíl na celkovém počtu importujících firem v roce 2004 přesáhl 90 %, tak připadla pouze zhruba desetina souhrnného českého dovozu.

Výrazně se v roce 2004 proti roku 2003 **rozšířila i kategorie subjektů s dovozem dosahujícím 50 – 99,9 mil.Kč, a to o 118 jednotek,** což je druhý nejvyšší meziroční nárůst v rámci dovážejících subjektů. Čítala tak 1 502 importérů a její podíl na počtu dovozních firem meziročně vzrostl o 0,9 bodu na 3,2 %, ale její podíl na celkové hodnotě opakovaně klesl, když činil 6,2 % proti 6,8 % v roce 2003.

K nejvyššímu nárůstu došlo mezi dovozci v roce 2004 **u středně velkých firem** s hodnotou importu 100 – 499 mil.Kč, a to o **170 jednotek.** Jejich počet tak dosáhl 1 668, reprezentoval 3,5 % všech dovozců (o 1,0 bodu více ve srovnání s rokem 2003) a 20,9 % úhrnné hodnoty dovozu ČR (o 1,2 bodu méně proti roku 2003). Dovozci dané kategorie nicméně v roce 2004 zabezpečili v rámci jednotlivých velikostních kategorií druhý největší hodnotový objem českého dovozu (zhruba v úrovni 360 mld.Kč).

Meziroční rozšíření subjektů s importem 500 – 1 000 mil.Kč na 296, tj. **o 58,** se odrazilo jen v mírném nárůstu jejich podílu na celkovém počtu dovozců (o 0,2 bodu na 0,6 %) i úhrnné hodnotě dovozu (o 0,8 bodu na 12,1 %). Importéři dané kategorie zajistili v roce 2004 dovoz v hodnotě převyšující 200 mld.Kč.

V roce 2004 se meziročně **rozrostl** také **počet největších dovozců** s hodnotou importu nad 1 mld.Kč, a to o **56 subjektů** na 259. Jejich podíl na celkovém počtu dovozních firem byl sice nejmenší (0,5 % při zvýšení o 0,2 bodu proti roku 2003), ale realizovali opět téměř polovinu českého dovozu (49,6 %) v hodnotě cca 850 mld.Kč.

Dovozní firmy tří velikostně nejvyšších kategorií, tj s importem 100 a více mil.Kč, v počtu 2 223 subjektů (4,6 % všech dovozců v ČR), tak **v roce 2004 celkem zabezpečily více než 4/5 českého dovozu.**

8. Zahraniční obchod České republiky s Evropskou unií a s rozhodujícími zeměmi

8.1 Evropská unie

Absolutně největším zahraničněobchodním partnerem České republiky je Evropská unie. V roce 2004 směřovalo do uvedené teritoriální oblasti 85,9 % celkového českého vývozu (při meziročním poklesu o 0,4 bodu) **a bylo z ní realizováno 71,8 % celkového dovozu ČR** (po meziročním zvýšení o 0,4 bodu). Obrat s touto oblastí meziročně narostl o 0,1 bodu na 78,8 % celkového zahraničního obchodu České republiky.

Tabulka 33 Zahraniční obchod ČR s Evropskou unií v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	1 183 098	1 472 534	124,5	86,3	85,9
Dovoz	1 028 641	1 246 712	121,2	71,4	71,8
Obrat	2 211 739	2 719 246	122,9	78,7	78,8
Saldo OB	154 457	225 822	+71 365[1)]	x	x

1) meziroční změna salda
Pramen:MPO ČR

Uvedené údaje dokládají, že **český zahraniční obchod má velmi úzkou provázanost na země Evropské unie, což sebou nese nejen řadu značných kladů, ale i možných rizik, v případě hospodářského útlumu v ekonomicky rozhodujících členských státech,** jako je zejména Německo s podílem na obratu českého zahraničního obchodu ve výši 33,9 %.

Při posuzování velikosti zahraničně obchodních vztahů České republiky s Evropskou unií je účelné také sledovat **rozložení výše podílu mezi „starými“ a „novými“ státy EU:**

Tabulka 34 Obchod ČR se zeměmi EU 15 a EU 10 v roce 2004

Země	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
EU 15 (sestava do 30.4.2004)	1 167 606	79,3	1 020 333	81,8
EU 10 (nově přistoupivší země)	304 928	20,7	226 379	18,2
EU 25 celkem	**1 472 534**	**100,0**	**1 246 712**	**100,0**

Pramen: ČSÚ a MPO ČR

Z uvedených údajů je zřetelné, že **rozhodující váhu v obchodu s EU má její původní teritoriální sestava,** vzhledem k tomu, že jsou v ní soustředěny prakticky všechny největší evropské ekonomiky.

Nicméně, i těchto původních EU 15 v sobě skrývá vysokou rozdílnost obchodních vztahů s ČR. Tato **diference rozložení vývozu a dovozu České republiky mezi jednotlivé členské země EU 15 v roce 2004** je zřetelná z následujícího přehledu:

Tabulka 35 Obchod ČR se státy EU 15 v roce 2004

Pořadí[1)]	Země	Vývoz			Dovoz			Bilance v mil. Kč
		hodnota v mil. Kč	podíl v % na EU 15	podíl v % na EU 25	hodnota v mil. Kč	podíl v % na EU 15	podíl v % na EU 25	
1	SRN	620 545	53,1	42,1	549 850	53,9	44,1	+70 695
2	Rakousko	105 081	9,0	7,1	70 180	6,9	5,6	+34 901
3	Velká Británie	79 930	6,9	5,4	51 172	5,0	4,1	+28 758
4	Francie	78 163	6,7	5,3	82 057	8,1	6,6	-3 894
5	Itálie	73 727	6,3	5,0	91 489	9,0	7,3	-17 762
6	Nizozemsko	71 807	6,2	4,9	48 319	4,7	3,9	+23 488
7	Belgie	43 614	3,7	3,0	33 733	3,3	2,7	+9 881
8	Španělsko	37 446	3,2	2,5	34 904	3,4	2,8	+2 542
9	Švédsko	19 759	1,7	1,3	19 184	1,9	1,5	+575
10	Dánsko	9 711	0,8	0,7	11 165	1,1	0,9	-1 454
11	Finsko	6 863	0,6	0,5	8 598	0,8	0,7	-1 735
12	Řecko	6 580	0,6	0,5	2 256	0,2	0,2	+4 324
13	Irsko	6 474	0,6	0,4	9 451	0,9	0,8	-2 977
14	Portugalsko	5 178	0,4	0,4	4 244	0,4	0,3	+934
15	Lucembursko	2 728	0,2	0,2	3 731	0,4	0,3	-1 003
S	**EU 15**	**1 167 606**	**100,0**	**79,3**	**1 020 333**	**100,0**	**81,8**	**+147 273**

1) setříděno podle výše vývozu
Pramen: MPO ČR a ČSÚ

Z uvedeného sestavení je jasně patrné, že **rozhodující váhu v českém zahraničním obchodu má Německo,** na které připadlo 43,04 % z celkového obratu ČR s Evropskou unií (z toho 53,49 % na zahraničně obchodním obratu ČR s původními zeměmi EU 15).

Významný podíl na obratu českého zahraničního obchodu má z bývalé EU 15 rovněž skupina zemí, kterou tvoří **Rakousko, Itálie, Francie, Velká Británie a Nizozemsko.** Jejich účast v obratu českého zahraničního obchodu s EU 15 v roce 2004 představovala 34,4 % a v celkovém vztahu k EU 25 pak 27,7 %.

Na druhé straně **Dánsko, Finsko, Řecko, Irsko, Portugalsko a Lucembursko vykázaly souhrnný podíl na českém obratu se zeměmi EU 15 pouze ve výši 3,5 % a se zeměmi EU 25 dokonce jen 2,8 %.**

Podobně rozdílný vztah v provádění českého zahraničního obchodu byl v roce 2004 realizován rovněž v poměru k jednotlivým nově přistoupivším zemím do Evropské unie:

Tabulka 36 Obchod ČR v roce 2004 s nově přistoupivšími státy (EU 10)

Pořadí[1)]	Země	Vývoz			Dovoz			Bilance v mil. Kč
		hodnota v mil. Kč	podíl v %		hodnota v mil. Kč	podíl v %		
			na EU 10	na EU 25		na EU 10	na EU 25	
1	Slovensko	145 536	47,7	9,9	93 135	41,1	7,5	+52 401
2	Polsko	89 561	29,4	6,1	82 281	36,3	6,6	+7 280
3	Maďarsko	48 344	15,8	3,3	35 990	15,9	2,9	+12 354
4	Slovinsko	9 781	3,2	0,7	9 426	4,2	0,8	+355
5	Litva	6 050	2,0	0,4	1 227	0,6	0,1	+4 823
6	Lotyšsko	2 634	0,9	0,2	468	0,2	0,0	+2 166
7	Estonsko	2 168	0,7	0,1	745	0,3	0,1	+1 423
8	Kypr	531	0,2	0,0	401	0,2	0,0	+130
9	Malta	323	0,1	0,0	178	0,1	0,0	+145
10	*Česká republika* [2)]	-	-	-	*2 528*	*1,1*	*0,2*	*-2 528*
S	**EU 10**	**304 928**	**100,0**	**20,7**	**226 379**	**100,0**	**18,2**	**+78 549**

1) setříděno podle výše vývozu
2) pro číselnou úplnost je nutno tento údaj zařadit; jde např. o zboží vyvezené a reklamované, dočasně vyvezené apod.
Pramen: MPO ČR

Největší podíl na obratu českého zahraničního obchodu s nově přistoupivšími zeměmi realizovalo Slovensko, a to se 44,9 % v rámci EU 10, když mezi EU 25 vykázalo účast 8,8 %. Podstatnější účast na obratu s členskými zeměmi EU mělo také Polsko (32,3 % a 6,3 %).

Nízký podíl na obratu **byl** však na druhé straně **registrován se Slovinskem, Litvou, Lotyšskem, Estonskem, Kyprem a Maltou.**

Na celkovém obratu zahraničního obchodu ČR v roce 2004 pak zaznamenaly nejvýznamnější partnerské země, které jsou členy Evropské unie, následující účast: SRN (33,9 %), Slovensko (6,9 %), Rakousko (5,1 %), Polsko (5,0 %), Itálie (4,8 %), Francie (4,6 %), Velká Británie (3,8 %) a Nizozemsko (3,5 %).

Výši podílů členských zemí EU na českém vývozu a dovozu ve vztahu k této teritoriální relaci pak názorně zpřehledňují následující grafy:

Graf 8 Teritoriální struktura zahraničního obchodu ČR s EU 25 v roce 2004 (v %)

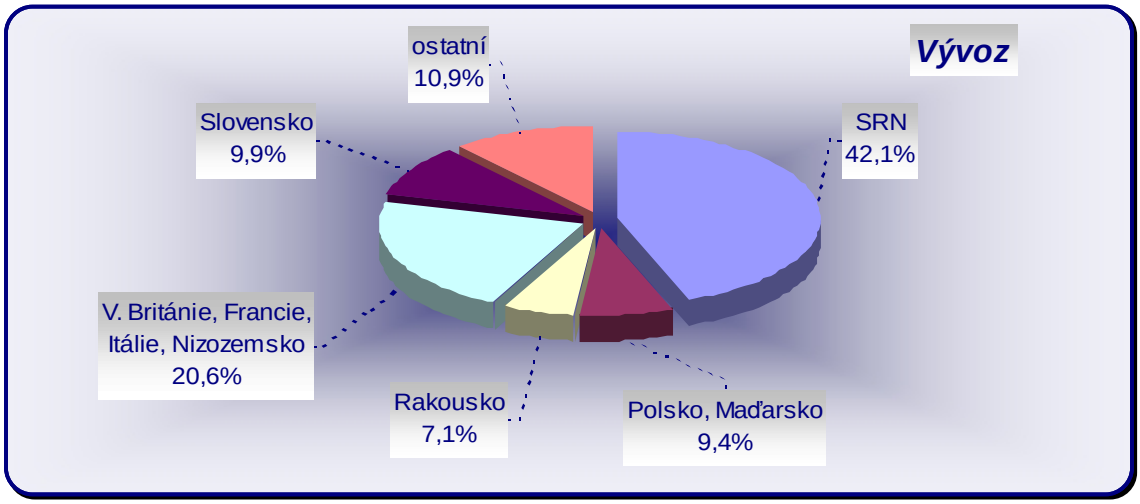

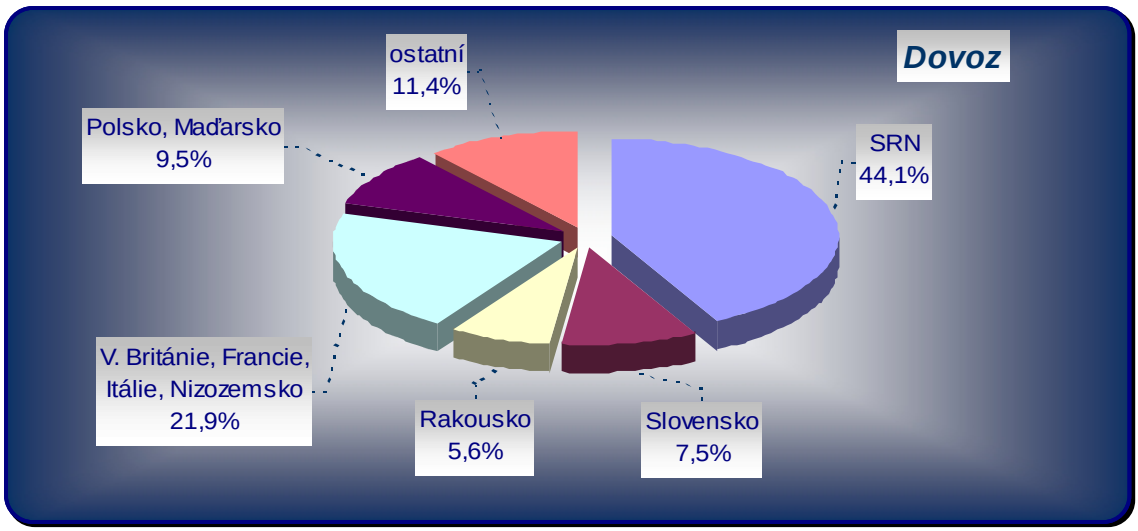

Pramen: MPO ČR

Jako důsledek rozdílnosti uvedených **teritoriálních vztahů, vykázala ČR z obchodu se zeměmi Evropské unie v roce 2004 jak aktiva, a to ve výši 257 175 mil.Kč, tak současně i pasiva v částce 31 353 mil.Kč, což v souhrnu znamenalo kladné saldo obchodní bilance v rozsahu 225 822 mil.Kč při meziročním zlepšení o 71 365 mil.Kč.**

Největší aktivní bilance bylo dosaženo z obchodu se SRN (70 695 mil.Kč), Slovenskem (52 401 mil.Kč), Rakouskem (34 901 mil.Kč), Velkou Británií (28 758 mil.Kč), Nizozemskem (23 488 mil.Kč), Maďarskem (12 354 mil.Kč) a Belgií (9 881 mil.Kč). Naopak, největší pasiva byla zaznamenána z obchodu s Itálií (17 762 mil.Kč), Francií (3 894 mil.Kč) a Irskem (2 977 mil.Kč).

Tabulka 37 Postavení zahraničního obchodu ČR s EU v celkovém ZO ČR podle **jednotlivých zbožových skupin**

Zbožová skupina SITC	Podíl EU v % na celkovém českém			
	vývozu		dovozu	
	2003	2004	2003	2004
0 Potraviny a živá zvířata	79,7	84,2	75,1	78,3
1 Nápoje a tabák	84,0	86,8	75,3	78,5
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	90,0	89,9	52,1	49,4
3 Minerální paliva a maziva	96,6	96,9	31,3	37,0
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	84,3	93,2	89,6	87,4
5 Chemikálie	77,8	78,5	84,5	84,6
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	83,5	83,2	86,2	85,8
7 Stroje a dopravní prostředky	87,6	86,6	68,5	68,6
8 Různé hotové výrobky	88,6	88,6	72,2	70,3
9 Komodity jinde nezatříděné	92,2	96,4	98,3	28,0

Pramen: MPO ČR a ČSÚ

Podíl jednotlivých zbožových skupin osciloval v roce 2003 u většiny zbožových kategorií kolem průměru celkového podílu českého vývozu do Evropské unie, což představovalo 86,3 %. Poněkud větší rozptyl (pod 80,0 % anebo nad 90,0 %), byl zaznamenán u potravin a živých zvířat (79,7 %), chemikálií (77,8 %), nespecifikovaných komodit (92,2 %) a minerálních paliv a maziv (96,6 %).

V roce 2004 při celkovém poklesu podílu vývozu do EU o 0,4 bodu na 85,9 % celkového exportu ČR, zůstala oproti průměru nižší účast ve vývozu nadále u chemikálií (78,5 %) a naopak byla vyšší u minerálních paliv a maziv (96,9 %), živočišných a rostlinných olejů a tuků (93,2 %) a nespecifikovaných komodit (96,4 %).

V dovozu vykázaly zbožové skupiny větší rozdíly oproti průměru dovozu z EU. Nejnižší podíl v roce 2003 registrovaly minerální paliva a maziva (31,3 %) a naopak, největší účast zaznamenaly nespecifikované komodity (98,3 %), jejichž hodnotová úroveň však z hlediska výše celkového dovozu není významná.

V roce 2004 větší snížení oproti průměru registrovaly skupiny: suroviny nepoživatelné, bez paliv (49,4 %), minerální paliva a maziva (37,0 %) a nespecifikované komodity (28,0 %).

V roce 2004 více jak polovinu (51,0 %) vývozu do Evropské unie obstarala skupina strojů a dopravních prostředků, což v absolutní úrovni představovalo 751 005 mil.Kč. Z jednotlivých položek této zbožové kategorie se na exportu do EU nejvíce účastnily: silniční vozidla (ve výši 230 796 mil.Kč a s podílem na celkovém exportu do EU 15,67 %), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (158 712 mil.Kč; 10,78 %), stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (100 129 mil.Kč; 6,80 %), kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (87 671 mil.Kč; 5,95 %) a zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (65 438 mil.Kč; 4,44 %). Těchto 5 položek se v souhrnu podílelo na celkovém českém vývozu do EU v úrovni 43,64 %.

Tabulka 38 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s EU v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**1 472 534**	**100,0**	**1 246 712**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	39 752	2,7	55 303	4,4
1 Nápoje a tabák	7 713	0,5	8 410	0,7
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	44 202	3,0	26 090	2,1
3 Minerální paliva a maziva	51 487	3,5	45 122	3,6
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	974	0,1	3 585	0,3
5 Chemikálie	82 758	5,6	163 307	13,1
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	321 147	21,8	309 362	24,8
7 Stroje a dopravní prostředky	751 005	51,0	502 878	40,3
8 Různé hotové výrobky	172 635	11,7	132 415	10,6
9 Nespecifikováno	861	0,1	239	0,0

Pramen: MPO ČR

Významný rozsah vývozu představovalo v roce 2004 také průmyslové zboží podle druhu materiálu (321 147 mil.Kč), což znamenalo 21,8 % celkového českého exportu do EU. Největší podíl na tomto rozměru měly: kovové výrobky v hodnotě 94 042 mil.Kč, což reprezentovalo 6,39 % celkového vývozu do EU, dále železo a ocel (63 709 mil.Kč; 4,33 %) a textilní příze, tkaniny, tržní výrobky z nich (43 482 mil.Kč; 2,95 %).

Třetí největší vývozní skupinou do EU byly různé hotové výrobky, když zaznamenaly v absolutní úrovni částku 172 635 mil.Kč a podíl na celkovém exportu 11,7 %. Nejvýraznější položkou uvedené kategorie byly různé výrobky, j.n. s hodnotou 63 473 mil.Kč a s podílem na celkovém vývozu do EU ve výši 4,31 %.

Rovněž v dovozu byly nejúspěšnější zbožovou skupinou stroje a dopravní prostředky v hodnotovém rozsahu 502 878 mil.Kč a s podílem 40,3 % na celkovém importu z EU. Z jednotlivých položek byl největší dovoz realizován silničními vozidly v hodnotě 137 761 mil.Kč při podílu na celkovém dovozu do EU ve výši 11,05 %, dále pak elektrickými zařízeními, přístroji a spotřebiči (129 292 mil.Kč; 10,37 %) a stroji a zařízeními všeobecně užívanými v průmyslu (85 500 mil.Kč;6,86 %).

Druhou největší dovozovou skupinou bylo průmyslové zboží podle druhu materiálu, které představovalo podíl importu z EU ve výši 24,8 % a v hodnotě 309 362 mil.Kč. Nejvýznamnějšími dovozovými položkami v této komoditní skupině byly: železo a ocel (72 048 mil.Kč) s podílem 5,78 % na celkovém dovozu z EU a také kovové výrobky (65 561 mil.Kč; 5,26 %).

Mezi největší dovozové zbožové kategorie se ještě vklínily chemikálie, které v roce 2004 představovaly 13,1 % celkového importu z EU při hodnotové úrovni 163 307 mil.Kč. Nejvýznamnější importní položkou v této skupině byla léčiva a farmaceutické výrobky v hodnotě 37 824 mil.Kč a s podílem 3,03 % na celkovém dovozu z EU.

Další z největších dovozových skupin byly různé hotové výrobky s podílem 10,6 % na celkovém importu z EU, když v absolutní úrovni dosáhly 132 415 mil.Kč. Největší položkou v této zbožové kategorii byly různé výrobky, j.n., které představovaly 5,44 % celkového importu z EU a zaznamenaly v hodnotové poloze částku 67 871 mil.Kč.

Tabulka 39 Meziroční pohyb zbožové struktury ve vztahu k EU v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz			Dovoz		
	index 2004 v % 2003	změna v mil. Kč	podíl na změně v %	index 2004 v % 2003	změna v mil. Kč	podíl na změně v %
Celkem	**124,5**	**289 436**	**100,0**	**121,2**	**218 071**	**100,0**
v tom:						
0 Potraviny a živá zvířata	137,0	10 728	3,7	128,9	12 414	5,7
1 Nápoje a tabák	112,1	832	0,3	148,4	2 743	1,3
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	127,9	9 629	3,3	122,2	4 733	2,2
3 Minerální paliva a maziva	135,2	13 411	4,6	133,9	11 419	5,2
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	115,0	127	0,1	106,3	214	0,1
5 Chemikálie	131,9	20 034	6,9	117,6	24 427	11,2
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	121,5	56 923	19,7	123,8	59 380	27,2
7 Stroje a dopravní prostředky	124,8	149 005	51,5	119,1	80 632	37,0
8 Různé hotové výrobky	120,6	29 526	10,2	120,2	22 222	10,2
9 Nespecifikováno	52,5	-779	-0,3	67,7	-114	-0,1

Pramen: ČSÚ a MPO ČR

Nad meziroční celkovou relativní úroveň vývozu do EU nejvíce narostly exporty potravin a živých zvířat (index 137,0), minerálních paliv a maziv (index 135,2), chemikálií (index 131,9), surovin nepoživatelných, bez paliv (index 127,9) a strojů a dopravních prostředků (index 124,8). Meziroční pokles vykázaly nespecifikované komodity (index 52,5).

Největší meziroční hodnotové zvýšení vývozu registrovaly stroje a dopravní prostředky (149 005 mil.Kč), **průmyslové zboží podle druhu materiálu** (56 923 mil.Kč), **různé hotové výrobky** (29 526 mil.Kč) **a chemikálie** (20 034 mil.Kč). Pokles nespecifikovaného globálu představoval 779 mil.Kč.

Na celkovém meziročním nárůstu se nejvíce podílely stroje a dopravní prostředky s 51,5 %, průmyslové zboží podle druhu materiálu s 19,7 %, různé hotové výrobky s 10,2 % a chemikálie s 6,9 %.

V importu se nad celkový relativní meziroční nárůst zařadily: nápoje a tabák (index 148,4), minerální paliva a maziva (index 133,9), potraviny a živá zvířata (index 128,9), průmyslové zboží podle druhu materiálu (index 123,8) a suroviny nepoživatelné, bez paliv (index 122,2). Meziroční pokles vykázaly nespecifikované komodity s indexem 67,7.

Nejvyšší meziroční hodnotové zvýšení dovozu registrovaly stroje a dopravní prostředky v rozsahu 80 632 mil.Kč. Výraznější přírůstek zaznamenaly ještě zbožové skupiny: průmyslové zboží podle druhu materiálu (59 380 mil.Kč), **chemikálie**

(24 427 mil.Kč), **různé hotové výrobky** (22 222 mil.Kč), **potraviny a živá zvířata** (12 414 mil.Kč) **a minerální paliva a maziva** (11 419 mil.Kč).

Na celkovém meziročním relativním nárůstu dovozu se nejvíce podílely stroje a dopravní prostředky s 37,0 %, průmyslové zboží podle druhu materiálu s 27,2 %, chemikálie s 11,2 % a rovněž různé hotové výrobky s 10,2 %. Meziroční pokles o 0,1 % vykázaly nespecifikované komodity.

Graf 9 ***Bilance obchodu ČR s EU podle zbožových skupin***
(saldo v mld.Kč)

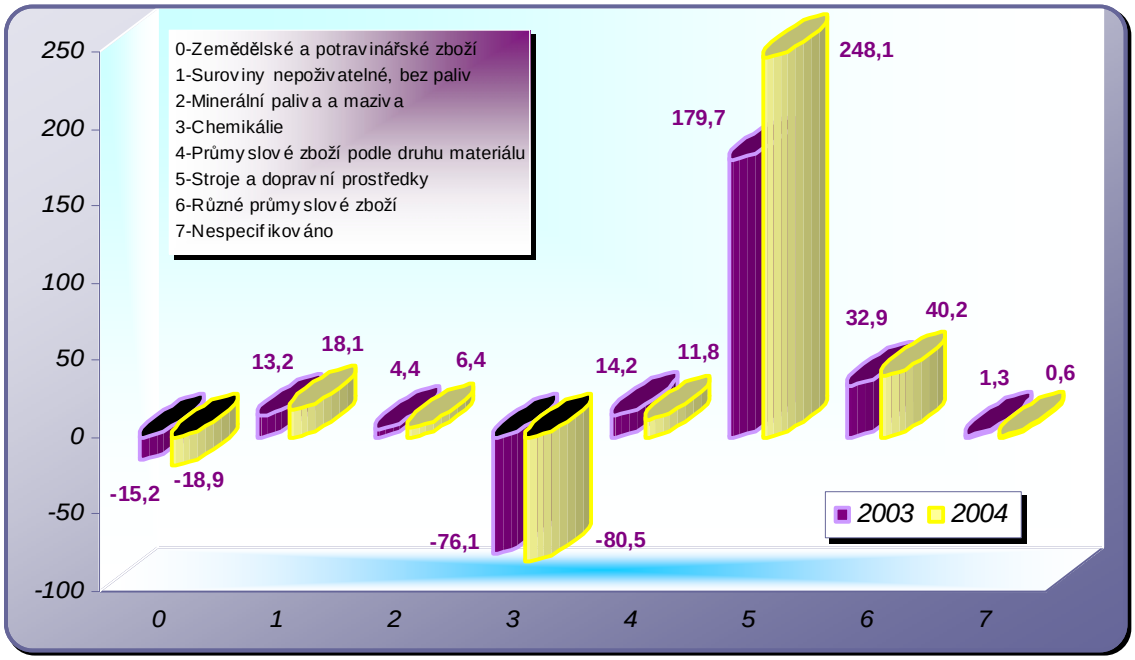

Pramen: MPO ČR

Na úhrn aktivní obchodní bilance se zeměmi Evropské unie v rozsahu 225,8 mld.Kč **působily pozitivně v roce 2004 dílčí bilance těchto zbožových skupin: strojů a dopravních prostředků** v částce 248,1 mld.Kč (při meziročním zvýšení kladného salda o 68,4 mld.Kč), **různých hotových výrobků** ve výši 40,2 mld.Kč (při meziročním nárůstu aktiva o 7,3 mld.Kč), **surovin nepoživatelných, bez paliv** v rozsahu 18,1 mld.Kč (při zvýšení kladného salda o 4,9 mld.Kč), **průmyslového zboží podle druhu materiálu** v částce 11,8 mld.Kč (při meziročním poklesu aktiva o 2,4 mld.Kč), **minerálních paliv a maziv** v sumě 6,4 mld.Kč (se zvýšením kladného salda v meziročním srovnání o 2,0 mld.Kč) **a komodit jinde nespecifikovaných** ve výši 0,6 mld.Kč (při meziročním snížení o 0,7 mld.Kč).

Na druhé straně pasivní bilanci vykázala agregovaná skupina zemědělského a potravinářského zboží v rozsahu 18,9 mld.Kč (při meziročním zvýšení pasiva o 3,7 mld.Kč) **a zejména pak zbožová skupina chemikálií,** která zaznamenala mimořádně vysoký bilanční schodek ve výši 80,5 mld.Kč při meziročním zvýšení záporného salda o 4,4 mld.Kč.

Ke zlepšení obchodní bilance s Evropskou unií za leden až prosinec 2004 nejvíce přispěly (nad 10 mld.Kč) tyto položky: silniční vozidla (93,0 mld.Kč), kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (64,5 mld.Kč), zařízení k telekomunikaci a záznamu

a reprodukci zvuku (40,5 mld.Kč), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (29,4 mld.Kč), kovové výrobky (28,5 mld.Kč), nábytek a jeho díly (21,3 mld.Kč), stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (14,6 mld.Kč), elektrický proud (13,4 mld.Kč), oděvní výrobky a doplňky (12,5 mld.Kč), výrobky z pryže (10,9 mld.Kč), uhlí, koks a brikety (10,7 mld.Kč) a rudy kovů a kovový odpad (10,0 mld.Kč).

Naopak, na zvýšení bilančního schodku v roce 2004 se (nad 10 mld.Kč) hlavně podílely: léčiva a farmaceutické výrobky (26,7 mld.Kč), neželezné kovy (18,8 mld.Kč), ropa a ropné výrobky (18,2 mld.Kč), plastické hmoty v neprvotních formách (15,7 mld.Kč), plasty v prvotní formě (14,5 mld.Kč), papír, lepenka a výrobky z nich (11,9 mld.Kč), chemické prostředky a výrobky (11,6 mld.Kč).

8.2 Hlavní obchodní partneři

*Z hlediska výše podílu na obratu českého zahraničního obchodu byli **v roce 2004 největšími zahraničními odběrateli a dodavateli Německo** (s podílem na obratu 33,9 %), **Slovensko**, které se na obratu podílelo ve výši 6,9 % a **Rakousko** s účastí v obratu 5,1 %.*

8.2.1 Spolková republika Německo

Spolková republika Německo je dlouhodobě nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR, podílejícím se zhruba jednou třetinou na obratu českého zahraničního obchodu. Uvedený rozměr však současně předznamenává i citlivost takovéhoto vztahu, protože na jeho úspěšném vývoji je do značné míry závislá i relativní stabilita vnější ekonomické pozice ČR.

V roce 2004 se přitom obchod se SRN vyvíjel pod úrovní dynamiky celkového zahraničního obchodu ČR. Zatímco obrat českého zahraničního obchodu se světem registroval meziroční přírůstek 22,7 %, obrat se SRN vykázal zvýšení o 19,9 %, což znamená nižší hladinu nárůstu o 2,8 procentního bodu.

Tabulka 40 Zahraniční obchod ČR se SRN v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	507 154	620 545	122,4	37,0	36,2
Dovoz	469 319	549 850	117,2	32,6	31,7
Obrat	976 473	1 170 395	119,9	34,7	33,9
Saldo OB	37 835	70 695	+32 860[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: MPO ČR

Z uvedených údajů je patrné, že obrat se meziročně snížil o 0,8 bodu, a to při poněkud vyšším poklesu dovozu než vývozu.

Větší meziroční nárůst vývozu (index 122,4) oproti dovozu (index 117,2) však současně znamenal pozitivní posun obchodní bilance, jejíž aktivní saldo z roku 2003 ve výši 37,8 mld.Kč narostlo na 70,7 mld.Kč, tj. o 32,9 mld.Kč.

Podrobnější pohled na zbožové rozložení obchodu s Německem pak poskytuje následující sestavení:

Tabulka 41 Meziroční pohyb zbožové struktury ve vztahu k SRN v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz			Dovoz		
	index 2004 v % 2003	změna v mil. Kč	podíl na změně v %	index 2004 v % 2003	změna v mil. Kč	podíl na změně v %
Celkem	**122,4**	**+113 391**	**100,0**	**117,2**	**+80 531**	**100,0**
v tom:						
0 Potraviny a živá zvířata	120,7	+1 436	1,3	138,4	+4 253	5,3
1 Nápoje a tabák	116,8	+215	0,2	255,1	+1 148	1,4
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	139,6	+4 940	4,4	120,9	+1 294	1,6
3 Minerální paliva a maziva	137,3	+4 575	4,0	117,3	+1 153	1,4
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	119,4	+49	0,0	80,1	-378	-0,5
5 Chemikálie	140,3	+7 944	7,0	116,0	+8 646	10,7
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	115,0	+17 127	15,1	116,9	+18 987	23,6
7 Stroje a dopravní prostředky	124,7	+64 676	57,0	114,8	+33 378	41,5
8 Různé hotové výrobky	117,1	+13 245	11,7	124,0	+12 142	15,1
9 Nespecifikováno	45,9	-816	-0,7	54,9	-92	-0,1

Pramen: ČSÚ a MPO ČR

Uvedené údaje dokumentují **větší meziroční hodnotový nárůst vývozu** (o 32,9 mld.Kč) **oproti zvýšení dovozu, a to zejména vlivem přírůstku exportu strojů a dopravních prostředků,** který představoval 64,7 mld.Kč při indexu 124,7. Výraznější meziroční nárůst exportu evidovaly rovněž ještě zbožové skupiny průmyslového zboží podle druhu materiálu (17,1 mld.Kč, index 115,0) a různých hotových výrobků (13,2 mld.Kč, index 117,1).

Vysokými relativními přírůstky se ve vývozu v meziročním srovnání prezentovaly chemikálie (index 140,3), suroviny nepoživatelné, bez paliv (index 139,6) a minerální paliva a maziva (index 137,3). Meziroční pokles skupiny 9 (index 45,9) neměl podstatnější vliv na úroveň vývozu do SRN v roce 2004.

Ve skupině strojů a dopravních prostředků, která sama realizovala 57,0 % celkového meziročního přírůstku českého vývozu do SRN, **největší nárůsty zaznamenaly:** kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (17,1 mld.Kč, index 283,9), silniční vozidla (16,5 mld.Kč, index 120,1), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (12,4 mld.Kč, index 117,3), stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (6,8 mld.Kč, index 116,8) a zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (5,8 mld.Kč, index 145,9).

Ze zbožové kategorie průmyslového zboží podle druhu materiálu největší meziroční přírůstek evidovaly: železo a ocel (6,7 mld.Kč, index 151,9) a kovové výrobky (rovněž 6,7 mld.Kč, index 115,8).

Ve skupině různých hotových výrobků meziroční nejvyšší přírůstek realizovala položka oděvních výrobků a doplňků, a to o 6,0 mld.Kč s indexem 160,5.

V dovozu největší meziroční absolutní nárůst zaznamenaly stroje a dopravní prostředky (33,4 mld.Kč, index 114,8), průmyslové zboží podle druhu materiálu (19,0 mld.Kč, index 116,9), různé hotové výrobky (12,1 mld.Kč, index 124,0) a rovněž chemikálie (8,6 mld.Kč, index 116,0).

Vysoké relativní přírůstky v meziročním srovnání pak **vykázaly** nápoje a tabák (index 255,1) a potraviny a živá zvířata (index 138,4). Meziroční poklesy živočišných a rostlinných olejů a tuků (index 80,1) a nespecifikovaných komodit (index 54,9) měly jen minimální vliv na úroveň dovozu v roce 2004.

I v importu se na meziročním nárůstu podílely stroje a dopravní prostředky, a to z 41,5 %. Na tomto zvýšení se z největší části zúčastnily položky: silniční vozidla (10,1 mld.Kč, index 116,1), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (8,0 mld.Kč, index 112,7) a stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (6,7 mld.Kč, index 116,6).

Z ostatních zbožových skupin značnější meziroční relativní nárůst zaznamenaly zejména položky: železo a ocel (6,3 mld.Kč, index 136,7), různé výrobky, j.n. (5,8 mld.Kč, index 118,9) a kovové výrobky (4,3 mld.Kč, index 113,5).

Graf 10 Struktura obchodu ČR se SRN podle zbožových skupin SITC v roce 2004
(v %)

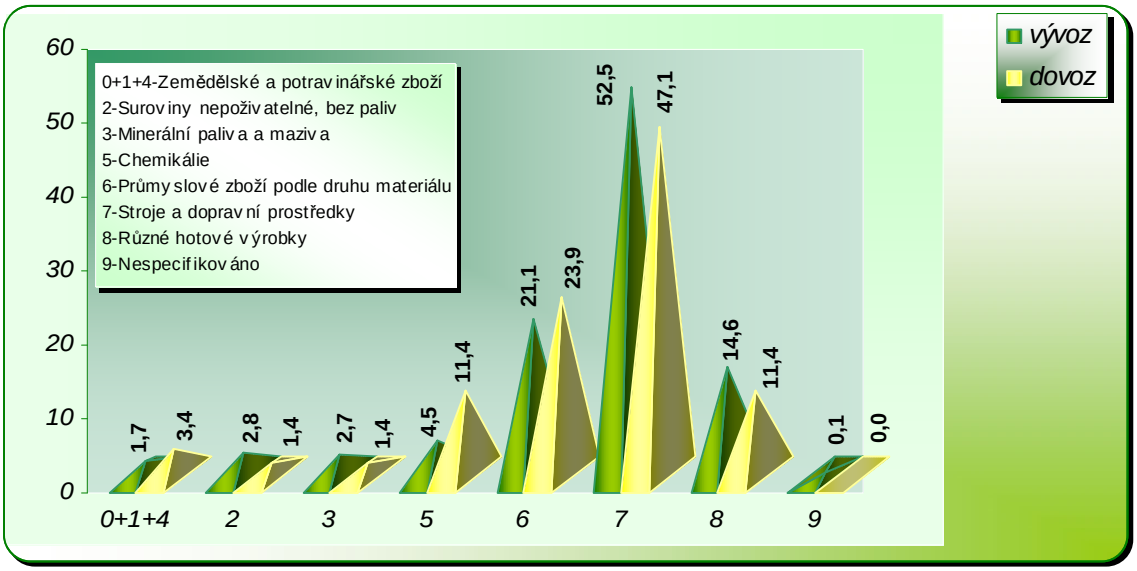

Pramen: MPO ČR

Ve vývozní struktuře vykázaly z významných zbožových kategorií **meziroční pokles podílu** různé hotové výrobky o 0,7 bodu na 14,6 % a průmyslové zboží podle druhu materiálu o 1,4 bodu na 21,1 %. Na druhé straně vítané zvýšení podílu vykázaly chemikálie, a to o 0,6 bodu na 4,5 %. Nárůst registrovaly i podíly surovin nepoživatelných, bez paliv a minerálních paliv a maziv. Přírůstek evidovala i největší vývozní zbožová skupina – stroje a dopravní prostředky o 1,0 bod na 52,5 % celkového českého exportu do SRN. Do této zbožové kategorie spadají také dvě položky SITC, které měly největší podíl na českém vývozu do Německa. Jde jednak o silniční vozidla s účastí 15,9 % a jednak o elektrická

zařízení, přístroje a spotřebiče s podílem 13,5 % na exportu ČR do uvedené teritoriální relace v roce 2004.

Ve struktuře dovozu významněji meziročně narostl podíl různých hotových výrobků o 0,6 bodu na 11,4 % a potravin a živých zvířat o 0,4 bodu na 2,8 %. O jeden bod však meziročně poklesl podíl strojů a dopravních prostředků na 47,1 % celkového českého importu ze SRN. Největšími dovozovými položkami byla silniční vozidla s podílem 13,2 % a elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče s 13,0 %.

Tabulka 42 Postavení zahraničního obchodu ČR se SRN v celkovém
ZO ČR podle jednotlivých zbožových skupin

Zbožová skupina SITC	Podíl SRN v % na celkovém českém			
	vývozu		dovozu	
	2003	2004	2003	2004
0 Potraviny a živá zvířata	19,1	17,7	19,4	21,7
1 Nápoje a tabák	15,6	16,8	9,8	17,6
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	32,5	35,4	15,1	14,1
3 Minerální paliva a maziva	31,1	31,7	6,2	6,4
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	25,1	28,8	50,5	37,1
5 Chemikálie	24,5	26,3	32,9	32,5
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	36,0	34,0	38,7	36,4
7 Stroje a dopravní prostředky	38,0	37,6	36,6	35,3
8 Různé hotové výrobky	47,9	46,5	33,1	33,3
9 Komodity jinde nezatříděné	84,9	77,6	56,8	13,1

Pramen: MPO ČR a ČSÚ

Z uvedeného přehledu vyplývá, že u pěti zbožových skupin došlo v roce 2004 ve vývozu k meziročnímu nárůstu podílů, které nicméně zůstaly pod úrovní celkového podílu exportu do SRN, a že u dalších pěti kategorií meziročně jejich podíly klesly. Z toho však stroje a dopravní prostředky, různé hotové výrobky a nespecifikované komodity si zachovaly přes meziroční pokles výši podílů nad celkový průměr vývozu do SRN.

U dovozu však byla situace složitější: část skupin meziročně podílově poklesla a současně v obou létech nedosáhla průměru českého dovozu ze SRN, část meziročně sice své podíly navýšila, nicméně opět pod průměrnou úroveň importu. Některé skupiny sice přesáhly v roce 2004 průměrnou úroveň celkového dovozu, nicméně meziročně zaznamenaly pokles. Jedinou kategorií, která meziročně narostla o 0,2 bodu a současně přesáhla průměr roku 2004, byly různé hotové výrobky.

Z obchodu s Německou spolkovou republikou bylo v roce 2004 realizováno bilanční aktivum, a to v částce 70,7 mld.Kč (při meziročním zlepšení o 32,9 mld.Kč).

Největší aktivum bylo přitom dosaženo kategorií strojů a dopravních prostředků v částce 67,1 mld.Kč (při meziročním zvýšení o 31,3 mld.Kč), dále pak zbožovou skupinou různých hotových výrobků ve výši 27,9 mld.Kč při meziročním přírůstku kladného salda o 1,1 mld.Kč), surovinami nepoživatelnými, bez paliv, v rozsahu 9,9 mld.Kč (při meziročním nárůstu aktiva o 3,6 mld.Kč), minerálními palivy a mazivy v sumě 9,0 mld.Kč (při meziročním nárůstu kladného salda o 3,4 mld.Kč) a nespecifikovaným globálem v částce 0,6 mld.Kč (při meziročním poklesu aktiva o 0,7 mld.Kč).

Graf 11 Bilance obchodu ČR se SRN podle zbožových skupin SITC
(v mld.Kč)

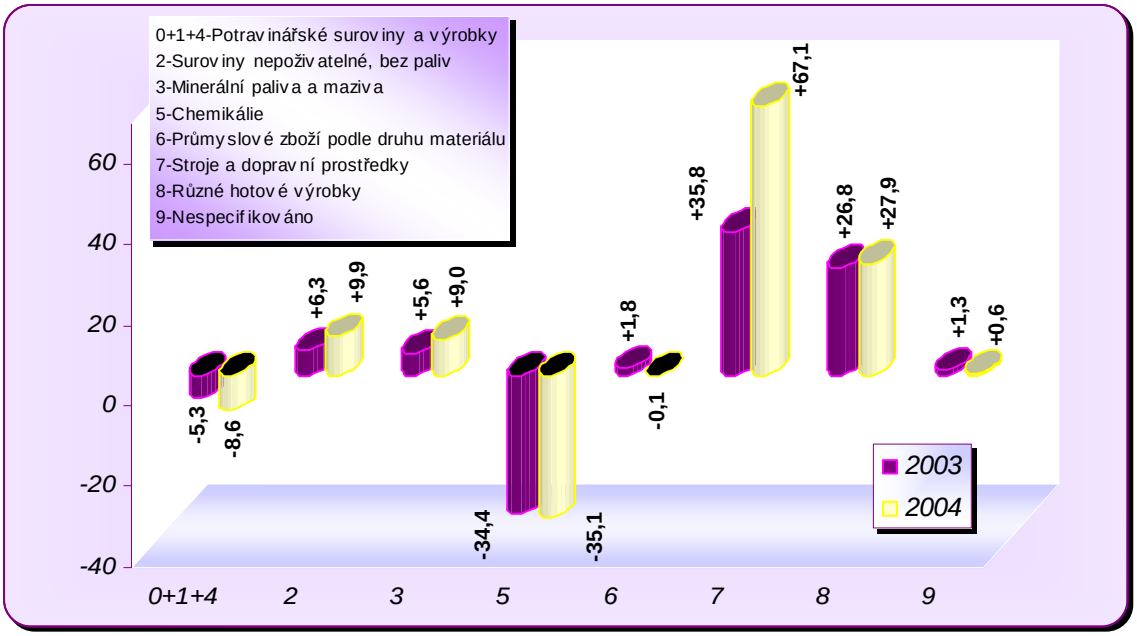

Pramen: MPO ČR

Ke zlepšení obchodní bilance nejvíce přispěly kladným saldem (nad 5 mld.Kč) tyto položky: silniční vozidla (26,2 mld.Kč), kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (18,8 mld.Kč), nábytek a jeho díly (15,0 mld.Kč), kovové výrobky (12,9 mld.Kč), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (12,6 mld.Kč), oděvní výrobky a doplňky (10,8 mld.Kč), zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (10,4 mld.Kč), elektrický proud (9,6 mld.Kč) a rudy kovů a kovový odpad (8,0 mld.Kč).

Dílčí pasivní bilanci zaznamenalo průmyslové zboží podle druhu materiálu v částce 0,1 mld.Kč (při meziročním přechodu z aktiva do pasiva o 1,9 mld.Kč) a rovněž skupiny potravinářského a zemědělského zboží (0+1+4) v rozsahu 8,6 mld.Kč (při meziročním zvýšení záporného salda o 3,3 mld.Kč). Stále narůstající bilanční deficit vykázaly chemikálie, a to v částce 35,2 mld.Kč, při meziročním zvýšení záporného salda o 0,7 mld.Kč.

Na zvýšení bilančního schodku se (nad 5 mld.Kč) hlavně podílely položky: plastické hmoty v neprvotních formách (9,9 mld.Kč), plasty v prvotní formě (8,3 mld.Kč), papír, lepenka a výrobky z nich (7,5 mld.Kč), léčiva a farmaceutické výrobky (6,4 mld.Kč), neželezné kovy (5,8 mld.Kč) a barviva, třísloviny a pigmenty (5,4 mld.Kč).

8.2.2 Slovensko

Zahraniční obchod ČR se Slovenskem po meziročním vzestupu v roce 2003 o 18,0 mld.Kč při indexu 110,8 opět **v roce 2004 vzrostl,** a to **na 238,7 mld.Kč,** tj. o 54,8 mld.Kč proti roku předchozímu (index 129,8). **Pozice Slovenska** v českém zahraničním obchodu **se** tak ve srovnání s rokem 2003 **zlepšila o 0,4 procentního bodu.** Toto zlepšení přitom bylo docíleno při zvýšení podílu Slovenska jak na českém vývozu (o 0,5 bodu), tak na dovozu (o 0,2 bodu). **Slovensko** si tak udrželo i v roce 2004 **druhou nejsilnější pozici na celkovém obratu ČR** a zároveň meziročně snížilo odstup proti SRN zaujímající první pozici (z 28,2 % na 27,0 %).

Tabulka 43 Zahraniční obchod ČR se Slovenskem v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %		
	2003	2004		2003	2004	změna
Vývoz	109 114	145 536	133,4	8,0	8,5	+0,5
Dovoz	74 713	93 135	124,7	5,2	5,4	+0,2
Obrat	183 827	238 671	129,8	6,5	6,9	+0,4
Saldo OB	34 401	52 401	18 000[1)]	x	x	x

1) meziroční změna salda
Pramen:MPO ČR

V meziročním zvýšení obratu zahraničního obchodu ČR se SR v roce 2004 o 54,8 mld.Kč, který se vyvíjel dynamičtěji než celkový zahraniční obchod ČR, se promítlo zvýšení českého vývozu o 36,4 mld.Kč a českého dovozu ze SR o 18,4 mld.Kč. V důsledku tohoto vývoje došlo k **navýšení aktivního salda obchodní bilance ve prospěch ČR o 18,0 mld.Kč na 52,4 mld.Kč.** Hodnota tohoto salda představovala 36,0 % českého vývozu do SR (31,5 % v roce 2003) a byla po výši aktivního salda ČR se SRN druhá největší.

Tabulka 44 Porovnání vývoje obchodní bilance ČR se SR a celkové obchodní bilance ČR
(v mld.Kč)

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna 2004 proti 2003
Saldo obchodní bilance ČR celkem	-120,8	-116,7	-71,3	-69,8	-22,3	+47,5
z toho:						
se Slovenskem	11,5	27,4	27,3	34,4	52,4	+18,0

Pramen: MPO ČR

Obchodní bilance ČR se SR zaznamenala v roce 2004 nejlepší výsledek za posledních pět let i nejvyšší meziroční přírůstek aktiva. Výrazně tak přispěla ke zlepšení celkového salda obchodní bilance ČR.

Tabulka 45 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR se SR v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**145 536**	**100,0**	**93 135**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	10 743	7,4	6 391	6,9
1 Nápoje a tabák	3 207	2,2	1 125	1,2
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	3 531	2,4	4 153	4,5
3 Minerální paliva a maziva	13 694	9,4	15 229	16,4
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	373	0,3	664	0,7
5 Chemikálie	15 446	10,6	9 862	10,6
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	34 993	24,0	31 140	33,4
7 Stroje a dopravní prostředky	48 669	33,4	16 528	17,7
8 Různé hotové výrobky	14 798	10,2	7 940	8,5
9 Nespecifikováno	82	0,1	103	0,1

Pramen: MPO ČR

Nejsilnější skupinou zboží v českém vývozu na Slovensko byly i v roce 2004 **stroje a dopravní prostředky** s podílem 33,4 % (proti roku 2003 pokles o 0,4 bodu), zatímco v českém dovozu zaujímaly s podílem 17,7 % místo druhé (ve srovnání s rokem 2003 nárůst o 1,6 bodu). Tato skupina zboží přitom opět vyprodukovala rozhodující část (61,3 %, v hodnotě 32,1 mld.Kč) aktivního salda obchodní bilance ve prospěch ČR, která představovala 22,1 % celkového a 66,0 % strojírenského vývozu ČR do SR (22,8 % a 67,3 % v roce 2003).

Tabulka 46 Postavení Slovenska v zahraničním obchodu ČR podle jednotlivých skupin zboží

Zbožová skupina SITC	Podíl SR v % na českém			
	vývozu		dovozu	
	2003	2004	2003	2004
0 Potraviny a živá zvířata	20,4	22,8	9,6	9,0
1 Nápoje a tabák	40,5	36,1	20,6	10,5
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	6,7	7,2	6,5	7,9
3 Minerální paliva a maziva	22,9	25,8	12,3	12,5
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	29,3	35,7	14,6	16,2
5 Chemikálie	14,0	14,7	5,3	5,1
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	8,3	9,1	8,3	8,6
7 Stroje a dopravní prostředky	5,4	5,6	2,0	2,3
8 Různé hotové výrobky	7,4	7,6	4,2	4,2
9 Nespecifikováno	3,3	9,4	18,9	11,9

Pramen: MPO ČR a vlastní výpočet

Zastoupení Slovenska v celkovém českém strojírenském vývozu i dovozu bylo v porovnání s intenzitou česko-slovenských obchodních vztahů nižší. Z celkového strojírenského vývozu ČR bylo v roce 2004 směrováno na slovenský trh 5,6 % (5,4 % v roce 2003) a z celkového strojírenského dovozu ČR bylo ze Slovenska realizováno 2,3 % (meziroční nárůst o 0,3 bodu).

Rozhodující část českého strojírenského vývozu do SR (43,1 %) a zároveň i značná část celkového českého vývozu do SR (14,4 %) byla v roce 2004, obdobně jako v roce předchozím, **koncentrována na silniční vozidla.** Jejich vývoz v dané relaci, při meziročním posílení o 4,6 mld.Kč, dosáhl 21,0 mld.Kč v roce 2004. Na celkovém českém vývozu silničních vozidel se jejich export na Slovensko podílel 8,2 % v roce 2004 proti 7,8 % v roce 2003, tj. vzrostl o 0,4 bodu. Druhou hodnotově nejobjemnější položkou strojírenského vývozu do SR byly s podílem 5,3 % (7,7 mld.Kč) na celkovém vývozu ČR do SR elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče. Za ní pak následovaly s podílem 4,3 % (6,3 mld.Kč) stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu j.n. Uvedené tři položky přitom v roce 2004 reprezentovaly téměř 1/4 českého vývozu na Slovensko a 72,0 % strojírenského vývozu ČR do SR. **Silniční vozidla** byla v roce 2004 **i hlavní položkou strojírenského dovozu ze SR,** když představovala jeho 31,6 % (30,1 % v roce 2003) o hodnotě 5,2 mld.Kč. **U silničních vozidel** bylo přitom v rámci jednotlivých položek zboží česko-slovenského obchodu opět **docíleno** v roce 2004 **největšího aktivního salda dílčí obchodní bilance** (15,8 mld.Kč), které meziročně ještě vzrostlo (o 3,0 mld.Kč).

Druhou hodnotově nejobjemnější zbožovou skupinou **v českém vývozu do SR a první v dovozu ze SR,** bylo v roce 2004 opět jako v předchozích letech, **průmyslové zboží podle druhu materiálu.** Jeho vývoz i dovoz meziročně vzrostl (o 8,7 mld.Kč a 7,2 mld.Kč,

resp. o 33 % a 30,2 %), ale jeho pozice ve vývozu ČR se zhoršila o 0,1 bodu na 24,0 %, zatímco v dovozu se zlepšila o 1,4 bodu na 33,4 %. Vyšší nárůst vývozu před dovozem se pak odrazil ve zlepšení dílčí obchodní bilance o 1,5 mld.Kč. Z celkového českého vývozu průmyslového zboží podle druhu materiálu bylo jeho exportem na Slovensko kryto 9,1 % v roce 2004 proti 8,3 % v roce 2003 a dovoz tohoto zboží ze Slovenska zabezpečil 8,6 % jeho celkového českého dovozu ve srovnání s 8,3 % v roce 2003. Přední místo ve vývozu průmyslového zboží podle druhu materiálu z ČR na Slovensko zaujímaly v roce 2004 železo a ocel (9,6 mld.Kč), kovové výrobky j.n. (8,2 mld.Kč), výrobky z nekovových nerostů j.n. (4,3 mld.Kč), papír, lepenka a výrobky z nich (3,9 mld.Kč) a textilní příze, tkaniny a tržní výrobky z nich (3,8 mld.Kč). Všechny uvedené hlavní položky přitom doznaly meziroční nárůst. V dovozu průmyslového zboží podle druhu materiálu ze Slovenska dosáhly nejvyšší hodnoty, obdobně jako u vývozu na Slovensko: železo a ocel (14,7 mld.Kč), kovové výrobky j.n. (3,7 mld.Kč), výrobky z nekovových nerostů j.n. (3,5 mld.Kč), papír, lepenka a výrobky z nich (2,5 mld.Kč) a textilní příze, tkaniny a tržní výrobky z nich (2,3 mld.Kč). Navíc pak ještě výrobky z pryže j.n. (2,3 mld.Kč). Všechny uvedené položky dosáhly rovněž meziročního navýšení.

Chemikálie v rámci obchodu ČR – SR meziročně **mírně** v roce 2004 **posílily svoje pozice ve vývozu** (o 0,2 bodu) při nárůstu hodnotového objemu o 4,1 mld.Kč **a oslabily v dovozu** (o 1,1 bodu) i při navýšení jeho hodnoty o 1,1 mld.Kč. V důsledku daného vývoje tak chemikálie přispěly ke zlepšení bilance zahraničního obchodu ČR – SR, když se aktivum jejich dílčí bilance meziročně zvýšilo z 2,5 mld.Kč na 5,6 mld.Kč. Nosnými položkami českého vývozu na Slovensko byly: léčiva a farmaceutické výrobky (3,8 mld.Kč), silice a vonné látky, leštící a čistící přípravky (2,6 mld.Kč), plastické hmoty v neprvotních formách (2,3 mld.Kč) a organické chemikálie (2,0 mld.Kč). Léčiva a farmaceutické výrobky pak dosáhly i nejvyšší hodnotové úrovně v dovozu chemikálií ze SR (2,3 mld.Kč). Všechny jmenované vývozní a dovozní položky opět doznaly absolutní meziroční růst, především pak léčiva a farmaceutické výrobky (index 138,5), organické chemikálie (index 152,0) a plastické hmoty v neprvotních formách (index 141,5) ve vývozu ČR do SR.

Různé hotové výrobky (převážně spotřební zboží) **reprezentovaly** v roce 2004 **10,2 % českého vývozu do SR,** když opakovaně i při hodnotovém nárůstu, meziročně zhoršily svoji pozici, a to o 0,7 bodu. **V českém dovozu ze SR** pak při hodnotovém zvýšení o 1,5 mld.Kč **dosáhly 8,5 %,** což představovalo mírný pokles jejich postavení (o 0,1 bodu). Hlavními položkami českého vývozu i dovozu do/ze SR byly nadále v roce 2004 různé výrobky j.n. (6,4 mld.Kč a 3,2 mld.Kč) a oděvní výrobky a doplňky (1,9 a 2,0 mld.Kč). Na straně vývozu do SR dále ještě nábytek a jeho díly (1,8 mld.Kč), odborné, vědecké a řídící přístroje a zařízení (1,8 mld.Kč) a prefabrikované budovy; výrobky instalační, zdravotnické a osvětlovací techniky (1,6 mld.Kč).

Skupina minerálních paliv a maziv v roce 2004 meziročně **navýšila hodnotovou úroveň vývozu ČR do SR** (o 4,7 mld.Kč, tj. o 52,0 %), **tak dovozu ze SR** (o 2,0 mld.Kč, resp. o 15,1 %) a zmírnila tak pasivní saldo jejich dílčí bilance o 2,7 mld.Kč, které reprezentovalo 10,1 % českého dovozu minerálních paliv a maziv ze SR (proti 31,9 % v roce 2003). Z celkového českého vývozu těchto produktů bylo realizováno 25,8 % v roce 2004 v SR (meziroční zvýšení o 2,9 bodu) a jejich celkový český dovoz byl ze 12,5 % kryt ze Slovenska (meziroční nárůst o 0,2 bodu). Vývoz minerálních paliv a maziv z ČR do SR se i v roce 2004 opíral o vývoz uhlí, koksu a briket (5,4 mld.Kč), elektrického proudu (5,0 mld.Kč) a ropy a ropných výrobků (3,1 mld.Kč), zatímco nosnou položkou českého

dovozu ze SR byla ropa a ropné výrobky (14,1 mld.Kč, index 114,7), která představovala 92,8 % českého dovozu ze SR v dané skupině zboží.

Hodnota potravinářských surovin a výrobků (položka 0, 1 + 4 SITC) ve vývozu ČR na Slovensko se **v roce 2004** proti roku 2003 **zvýšila o 3,3 mld.Kč** a dosáhla 14,3 mld.Kč, **zatímco v dovozu došlo k jejímu nárůstu pouze o 0,6 mld.Kč** na 8,2 mld.Kč. Vyšší nárůst vývozu před dovozem se tak odrazil v přírůstku aktivního salda dílčí obchodní bilance potravinářských surovin a výrobků v úrovni 2,7 mld.Kč, které reprezentovalo 42,9 % vývozu daných komodit, u nichž je nadále evidována relativně silná odbytová závislost na slovenském trhu (viz tab. č. 46). Na slovenský trh tak bylo v roce 2004 umístěno 22,8 % českého exportu potravin a živých zvířat, 36,1 % nápojů a tabáku a 35,7 % živočišných a rostlinných olejů a tuků; naproti tomu dovoz zboží uvedených skupin činil 9,0 %, 10,5 % a 16,2 % českého importu ze SR. Hlavními položkami českého vývozu do SR byly v roce 2004 různé výrobky a přípravky (2,0 mld.Kč), zelenina a ovoce (1,7 mld.Kč), nápoje (1,6 mld.Kč), tabák a tabákové výrobky (1,6 mld.Kč), obiloviny a obilné výrobky (1,3 mld.Kč), maso a masné výrobky (1,2 mld.Kč), mléčné výrobky a vejce (1,1 mld.Kč), ale i káva, čaj, kakao, koření a výrobky z nich (1,0 mld.Kč), zatímco v českém dovozu ze SR to byly mléčné výrobky a vejce (1,7 mld.Kč) a obiloviny a obilné výrobky (1,3 mld.Kč).

Suroviny nepoživatelné, bez paliv sice v roce 2004 meziročně **navýšily svou hodnotu ve vývozu i dovozu** ČR do/ze SR (o 1,0 a 1,5 mld.Kč), ale jejich podíl na tomto vývozu meziročně stagnoval na úrovni 2,4 % a na dovozu se zvýšil pouze o 0,9 bodu na 4,5 %. Předstih růstu dovozu ČR ze SR u této skupiny zboží (index 156,2) před vývozem ČR do SR (index 137,2) vedl k nárůstu pasiva její dílčí obchodní bilance o 0,5 mld.Kč. Nosnými položkami dané skupiny zboží ve vývozu ČR do SR pak byly rudy kovů a kovový odpad (1,1 mld.Kč) a v dovozu ze SR to byly, kromě rud kovů a kovového odpadu (1,7 mld.Kč), ještě korek a dřevo (1,1 mld.Kč).

Tabulka 47 Bilance obchodu ČR se Slovenskem podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004

(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**34 401**	**52 401**	**18 000**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	1 948	4 352	+2 404
1 Nápoje a tabák	1 769	2 082	+313
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-86	-622	-536
3 Minerální paliva a maziva	-4 225	-1 535	+2 690
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-256	-291	-35
5 Chemikálie	2 535	5 584	+3 049
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	2 403	3 853	+1 450
7 Stroje a dopravní prostředky	24 828	32 141	+7 313
8 Různé hotové výrobky	5 498	6 858	+1 360
9 Nespecifikováno	-13	-21	-8

Pramen: MPO ČR

Obchodní bilance ČR – SR prokázala v roce 2004 při meziročním navýšení o 18,0 mld.Kč, na 52,4 mld.Kč **velmi pozitivní vývoj,** když nejvyšší aktivní saldo (32,1 mld.Kč) při nejvyšším meziročním nárůstu 7,3 mld.Kč bylo v roce 2004 dosaženo v obchodu stroji a dopravními prostředky. S velkým odstupem za ním figurovalo aktivum v obchodu různými hotovými výrobky (6,9 mld.Kč) a v obchodu chemikáliemi (5,6 mld.Kč) s druhým nejvyšším meziročním přírůstkem (3,0 mld.Kč). Příznivý vývoj z hlediska obchodní bilance ČR se Slovenskem byl pak v roce 2004 zaznamenán u skupiny potravin a živých zvířat (aktivum ve výši 4,4 mld.Kč s meziročním navýšením o 2,4 mld.Kč), průmyslového zboží podle druhu materiálu (aktivum 3,9 mld.Kč s meziročním nárůstem o 1,5 mld.Kč) i u nevelké skupiny nápojů a tabáku, jakož i minerálních paliv a maziv, kde došlo k podstatnému snížení pasiva (o 2,7 mld.Kč na –1,5 mld.Kč).

Na meziročním zlepšení obchodní bilance ČR – SR se nejvíce podílely (aktivem nad 1 mld.Kč) tyto položky zboží: silniční vozidla (15,8 mld.Kč), uhlí, koks a brikety (5,3 mld.Kč), kovové výrobky (4,5 mld.Kč), stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (4,1 mld.Kč), elektrický proud (4,1 mld.Kč), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (3,7 mld.Kč), různé průmyslové výrobky j.n. (3,1 mld.Kč), kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (2,1 mld.Kč), silice a vonné látky, leštící a čistící přípravky (1,9 mld.Kč), strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu (1,6 mld.Kč) a řada dalších. Naproti tomu bilance nejvíce zatížily: ropa a ropné výrobky (11,0 mld.Kč) a železo a ocel (5,0 mld.Kč).

8.2.3 Rakousko

Rakousko představovalo i v roce 2004 třetího největšího obchodního partnera (po Německu a Slovensku) svým umístěním na obratu českého zahraničního obchodu. (Ve vývozu se zařadilo na 3. místo a v dovozu pak na 8. místo.)

Tabulka 48 Zahraniční obchod ČR s Rakouskem v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	85 617	105 081	122,7	6,2	6,1
Dovoz	61 757	70 180	113,6	4,3	4,0
Obrat	147 374	175 261	118,9	5,2	5,1
Saldo OB	23 860	34 901	+11 041[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: MPO ČR

Účast Rakouska se však **na celkovém zahraničním obchodu České republiky meziročně snížila,** a to o 0,1 procentního bodu. Rovněž o 0,1 bodu meziročně poklesl podíl vývozu a o 0,3 podíl dovozu.

Obchod s Rakouskem se přitom vyvíjel méně dynamicky než celkový zahraniční obchod České republiky. Zatímco obrat českého zahraničního obchodu se světem registroval meziroční zvýšení o 22,7 %, nárůst obratu s Rakouskem představoval index 118,9, což znamenalo nižší tempo obchodních vztahů s Rakouskem o 3,8 bodu než s ostatním světem. Meziroční relativní nárůst českého vývozu do Rakouska byl rovněž menší než přírůstek celkového českého exportu, a to o 2,3 bodu. V dovozu byla dynamika obchodu s Rakouskem o 6,9 bodu nižší, než meziroční relativní nárůst importu ČR ze světa.

Nicméně, **vzhledem k vyššímu meziročnímu nárůstu vývozu než dovozu, zvýšilo se kladné saldo obchodní bilance** s Rakouskem o 11,0 mld.Kč.

Tabulka 49 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Rakouskem v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**105 081**	**100,0**	**70 180**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	2 578	2,5	2 494	3,6
1 Nápoje a tabák	343	0,3	947	1,4
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	9 735	9,3	1 356	1,9
3 Minerální paliva a maziva	11 350	10,8	4 426	6,3
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	34	0,0	137	0,2
5 Chemikálie	3 296	3,1	8 440	12,0
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	19 816	18,9	20 446	29,1
7 Stroje a dopravní prostředky	45 519	43,3	24 201	34,5
8 Různé hotové výrobky	12 395	11,8	7 714	11,0
9 Nespecifikováno	15	0,0	19	0,0

Pramen: ČSÚ

Při srovnání se strukturou českého vývozu a dovozu ve vztahu k zemím s vyspělou ekonomikou jako celku, se Rakousko dlouhodobě odlišuje od dosažených průměrných podílů v některých skupinách, i když oproti roku 2003 se rozdíly snižují.

Ve složení českého vývozu do Rakouska se nadprůměrně účastní suroviny nepoživatelné, bez paliv a minerální paliva a maziva. Zatímco do zemí s vyspělou ekonomikou jako celek dosahují české exporty zmíněných surovin nepoživatelných, bez paliv v celkové zbožové struktuře jen 3,0 %, podíl této zbožové kategorie ve vývozu do Rakouska představuje 9,3 %. Rovněž vývoz minerálních paliv a maziv zaznamenal v českém exportu vyšší podíl, než je dosahován ve struktuře českého vývozu do zemí s vyspělou ekonomikou (10,8 % proti 3,3 %). Ve srovnání s předcházejícím rokem se snížil rozdíl výše podílu vývozu strojů a dopravních prostředků mezi exportem do Rakouska (43,3 %) a vývozem do zemí s vyspělou ekonomikou jako celku, který činil 51,1 %.

V dovozu byl zaznamenán nadprůměrný podíl skupiny průmyslového zboží podle druhu materiálu, a to ve výši 29,1 %, na rozdíl od průměru dovozu této zbožové skupiny ze zemí s vyspělou ekonomikou, který činil 23,1 %. Obdobně jako ve vývozu, byl také ve struktuře dovozu z Rakouska realizován výrazně nižší podíl strojů a dopravních prostředků (34,5 %), na rozdíl od celkového importu ze zemí s vyspělou ekonomikou, na němž se uvedená skupina účastnila 42,3 %.

Přes uvedené podílové odlišnosti, hodnotově nejsilnější skupinou byla i ve vývozu do Rakouska kategorie strojů a dopravních prostředků, a to v částce 45,5 mld.Kč. Dalšími hodnotově největšími exportními skupinami byly: průmyslové zboží podle druhu materiálu ve výši 19,8 mld.Kč, různé hotové výrobky v rozsahu 12,4 mld.Kč, minerální paliva a maziva v částce 11,4 mld.Kč a suroviny nepoživatelné, bez paliv v sumě 9,7 mld.Kč.

Rovněž v dovozu z Rakouska měla největší hodnotovou úroveň (24,2 mld.Kč) skupina strojů a dopravních prostředků, následovaná zbožovou kategorií průmyslového zboží podle druhu materiálu v úrovni 20,4 mld.Kč.

Tabulka 50 Bilance obchodu ČR s Rakouskem podle zbožových skupin
v letech 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**23 860**	**34 901**	**+11 041**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-827	84	+911
1 Nápoje a tabák	-100	-604	-504
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	9 466	8 379	-1 087
3 Minerální paliva a maziva	7 905	6 924	-981
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-49	-103	-54
5 Chemikálie	-4 640	-5 144	-504
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	-2 841	-630	+2 211
7 Stroje a dopravní prostředky	11 547	21 318	+9 771
8 Různé hotové výrobky	3 408	4 681	+1 273
9 Nespecifikováno	-9	-4	+5

Pramen: ČSÚ

Nejvyšší kladné saldo (při meziročním nárůstu o 9,8 mld.Kč) zaznamenal v roce 2004 obchod stroji a dopravními prostředky v částce 21,3 mld.Kč, následovaný aktivem z obchodu surovinami nepoživatelnými, bez paliv v rozsahu 8,4 mld.Kč při meziročním snížení o 1,1 mld.Kč a kladným saldem z obchodu minerálními palivy a mazivy v rozsahu 6,9 mld.Kč (při meziročním poklesu o 1,0 mld.Kč).

Ke zlepšení obchodní bilance nejvíce přispěly aktivem (nad 1 mld.Kč) tyto položky: uhlí, koks a brikety (6,1 mld.Kč), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (5,9 mld.Kč), silniční vozidla (5,6 mld.Kč), korek a dřevo (5,4 mld.Kč), stroje a zařízení k výrobě energie (3,3 mld.Kč), kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (3,0 mld.Kč), kovové výrobky (2,9 mld.Kč), rudy kovů a kovový odpad (2,2 mld.Kč), zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (2,0 mld.Kč), nábytek a jeho díly (1,8 mld.Kč), ostatní dopravní a přepravní prostředky (1,5 mld.Kč) a oděvní výrobky a doplňky (1,1 mld.Kč).

Největší pasivní saldo vyplynulo z obchodu chemikáliemi (5,1 mld.Kč při meziročním zhoršení o 0,5 mld.Kč), průmyslovým zbožím podle druhu materiálu (0,6 mld.Kč při meziročním zlepšení o 2,2 mld.Kč) a nápoji a tabákem (rovněž 0,6, ale při meziročním zhoršení o 0,5 mld.Kč).

Na zvýšení bilančního schodku se (nad 1 mld.Kč) podílely: papír, lepenka a výrobky z nich (2,2 mld.Kč), železo a ocel (rovněž 2,2 mld.Kč), strojní zařízení pro určitá odvětví (1,0 mld.Kč) a plastické hmoty v neprvotních formách (také 1,0 mld.Kč).

8.3 Další významní obchodní partneři

8.3.1 Rusko

Rusko reprezentuje hlavního partnera ČR v zahraničním obchodu se Společenstvím nezávislých států, s nímž úhrnný obrat dosáhl v roce 2004 celkem 141,6 mld.Kč při meziročním nárůstu o 26,6 mld.Kč, resp. o 23,1 %. Obrat s Ruskem z toho představoval 95,5 mld.Kč (s meziročním zvýšením o 13,3 mld.Kč, resp. o 16,1 %), tj. 67,5 %.

Česko-ruský obchod vykazuje poměrně výrazné meziroční změny. K nejvýznamnějším náleží jeho nárůst v roce 2000 o 33,8 mld.Kč a pokles v roce 2002 o 17,7 mld.Kč. Kolísání v úrovni vzájemného obchodu přitom závisí především na výkyvech ve výši dovozu z Ruska.

V roce 2004 dosažená hodnota obratu zahraničního obchodu ČR - Rusko se nejvíce přiblížila dosavadnímu maximu z roku 2000 a dokonce ho mírně převýšila (o 0,4 mld.Kč). Pozitivní na tomto výsledku pak přitom byla zejména skutečnost, že na rozdíl od předchozích let bylo meziroční navýšení obratu docíleno hlavně rychlejším růstem českého vývozu do Ruska před dovozem (index 146,2 proti indexu 108,6) a mírně se tak zlepšila problematická úroveň pasiva dílčí obchodní bilance o 1,9 mld.Kč.

Tabulka 51 Zahraniční obchod ČR s Ruskem v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	16 440	24 031	146,2	1,2	1,4
Dovoz	65 834	71 513	108,6	4,6	4,1
Obrat	82 274	95 544	116,1	2,9	2,8
Saldo OB	-49 394	-47 482	+1 912[1)]	x	x

1) meziroční změna salda
Pramen:MPO ČR

Pozice Ruska v zahraničním obchodu ČR se ale opět meziročně zhoršila (o 0,1 bodu), a to při poklesu jeho podílu na českém dovozu (o 0,5 bodu) a zvýšení jeho podílu na vývozu (o 0,2 bodu).

Za celkovým zvýšením českého vývozu do Ruska v roce 2004 ve srovnání s rokem 2003, které dosáhlo 7,6 mld.Kč, stál především výrazný nárůst vývozu strojů a dopravních prostředků, průmyslového zboží podle druhu materiálu, chemikálií a různých hotových výrobků, ale i dalších skupin zboží s výjimkou minerálních paliv a maziv a živočišných a rostlinných olejů a tuků.

Stroje a dopravní prostředky si při meziročním zvýšení vývozu o 4,3 mld.Kč, tj. o 63,4 % v roce 2004 zachovaly **nejsilnější zastoupení ve vývozu ČR do Ruska,** když reprezentovaly s hodnotou 11,0 mld.Kč jeho 45,6 % (40,8 % v roce 2003). Ze strojírenského vývozu do Ruska přitom připadlo 21,0 % na stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (2,3 mld.Kč), jejichž hodnota ve vývozu ČR do Ruska v posledních letech stále narůstá, 19,1 % na silniční vozidla (2,1 mld.Kč) při meziročním vzestupu o 0,7 mld.Kč, resp. o 50,0 %, a 18,7 % (2,0 mld.Kč) na strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu, jehož

hodnotová úroveň proti roku 2003 vzrostla o 0,9 mld.Kč, tj. o 85,9 %. Tyto tři položky tak představovaly téměř 60 % strojírenského vývozu ČR do Ruska.

Tabulka 52 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Ruskem v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**24 031**	**100,0**	**71 513**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	1 474	6,1	72	0,1
1 Nápoje a tabák	225	1,0	3	0,0
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	285	1,2	6 400	8,9
3 Minerální paliva a maziva	82	0,3	52 235	73,0
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	0	0,0	0	0,0
5 Chemikálie	3 013	12,5	2 274	3,2
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	5 268	21,9	8 219	11,5
7 Stroje a dopravní prostředky	10 954	45,6	1 984	2,8
8 Různé hotové výrobky	2 730	11,4	325	0,5
9 Nespecifikováno	0	0,0	1	0,0

Pramen: MPO ČR

Více než miliardový meziroční hodnotový nárůst (1,3 mld.Kč, index 132,1) **docílila** v roce 2004 při vývozu do Ruska ještě **druhá nejsilnější skupina** zboží v dané relaci, a to **průmyslové zboží podle druhu materiálu,** která zastupovala v hodnotě 5,3 mld.Kč jeho 21,9 %. Nosnými položkami této skupiny zboží byly výrobky z nekovových nerostů (1,6 mld.Kč, index 150,7) a papír, lepenka a výrobky z nich (1,2 mld.Kč), které společně představovaly více než 1/2 jejího vývozu do Ruska.

Ke skupinám zboží, které v českém vývozu do Ruska převýšily v roce 2004 **deseti procentní podíl, náležely chemikálie** s úrovní vývozu 3,0 mld.Kč a meziročním nárůstem 0,9 mld.Kč (index 140,0) a **různé hotové výrobky** s hodnotou exportu 2,7 mld.Kč a meziročním zvýšením o 0,7 mld.Kč (index 132,9). Z daných skupin zboží se pak na ruském trhu nejvíce prosadily léčiva a farmaceutické výrobky (v hodnotě 1,3 mld.Kč) a různé průmyslové výrobky j.n. (rovněž v hodnotě 1,3 mld.Kč).

Kromě zmíněných čtyř skupin zboží dosáhly meziročního, relativně vysokého, nárůstu českého vývozu do Ruska i potraviny a živá zvířata (index 132,1), nápoje a tabák (index 208,3) i suroviny nepoživatelné, bez paliv (index 122,3), ale při nízkém hodnotovém základu. Minerální paliva a maziva, naopak, i při malém hodnotovém základu, svůj export dále snížily (index 98,8) a živočišné a rostlinné oleje a tuky se téměř přestaly do Ruska vyvážet.

Zvýšení celkového českého dovozu z Ruska v roce 2004 ve srovnání s rokem 2003 **o 5,7 mld.Kč** ovlivnily především čtyři skupiny zboží – suroviny nepoživatelné, bez paliv (+2,8 mld.Kč), minerální paliva a maziva (+2,3 mld.Kč), průmyslové zboží podle druhu materiálu (+1,9 mld.Kč) a chemikálie (+0,8 mld.Kč). Malý meziroční nárůst pak zaznamenaly i skupiny potravin a živých zvířat a nápojů a tabáku (+5,0 mil.Kč). Dovoz z Ruska naproti tomu meziročně snížila skupina strojů a dopravních prostředků o 2,0 mld.Kč (především v důsledku prudkého poklesu ostatních dopravních a přepravních prostředků o 1,5 mld.Kč při

indexu 1,3 a strojů a zařízení k výrobě energie o 0,5 mld.Kč, s indexem 71,9) a různých hotových výrobků o 0,1 mld.Kč. S produkty skupiny živočišných a rostlinných olejů a tuků se pak na daném trhu neobchodovalo.

Graf 12 **Struktura vývozu, dovozu a bilance s Ruskem v roce 2004**
(v mld.Kč)

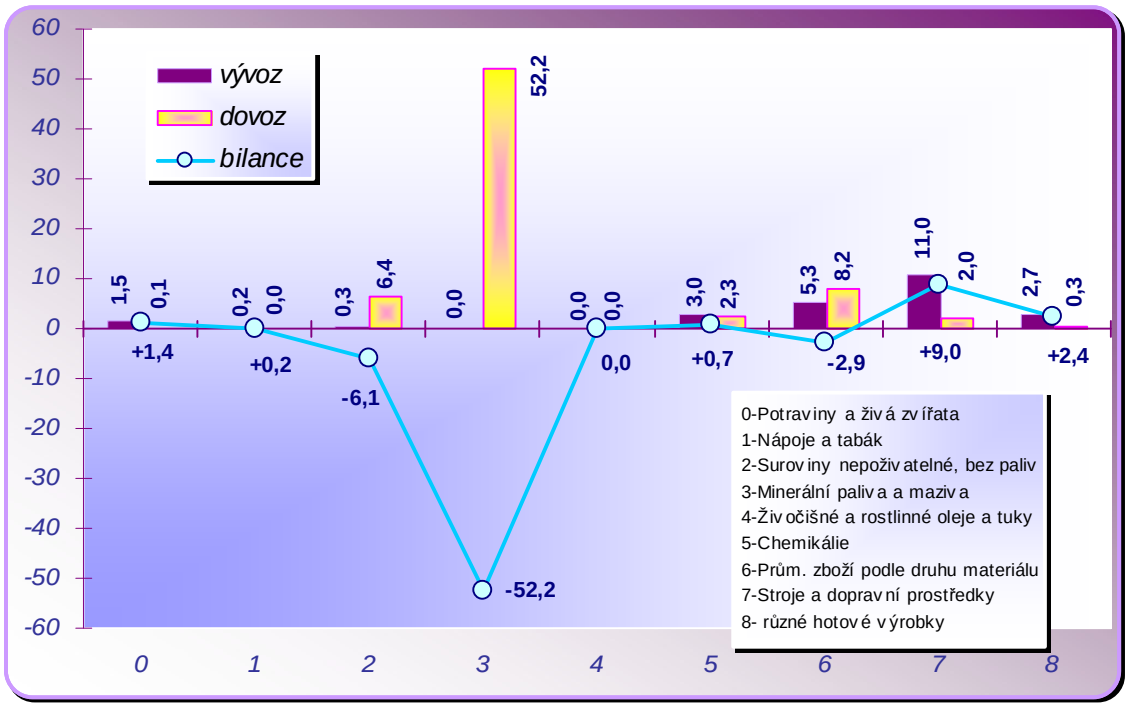

Pramen: MPO ČR

Skupiny zboží zahrnující suroviny nepoživatelné a paliva jsou zpravidla hlavními hybateli základních změn na straně dovozu v relaci ČR – Rusko. V roce 2004 se jejich import z Ruska meziročně zvýšil o 5,0 mld.Kč, resp. o 9,4 % a v rámci těchto skupin zboží pak došlo **k největšímu hodnotovému nárůstu u ropy a ropných výrobků** (+5,1 mld.Kč) **a u rud kovů a kovového odpadu** (+2,5 mld.Kč), zatímco **dovoz topného plynu, zemního i průmyslově vyráběného, který obvykle táhne český dovoz z Ruska, se meziročně snížil** o 3,0 mld.Kč.

Suroviny nepoživatelné a paliva společně dlouhodobě reprezentují nejsilnější pozice v českém dovozu z Ruska (81,4 % v roce 2003 a 81,9 % v roce 2004), který zároveň kryje více než 1/3 celkových dovozních potřeb ČR v těchto skupinách zboží (36,0 % v roce 2003 a 33,6 % v roce 2004). Ropa a ropné výrobky a topný plyn, zemní i průmyslově vyráběný přitom zůstávají hlavními položkami tohoto dovozu v relaci ČR – Rusko při podílu 39,9 % a 32,8 % v roce 2004, které v daném roce opět společně vyprodukovaly i nejvyšší pasivní saldo obchodní bilance ČR vůči Rusku v hodnotě 52,0 mld.Kč (49,8 mld.Kč v roce 2003), jež o 4,5 mld.Kč přesáhlo úhrnné pasivum česko-ruských zahraničně obchodních vztahů.

K dynamicky rostoucím položkám českého dovozu z Ruska, které v roce 2004 dosáhly nejvyšší hodnotové úrovně náležely dále ještě neželezné kovy (5,2 mld.Kč, index 116,5), železo a ocel (2,2 mld.Kč, index 189,1) a anorganické chemikálie (1,3 mld.Kč, index 200,3).

Tabulka 53 Bilance obchodu ČR s Ruskem podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**-49 394**	**-47 482**	**+1 912**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	1 049	1 403	+354
1 Nápoje a tabák	105	221	+116
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-3 407	-6 115	-2 708
3 Minerální paliva a maziva	-49 898	-52 153	-2 255
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	1	0	-1
5 Chemikálie	726	739	+13
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	-2 357	-2 951	-594
7 Stroje a dopravní prostředky	2 712	8 970	+6 258
8 Různé hotové výrobky	1 675	2 405	+730
9 Nespecifikováno	0	-1	-1

Pramen: MPO ČR

Nejvyšší aktivní saldo při meziročním nárůstu o 6,3 mld.Kč **zaznamenal opakovaně v roce 2004 obchod stroji a dopravními prostředky,** který dosáhl hodnoty 9,0 mld.Kč, následovaný různými hotovými výrobky (2,4 mld.Kč) a skupinou potravin a živých zvířat (1,4 mld.Kč). Pozitivní saldo, ale řádově nižší, evidovaly i chemikálie (0,7 mld.Kč) a nápoje a tabák (0,2 mld.Kč).

Z jednotlivých položek zboží pak ke zlepšení obchodní bilance v relaci ČR – Rusko nejvíce přispěly svým aktivem: stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (2,1 mld.Kč), strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu (2,0 mld.Kč), silniční vozidla (2,0 mld.Kč), výrobky z nekovových nerostů (1,5 mld.Kč), léčiva a farmaceutické výrobky (1,3 mld.Kč) a různé průmyslové výrobky j.n. (1,2 mld.Kč). Značný pozitivní vliv na stav bilančního salda nakonec mělo i meziroční snížení dílčího pasiva v obchodu topným plynem, zemním i průmyslově vyráběným o 3,0 mld.Kč.

Nejvyšší pasivní saldo tradičně už v roce 2004 **vykázala minerální paliva a maziva** (52,2 mld.Kč s meziročním nárůstem o 2,3 mld.Kč), dále suroviny nepoživatelné, bez paliv (6,1 mld.Kč při zvýšení o 2,7 mld.Kč) a průmyslové zboží podle druhu materiálu (2,9 mld.Kč).

Z jednotlivých položek zboží pak na existenci bilančního schodku nejvíce působila ropa a ropné výrobky (-28,5 mld.Kč s meziročním zvýšením o 5,1 mld.Kč), topný plyn, zemní i průmyslově vyráběný (23,5 mld.Kč, při poklesu proti roku 2003 o 3,0 mld.Kč), rudy kovů a kovový odpad (4,9 mld.Kč s nárůstem o 2,5 mld.Kč), neželezné kovy (4,9 mld.Kč), železo a ocel (2,0 mld.Kč) a anorganické chemikálie (1,1 mld.Kč).

8.3.2 Polsko

Obrat zahraničního obchodu ČR s Polskem se v roce 2004 meziročně opět zvýšil, a to o 36,9 %, resp. o 46,4 mld.Kč při nárůstu vývozu o 36,4 %, tj. o 23,9 mld.Kč a vzrůstu dovozu o 37,6 %, což je 22,5 mld.Kč. V důsledku vyššího hodnotového přírůstku vývozu

před dovozem, byť při rychlejším tempu růstu dovozu, došlo k meziročnímu navýšení aktivního salda obchodní bilance ČR – Polsko o 1,4 mld.Kč.

Tabulka 54 Zahraniční obchod ČR s Polskem v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	65 673	89 561	136,4	4,8	5,2
Dovoz	59 809	82 281	137,6	4,2	4,7
Obrat	125 482	171 842	136,9	4,5	5,0
Saldo OB	5 864	7 280	1 416[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: ČSÚ

Velikostí obratu se Polsko i v roce 2004 řadilo mezi českými obchodními partnery na 4. místo s podílem 5,0 % (v roce 2003 s podílem 4,5 %) na celkovém obratu ČR. Podíl Polska na českém vývozu přitom reprezentoval 5,2 %, když se meziročně zvýšil o 0,4 bodu a na českém dovozu 4,7 % při nárůstu o 0,5 bodu. Obchod ČR – Polsko se přitom vyvíjel dynamičtěji než celkový zahraniční obchod ČR, a to na straně vývozu i dovozu.

Tabulka 55 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Polskem v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**89 561**	**100,0**	**82 281**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	5 035	5,6	7 916	9,6
1 Nápoje a tabák	346	0,4	429	0,5
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	3 388	3,8	3 342	4,1
3 Minerální paliva a maziva	4 753	5,3	15 953	19,4
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	125	0,1	17	0,0
5 Chemikálie	10 709	12,0	8 656	10,5
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	26 129	29,2	23 787	28,9
7 Stroje a dopravní prostředky	33 700	37,6	12 005	14,6
8 Různé hotové výrobky	5 370	6,0	10 175	12,4
9 Nespecifikováno	6	0,0	1	0,0

Pramen: ČSÚ

Ve zbožové struktuře českého vývozu do Polska dominovala v roce 2004, obdobně jako v roce 2003, **skupina strojů a dopravních prostředků** s podílem 37,6 % (meziročně zvýšeným o 1 bod) a hodnotou 33,7 mld.Kč (nárůst o 9,6 mld.Kč, tj. o 40,0 %).

Druhou nejsilnější zbožovou skupinou v českém vývozu do Polska bylo v roce 2004 **průmyslové zboží podle druhu materiálu** s podílem 29,2 %, který se meziročně snížil o 1,3 bodu. Daná skupina zboží nicméně zvýšila hodnotu svého vývozu v relaci ČR – Polsko o 6,1 mld.Kč, tj. o 30,6 % na 26,1 mld.Kč.

Třetí pozici českého vývozu do Polska **obsadily** v roce 2004 opět **chemikálie** s podílem 12,0 %, proti roku 2003 sníženým o 0,9 bodu, ale s hodnotou meziročně zvýšenou o 2,2 mld.Kč, tj. o 26,5 % na 10,7 mld.Kč.

Zbývající skupiny zboží, tj. potraviny a živá zvířata, nápoje a tabák, suroviny nepoživatelné, bez paliv, minerální paliva a maziva, živočišné a rostlinné oleje a tuky i různé hotové výrobky **představovaly** v českém vývozu do Polska v roce 2004 **podíly nižší než 10,0 %** (5,6 %, 0,4 %, 3,8 %, 5,3 %, 0,1 % a 6,0 %) **a hodnotu pod 6,0 mld.Kč** (5,0 mld.Kč, 0,3 mld.Kč, 3,4 mld.Kč, 4,8 mld.Kč, 0,1 mld.Kč a 5,4 mld.Kč).

V českém dovozu z Polska naproti tomu **získalo** v roce 2004 **převahu průmyslové zboží podle druhu materiálu** (28,9 % ve srovnání s rokem 2003 vyšší o 0,6 bodu), jehož hodnota meziročně vzrostla o 6,9 mld.Kč, tj. o 40,7 % na 23,8 mld.Kč. Za ním **následovala minerální paliva a maziva,** která meziročně upevnila svoji pozici o 2,7 bodu na 19,4 % českého dovozu z Polska a zvýšila hodnotový objem dovozu o 6,0 mld.Kč na 16,0 mld.Kč.

Vyšší než desetiprocentní podíl na českém dovozu z Polska **dosáhly** v roce 2004 ještě **zbožové skupiny: stroje a dopravní prostředky** (14,6 %; při meziročním snížení o 1,8 bodu vzrostl jejich hodnotový objem o 2,2 mld.Kč), **různé hotové výrobky** (snížení podílu o 2,0 bodu na 12,4 % při nárůstu hodnotové úrovně proti roku 2003 o 1,6 mld.Kč) **a chemikálie** (při meziroční stagnaci podílu na úrovni 10,5 % a zvýšení hodnotového objemu o 2,3 mld.Kč na 8,7 mld.Kč). Těsně k desetiprocentní hranici podílu na dovozu ČR z Polské republiky se v roce 2004 přiblížila ještě zbožová skupina potraviny a živá zvířata (9,6 %), když došlo k meziročnímu navýšení její hodnotové úrovně o 2,3 mld.Kč na 7,9 mld.Kč. Zbývající skupiny zboží, tj. nápoje a tabák, suroviny nepoživatelné, bez paliv a živočišné a rostlinné oleje a tuky pak představovaly v dovozu z Polska v roce 2004 nízkou podílovou účast (0,5 %, 4,1 % a 0,0 %) a výše jejich hodnotového objemu se pohybovala od 17 mil.Kč do 3,3 mld.Kč.

Tabulka 56 Bilance obchodu ČR s Polskem podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004

(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**5 864**	**7 280**	**+1 416**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-569	-2 881	-2 312
1 Nápoje a tabák	-164	-83	+81
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-866	46	+912
3 Minerální paliva a maziva	-7 246	-11 200	-3 954
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	65	108	+43
5 Chemikálie	2 159	2 053	-106
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	3 104	2 342	-762
7 Stroje a dopravní prostředky	14 275	21 695	+7 420
8 Různé hotové výrobky	-4 894	-4 805	+89
9 Nespecifikováno	0	5	+5

Pramen: ČSÚ a vlastní výpočet

Nejvyšší aktivní saldo při meziročním zvýšení o 7,4 mld.Kč docílily v obchodu ČR – Polsko v roce 2004 **stroje a dopravní prostředky,** které reprezentovalo 16,2 % celkového českého aktiva v obchodu stroji a dopravními prostředky (+21,7 mld.Kč). Za nimi s velkým odstupem následovalo průmyslové zboží (+2,3 mld.Kč) a dále chemikálie (+2,1 mld.Kč). Naproti tomu **nejvyšší pasivní saldo zaznamenaly: minerální paliva a maziva** (-11,2 mld.Kč), různé hotové výrobky (-4,8 mld.Kč) a potraviny a živá zvířata (-2,9 mld.Kč).

8.3.3 Itálie

Obrat zahraničního obchodu ČR s Itálií se v roce 2004 meziročně zvýšil o 20,4 % (+28,0 mld.Kč) při vzestupu vývozu do Itálie o 21,4 % (+13,0 mld.Kč) a dovozu z Itálie o 19,6 % (+15,0 mld.Kč). Po určitém zakolísání v roce 2002 byl tak sice obnoven vzestupný trend vzájemného obchodu, ale při vyšším objemu růstu dovozu před vývozem došlo ke zhoršení dlouhodobě existujícího pasiva obchodní bilance, a to o 2,0 mld.Kč. Toto pasivum reprezentovalo v roce 2004 při výrazném meziročním snížení celkového schodku bilance zahraničního obchodu ČR jeho 79,6 % oproti 22,6 % v roce 2003.

Itálii náležela v roce 2004 s podílem 4,8 % pátá pozice v českém zahraničím obchodu, ale opět až sedmá ve vývozu ČR při podílu 4,3 % a třetí pozice v dovozu s podílem 5,3 %.

Tabulka 57 Zahraniční obchod ČR s Itálií v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	60 713	73 727	121,4	4,4	4,3
Dovoz	76 501	91 489	119,6	5,3	5,3
Obrat	137 214	165 216	120,4	4,9	4,8
Saldo OB	-15 788	-17 762	-1 974[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: MPO ČR a ČSÚ

Úroveň zahraničního obchodu ČR – Itálie byla i v roce 2004 v podstatě **determinována** dvěma základními skupinami zboží, které jak v českém vývozu i dovozu do/z Itálie vysoce přesahovaly hodnotový objem ostatních zbožových skupin, a to **stroji a dopravními prostředky a průmyslovým zbožím podle druhu materiálu.**

Vývoz strojů a dopravních prostředků se v roce 2004 meziročně **zvýšil o 2,1 mld.Kč** na 32,9 mld.Kč, tj. o 6,9 %. Naproti tomu **jejich dovoz** z Itálie rostl rychleji (+19,0 %) a při hodnotovém nárůstu ve výši **6,0 mld.Kč** dosáhl 37,6 mld.Kč.

Předstih růstu českého dovozu z Itálie před vývozem zaznamenala v roce 2004 i druhá nejsilnější zbožová skupina vzájemného obchodu – **průmyslové zboží podle druhu materiálu,** když **jeho vývoz meziročně vzrostl o 3,6 mld.Kč,** na 19,9 mld.Kč, tj. o 22,1 % **a dovoz o 5,1 mld.Kč** na 23,0 mld.Kč, tj. o 28,4 %. Opačný trend v česko-italském obchodu vykázala v roce 2004 třetí a čtvrtá hodnotově nejobjemnější skupina zboží, tj. jednak **různé hotové výrobky,** když jejich **vývoz** meziročně **vzrostl o 3,4 mld.Kč** na 9,2 mld., tj. o 59,9 % **a dovoz o 1,2 mld.Kč** na 13,0 mld.Kč, tj. pouze o 10,0 % a jednak **chemikálie.** Jejich vývoz do Itálie evidoval meziroční nárůst o 1,5 mld.Kč na 5,6 mld.Kč (index 137,3) a český dovoz z Itálie se meziročně zvýšil o 1,7 mld.Kč na 10,9 mld.Kč (index 118,7 %).

Tabulka 58 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Itálií v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**73 727**	**100,0**	**91 489**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	1 552	2,1	3 891	4,3
1 Nápoje a tabák	98	0,1	765	0,8
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	3 866	5,3	1 950	2,1
3 Minerální paliva a maziva	615	0,8	156	0,2
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	15	0,0	225	0,2
5 Chemikálie	5 572	7,6	10 878	11,9
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	19 948	27,1	22 951	25,1
7 Stroje a dopravní prostředky	32 903	44,6	37 638	41,1
8 Různé hotové výrobky	9 151	12,4	13 033	14,3
9 Nespecifikováno	7	0,0	2	0,0

Pramen: ČSÚ

Hodnotově nejslabšími skupinami zboží v česko-italském obchodu byly v roce 2004, stejně jako v předchozím roce, živočišné a rostlinné oleje a tuky (obrat 0,2 mld.Kč), minerální paliva a maziva (obrat 0,8 mld.Kč), nápoje a tabák (obrat 0,9 mld.Kč) a potraviny a živá zvířata (obrat 5,4 mld.Kč). Všechny uvedené zbožové skupiny, s výjimkou minerálních paliv a maziv, nicméně přispívaly k tvorbě pasiva dílčí obchodní bilance s Itálií.

Tabulka 59 Bilance obchodu ČR s Itálií podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004

(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**-15 788**	**-17 762**	**-1974**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-2 710	-2 339	+371
1 Nápoje a tabák	-479	-667	-188
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	870	1 916	+1 046
3 Minerální paliva a maziva	286	459	+173
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-139	-210	-71
5 Chemikálie	-5 110	-5 306	-196
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	-1 533	-3 003	-1 470
7 Stroje a dopravní prostředky	-848	-4 735	-3 887
8 Různé hotové výrobky	-6 124	-3 882	+2 242
9 Nespecifikováno	-1	5	+6

Pramen: ČSÚ

Poměrně vysoký schodek obchodní bilance ČR – Itálie v roce 2004 (-17,8 mld.Kč) **reprezentoval téměř 4/5 pasivního salda bilance úhrnného zahraničního obchodu ČR.** Jeho meziroční nárůst ovlivnila zejména skupina strojů a dopravních prostředků svým záporným saldem v hodnotě –4,7 mld.Kč, které proti roku 2003 v porovnání s ostatními zbožovými skupinami zaznamenalo nejvyšší vzestup (o 3,9 mld.Kč). Vysoký podíl na negativní výsledek obchodní bilance ČR – Itálie měly pak, i přes výrazné meziroční zlepšení (+2,2 mld.Kč), různé hotové výrobky, dále průmyslové zboží podle druhu materiálu (jejichž meziroční nárůst pasiva byl v obchodu s Itálií druhým nejvyšším), chemikálie a potraviny a živá zvířata. Naproti tomu k určitému útlumu dosažené úrovně bilančního schodku přispěly jednak svým aktivem minerální paliva a maziva a zejména pak suroviny nepoživatelné, bez paliv a jednak meziročním snížením dílčího pasiva bilance i výše zmiňované různé hotové výrobky a potraviny a živá zvířata.

8.3.4 Velká Británie

Velká Británie patří dlouhodobě k významným obchodním partnerům České republiky. V roce 2004 zaujala 7. místo na obratu českého zahraničního obchodu, přičemž v českém vývozu získala 5. místo s podílem 4,7 % (za Německem, Slovenskem, Rakouskem a Polskem) a v českém dovozu se zařadila na 10. místo.

Tabulka 60 Zahraniční obchod ČR s Velkou Británií v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	73 907	79 930	108,1	5,4	4,7
Dovoz	39 082	51 172	130,9	2,7	2,9
Obrat	112 989	131 102	116,0	4,0	3,8
Saldo OB	34 825	28 758	-6 067[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: MPO ČR

Z uvedených údajů je zřetelné, že **obchod s Velkou Británií se v roce 2004 vyvíjel nejednosměrně.** Zatímco podíl vývozu na celkovém exportu ČR meziročně poklesl o 0,7 bodu při podstatněji nižším meziročním relativním nárůstu vývozu než byl přírůstek celkového českého exportu, u dovozu se situace vyvíjela opačně. Meziroční nárůst importu z Velké Británie představoval 30,9 %, což bylo o 10,4 bodu více než výše relativního přírůstku celkového dovozu ČR za stejné období. Tím se také zvýšil podíl dovozu z Velké Británie na celkovém českém importu o 0,2 bodu na 2,9 %.

Tento vývoj měl vliv i na stav obchodní bilance s uvedeným teritoriem, jejíž kladné saldo se meziročně snížilo o 6,1 mld.Kč na 28,8 mld.Kč.

Uvedené výsledky se opíraly o realizaci následující zbožové struktury:

Tabulka 61 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Velkou Británií
v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**79 930**	**100,0**	**51 172**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	1 732	2,2	981	1,9
1 Nápoje a tabák	575	0,7	431	0,8
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	929	1,2	518	1,0
3 Minerální paliva a maziva	247	0,3	91	0,2
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	5	0,0	11	0,0
5 Chemikálie	1 883	2,4	8 800	17,2
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	13 465	16,8	11 392	22,3
7 Stroje a dopravní prostředky	48 104	60,2	23 519	46,0
8 Různé hotové výrobky	12 987	16,2	5 429	10,6
9 Nespecifikováno	3	0,0	0	0,0

Pramen: ČSÚ

Z uvedeného přehledu je zřetelný **nízký podíl ve vzájemném obchodu zbožových skupin 0, 1, 2, 3, 4 a 9. Výraznou roli naopak dlouhodoběji hrají kategorie 6, 7 a 8 a v dovozu rovněž skupina 5.**

Největším vývozním zbožovým souborem přitom byly stroje a dopravní prostředky, které v roce 2004 představovaly 60,2 % celkového českého exportu do Velké Británie. Rozhodujícími vývozními položkami této zbožové kategorie přitom byly: silniční vozidla (s podílem 34,0 % na celkovém vývozu skupiny 7 do sledovaného teritoria a s meziročním nárůstem o 4,5 bodu), zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (podíl 18,7 % na strojírenském vývozu při meziročním zvýšení o 4,1 bodu), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (s podílem 17,8 % na exportu strojů a dopravních prostředků do sledované teritoriální relace a s meziročním zvýšením o 4,3 bodu) a kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (s podílem 11,5 % na celkovém vývozu skupiny 7 do Velké Británie a při meziročním poklesu o 19,3 bodu).

Dalšími významnými vývozními skupinami bylo průmyslové zboží podle druhu materiálu s podílem 16,8 % **a různé hotové výrobky** s podílem 16,2 %. Spolu se stroji a dopravními prostředky představovaly tyto tři zbožové skupiny 93,2 % celkového vývozu do sledovaného teritoria. Největší podíl na celkovém dovozu z Velké Británie měly rovněž stroje a dopravní prostředky, a to ve výši 46,0 % při meziročním nárůstu o 1,8 bodu a hodnotovém zvýšení o 6,2 mld.Kč. Kromě průmyslového zboží podle druhu materiálu s podílem 22,3 % a různých hotových výrobků s účastí 10,6 %, vykázala v dovozu větší váhu i skupina chemikálií s podílem 17,2 % (při meziročním poklesu v účasti na celkovém dovozu z Velké Británie o 1,6 bodu). Uvedené čtyři zbožové kategorie představovaly 96,1 % celkového importu ze sledovaného teritoria.

Tabulka 62 ***Bilance obchodu ČR s Velkou Británií podle zbožových skupin***
v letech 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**34 825**	**28 758**	**-6 067**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	433	751	+318
1 Nápoje a tabák	281	143	-138
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	493	412	-81
3 Minerální paliva a maziva	328	156	-172
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-12	-6	+6
5 Chemikálie	-5 926	-6 918	-992
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	1 933	2 073	+140
7 Stroje a dopravní prostředky	31 138	24 586	-6 552
8 Různé hotové výrobky	6 154	7 558	+1 404
9 Nespecifikováno	3	3	0

Pramen: ČSÚ

Obchodní bilance se s Velkou Británií meziročně snížila o 6,1 mld.Kč na kladné saldo ve výši 28,8 mld.Kč. Největší vliv na tento pokles měly stroje a dopravní prostředky (meziročním snížením svého aktiva o 6,6 mld.Kč na 24,6 mld.Kč) a rovněž chemikálie meziročním zvýšením svého záporného salda v částce 1,0 mld.Kč. Ke zmírnění uvedeného deficitu přispěly na druhé straně zejména různé hotové výrobky meziročním nárůstem aktiva o 1,4 mld.Kč.

8.3.5 Francie

Francie byla v roce 2004 výší obratu v hodnotě 160,2 mld.Kč **šestým nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR** (5. v roce 2003). Svůj podíl na celkovém obratu zahraničního obchodu ČR přitom meziročně snížila. Ve srovnání s rokem 2003 česko-francouzský obchod vzrostl o 24,4 mld.Kč, tj. o 17,9 %, když český vývoz do Francie narostl o 13,3 mld.Kč (index 120,5) a dovoz z Francie o 11,1 mld.Kč (index 115,6). V důsledku meziročního předstihu tempa růstu vývozu před dovozem o 4,9 bodu došlo v roce 2004 ke snížení pasivního salda obchodní bilance dané relace.

Tabulka 63 **Zahraniční obchod ČR s Francií v letech 2003 a 2004**

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	64 884	78 163	120,5	4,7	4,6
Dovoz	70 975	82 057	115,6	4,9	4,7
Obrat	135 859	160 220	117,9	4,8	4,6
Saldo OB	-6 091	-3 894	2 197[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: MPO ČR a ČSÚ

Zahraniční obchod ČR – Francie si dlouhodobě udržuje růstový trend, a to jak **u vývozu,** tak **i** (s určitým zakolísáním v roce 2002) **u dovozu.** Meziroční tempo růstu celkového zahraničního obchodu ČR (na straně vývozu i dovozu) ve srovnání s danou teritoriální relací bylo však v roce 2004 vyšší, a proto došlo ke snížení podílové účasti Francie na českém vývozu o 0,1 bodu, na dovozu o 0,2 bodu a na obratu rovněž o 0,2 bodu.

Tabulka 64 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Francií v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**78 163**	**100,0**	**82 057**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	861	1,1	2 305	2,8
1 Nápoje a tabák	63	0,1	805	1,0
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	946	1,2	1 061	1,3
3 Minerální paliva a maziva	168	0,2	376	0,5
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	6	0,0	37	0,1
5 Chemikálie	2 617	3,3	14 310	17,4
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	14 873	19,0	16 195	19,7
7 Stroje a dopravní prostředky	52 023	66,6	40 222	49,0
8 Různé hotové výrobky	6 603	8,5	6 744	8,2
9 Nespecifikováno	3	0,0	2	0,0

Pramen: ČSÚ

Ve zbožové struktuře česko-francouzského obchodu v roce 2004 nadále **dominovala skupina strojů a dopravních prostředků** (66,6 % v českém vývozu do Francie a 49,0 % v dovozu z Francie) a ve srovnání s rokem 2003 dále posílila (o 8,7 mld.Kč, tj. 20,2 % a o 3,0 mld.Kč, resp. o 8,0 %). **Druhou** největší skupinu vzájemného obchodu pak reprezentovalo opět **průmyslové zboží podle druhu materiálu** (19,0 % v českém vývozu do Francie a 19,7 % v dovozu z Francie) s meziročním přírůstkem 2,4 mld.Kč (index 119,4) a 4,2 mld.Kč (index 134,8 %).

Ze zbývajících skupin zboží náležely k významnějším z hlediska hodnotové úrovně v česko-francouzském obchodu v roce 2004 ještě různé hotové výrobky (které převýšily ve vývozu i dovozu 6,6 mld.Kč a 6,7 mld.Kč s podílem 8,5 % a 8,2 %) a chemikálie prosazující se zejména v českém dovozu z Francie (14,3 mld.Kč).

Pasivní saldo obchodní bilance s Francií se v roce 2004 meziročně snížilo o 2,2 mld.Kč, a to zejména **díky výraznému vzestupu aktiva dílčí bilance strojů a dopravních prostředků** (+5,7 mld.Kč) a snížení pasiva u různých hotových výrobků o (0,7 mld.Kč), zatímco pasiva dílčích bilancí ostatních skupin zboží se meziročně zhoršila. Nejvyšší vzestup bilančního schodku přitom zaznamenalo průmyslové zboží podle druhu materiálu (o 1,8 mld.Kč) a chemikálií (o 1,7 mld.Kč), které v roce 2004 také nejvíce zatížily obchodní bilanci ČR – Francie pasivem v hodnotě –11,7 mld.Kč.

Tabulka 65 Bilance obchodu ČR s Francií podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**-6 091**	**-3 894**	**+2 197**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-1 172	-1 444	-272
1 Nápoje a tabák	-517	-742	-225
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-104	-115	-11
3 Minerální paliva a maziva	2	-208	-210
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-13	-31	-18
5 Chemikálie	-9 960	-11 693	-1 733
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	444	-1 322	-1 766
7 Stroje a dopravní prostředky	6 057	11 801	+5 744
8 Různé hotové výrobky	-828	-141	+687
9 Nespecifikováno	0	1	+1

Pramen: ČSÚ

8.3.6 Nizozemsko

Nizozemsko dlouhodobě náleží mezi deset největších obchodních partnerů ČR. V roce 2004 se s podílem 3,5 % umístilo na 8. místě v obratu zahraničního obchodu, s podílem 4,2 % na 8. místě v českém vývozu a s podílem 2,8 % na 12. místě v českém dovozu.

Tabulka 66 Zahraniční obchod ČR s Nizozemskem v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	56 733	71 807	126,6	4,1	4,2
Dovoz	31 548	48 319	153,2	2,2	2,8
Obrat	88 281	120 126	136,1	3,1	3,5
Saldo OB	25 185	23 488	-1 697[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: MPO ČR

Obrat zahraničního obchodu ČR – Nizozemsko se v roce 2004 meziročně zvýšil o 31,9 mld.Kč při vzrůstu českého vývozu o 15,1 mld.Kč a dovozu o 16,8 mld.Kč. V důsledku rychlejšího tempa růstu dovozu proti vývozu tak došlo ke snížení aktiva obchodní bilance.

Ve zbožové struktuře česko-nizozemského obchodu **dominovala** i v roce 2004 **skupina strojů a dopravních prostředků,** když ve vývozu reprezentovala 73,0 % a v dovozu 40,5 %. Stroje a dopravní prostředky také v roce 2004 zaznamenaly nejdynamičtější meziroční růst ve vývozu (index 129,3) i v dovozu (index 189,5). Hodnotový objem strojírenského vývozu se přitom meziročně zvýšil o 11,9 mld.Kč a dovozu o 9,2 mld.Kč.

Tabulka 67 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Nizozemskem v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**71 807**	**100,0**	**48 319**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	1 476	2,1	3 497	7,2
1 Nápoje a tabák	133	0,2	315	0,7
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	852	1,2	2 464	5,1
3 Minerální paliva a maziva	36	0,0	227	0,5
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	41	0,1	216	0,4
5 Chemikálie	2 030	2,8	10 603	21,9
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	10 106	14,1	7 186	14,9
7 Stroje a dopravní prostředky	52 446	73,0	19 555	40,5
8 Různé hotové výrobky	4 685	6,5	4 255	8,8
9 Nespecifikováno	2	0,0	1	0,0

Pramen: ČSÚ

Více než desetiprocentní podíl ve zbožové struktuře česko-nizozemského obchodu zaujímalo v roce 2004 ještě **průmyslové zboží podle druhu materiálu,** a to ve vývozu 14,1 % při meziročním nárůstu o 2,0 mld.Kč, tj. o 24,8 % a v dovozu 14,9 % při meziročním zvýšení o 2,1 mld.Kč, tj. o 41,2 %.

Významnou pozici v českém dovozu z Nizozemska, který je ve srovnání s vývozem diverzifikovanější, evidovaly také **chemikálie.** V roce 2004 dosáhly s meziročním hodnotovým přírůstkem ve výši 1,9 mld.Kč (index 122,1) druhý nejvyšší podíl na dovozu ČR z Nizozemska (21,9 %).

Zbývající zbožové skupiny se pak účastnily v roce 2004 na vývozu/dovozu ČR do/z Nizozemska podílem nižším než 10,0 % a hodnotou menší než 5,0 mld.Kč.

Přebytkem obchodní bilance ve výši 23,5 mld.Kč se **Nizozemsko** mezi obchodními partnery ČR řadilo v roce 2004 **na 5. místo.** Zaujímalo tak stejnou pozici jako v roce 2003, přestože došlo k meziročnímu poklesu aktiva o 1,7 mld.Kč, který ovlivnily negativní změny dílčích sald u všech zbožových skupin, s výjimkou strojů a dopravních prostředků (jež meziročně zvýšily přebytek dílčí bilance o 2,7 mld.Kč) a surovin nepoživatelných, bez paliv (u nichž se meziročně snížil schodek dílčí bilance o 0,2 mld.Kč).

Skupina strojů a dopravních prostředků sehrála i v roce 2004 nezastupitelnou úlohu ve vzniku celkového přebytku obchodní bilance-česko-nizozemského obchodu, když sama vytvořila aktivum, které o 9,4 mld.Kč tento celkový přebytek převýšilo.

Tabulka 68 Bilance obchodu ČR s Nizozemskem podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**25 185**	**23 488**	**-1 697**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-900	-2 021	-1 121
1 Nápoje a tabák	-147	-182	-35
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-1 800	-1 612	+188
3 Minerální paliva a maziva	-106	-191	-85
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-55	-175	-120
5 Chemikálie	-6 927	-8 573	-1 646
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	3 010	2 920	-90
7 Stroje a dopravní prostředky	30 231	32 891	+2 660
8 Různé hotové výrobky	1 879	430	-1 449
9 Nespecifikováno	0	1	+1

Pramen: ČSÚ

8.3.7 Spojené státy americké

Spojené státy americké patří dlouhodobě mezi významné partnery v obchodně zahraničních vztazích s Českou republikou. V roce 2004 **se zařadily s podílem 2,7 % na 11. místo v obratu českého zahraničního obchodu.**

Konkrétní vývoj zahraničního obchodu s tímto teritoriem přitom poskytuje následující přehled:

Tabulka 69 Zahraniční obchod ČR s USA v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	33 553	38 827	115,7	2,4	2,3
Dovoz	44 933	53 727	119,6	3,1	3,1
Obrat	78 486	92 554	117,9	2,8	2,7
Saldo OB	-11 380	-14 900	-3 520[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: MPO ČR

Dynamika českého zahraničního obchodu s USA nedosáhla v roce 2004 intenzity vývoje celkových zahraničně obchodních vztahů ČR se světem. Zejména meziroční nárůst vývozu do USA byl oproti celkovému přírůstku exportu ČR nižší, a to o 9,3 bodu, zatímco dovoz pouze o 0,9 bodu.

Tento vztah se také projevil v meziročním poklesu podílu vývozu do USA o 0,1 bodu, s čímž korespondovalo i snížení podílu USA na obratu celkového českého zahraničního obchodu. Výslednicí vazby mezi výší nárůstu vývozu a dovozu bylo meziroční zvětšení pasivního salda obchodní bilance s USA o 3,5 mld.Kč.

Tabulka 70 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s USA v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**38 827**	**100,0**	**53 727**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	302	0,8	1 113	2,1
1 Nápoje a tabák	335	0,9	620	1,1
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	1 063	2,7	1 015	1,9
3 Minerální paliva a maziva	207	0,5	37	0,1
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	0	0,0	18	0,0
5 Chemikálie	3 384	8,7	6 327	11,8
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	9 263	23,9	4 035	7,5
7 Stroje a dopravní prostředky	19 073	49,1	33 299	62,0
8 Různé hotové výrobky	5 183	13,3	7 263	13,5
9 Nespecifikováno	17	0,1	0	0,0

Pramen: ČSÚ

Ve zbožové struktuře vývozu i dovozu se také v roce 2004 ve vztahu ke Spojeným státům výrazně uplatnily kategorie 5 – 8, které společně představovaly 95,1 % celkového českého exportu a 94,8 % celkového importu. Z uvedených údajů o zbožové struktuře je také zřejmé, že rozhodující část vzájemného obchodu s USA byla realizována zbožovou skupinou strojů a dopravních prostředků. Ve vývozu této zbožové kategorie se nejvíce uplatnily: elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče s podílem 24,6 %, kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat s 19,2 % a stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu se 17,6 %. V dovozu strojů a dopravních prostředků měly ve skupině 7 největší podíl s 31,4 kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat a s 26,1 % elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče.

Tabulka 71 Bilance obchodu ČR s USA podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**-11 380**	**-14 900**	**-3 520**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-567	-811	-244
1 Nápoje a tabák	-281	-285	-4
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-687	48	+735
3 Minerální paliva a maziva	246	170	-76
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-17	-17	0
5 Chemikálie	-3 806	-2 943	+863
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	2 685	5 228	+2 543
7 Stroje a dopravní prostředky	-6 407	-14 227	-7 820
8 Různé hotové výrobky	-2 575	-2 080	+495
9 Nespecifikováno	29	17	-12

Pramen: ČSÚ

Obchodní bilance se Spojenými státy americkými se v roce 2004 meziročně zhoršila zvýšením pasiva o 3,5 mld.Kč na celkově záporné saldo v částce 14,9 mld.Kč. Rozhodující podíl na této změně měl nárůst bilančního deficitu ve skupině strojů a dopravních prostředků o 7,8 mld.Kč. Největší podíl na tomto pasivu z jednotlivých položek měly kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (6,8 mld.Kč) a elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče ve výši 4,0 mld.Kč.

8.3.8 Čína

I v roce 2004 si Čína zachovala v obchodu s Českou republikou specifické postavení, které spočívalo v mimořádně velkém rozptylu její účasti na českém vývozu a dovozu. Zatímco ve vývozu zaujala 20. – 21. místo (spolu s Irskem) a v podílu na obratu českého zahraničního obchodu byla devátá až desátá (spolu s Ruskem), tak v dovozu byla čtvrtá (po Německu, Slovensku a Itálii). Důsledkem tohoto nerovnoměrného vývoje je nejvyšší pasivní bilance, kterou Česká republika zaznamenala v roce 2004 ve vztahu k obchodně partnerskému teritoriu.

Tabulka 72 Zahraniční obchod ČR s Čínou v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	6 805	6 967	102,4	0,5	0,4
Dovoz	75 247	89 607	119,1	5,2	5,2
Obrat	82 052	96 574	117,7	2,9	2,8
Saldo OB	-68 442	-82 640	-14 198[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: MPO ČR

Z uvedeného sestavení vyplývá, že **zatímco dovoz z Číny zaznamenal meziročně nárůst 14,4 mld.Kč, vývoz vykázal přírůstek pouze 0,2 mld.Kč, čímž tento vývoj znamenal nejen pokles podílu na českém vývozu o 0,1 bodu, ale zejména představoval meziroční nemalý nárůst pasivního salda, a to o 14,2 mld.Kč.**

Tabulka 73 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Čínou v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**6 967**	**100,0**	**89 607**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	71	1,0	1 436	1,6
1 Nápoje a tabák	2	0,0	2	0,0
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	181	2,6	822	0,9
3 Minerální paliva a maziva	33	0,5	17	0,0
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	0	0,0	0	0,0
5 Chemikálie	586	8,4	2 363	2,7
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	1 099	15,8	6 529	7,3
7 Stroje a dopravní prostředky	4 740	68,0	59 708	66,6
8 Různé hotové výrobky	255	3,7	18 728	20,9
9 Nespecifikováno	0	0,0	2	0,0

Pramen: ČSÚ

Z uvedené zbožové struktury je zřejmé, že **nejvýraznější komoditou, jak ve vývozu, tak v dovozu byla v roce 2004 kategorie strojů a dopravních prostředků** (s podíly na celkovém exportu a importu v rozsahu 68,0 % a 66,6 %) a ve vývozu ještě kategorie průmyslového zboží podle druhu materiálu, která zaujímala podíl 15,8 %. V dovozu se naopak výrazněji uplatnila zbožová skupina různých hotových výrobků s podílem 20,9 %.

Přes blízkost podílů ve vývozu i dovozu zbožové skupiny strojů a dopravních prostředků, v absolutní úrovni byly jejich vztahy v absolutní úrovni nesrovnatelné, protože celková hodnota exportu představovala pouze 7,9 % hodnoty importu uvedené zbožové kategorie.

Osou vývozu největší zbožové kategorie strojů a dopravních prostředků byly v roce 2004 stroje a zařízení k výrobě energie (1 620 mil.Kč při podílu 23,3 % na celkovém vývozu do Číny), strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu (719 mil.Kč a podíl 10,3 % na celkovém vývozu), stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (701 mil.Kč a podíl 10,1 % na celkovém exportu) a silniční vozidla (605 mil.Kč a podíl 8,7 % na celkovém vývozu do Číny). Samotné tyto čtyři položky představovaly 52,4 % celkového vývozu do uvedeného teritoria.

Z druhé největší zbožové skupiny ve vývozu do Číny, tj. průmyslového zboží podle druhu materiálu bylo nejvýznamnější položkou železo a ocel v částce 417 mil.Kč.

Graf 13 **Struktura vývozu, dovozu a bilance s Čínou v roce 2004**
(v mld.Kč)

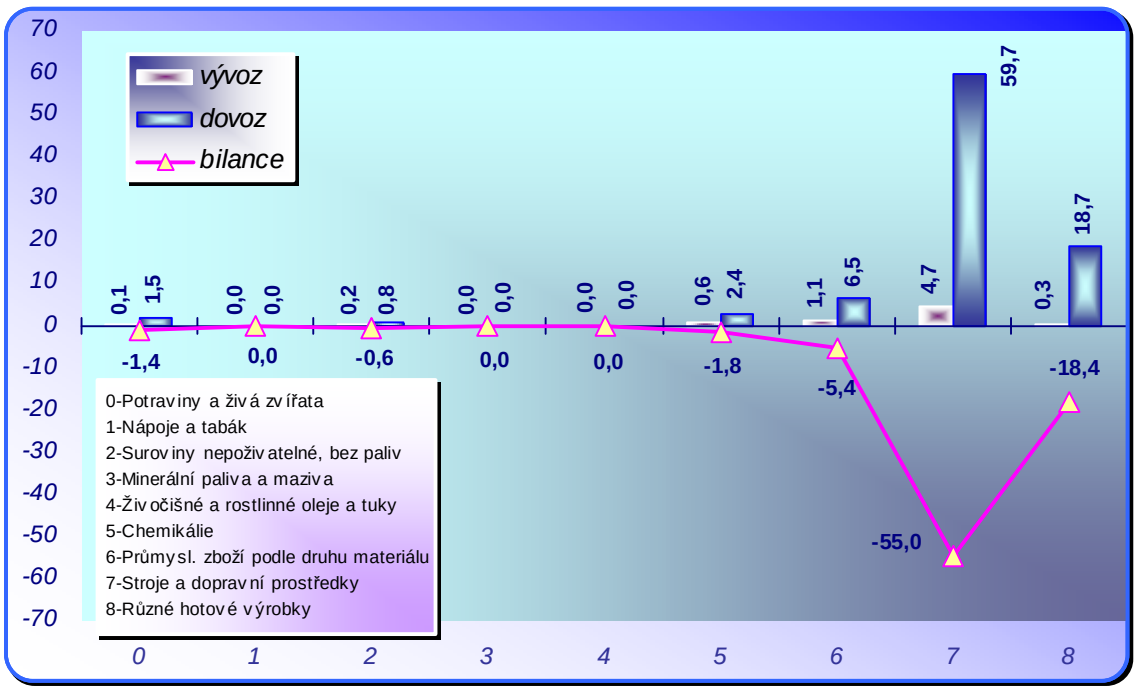

Pramen: ČSÚ

V dovozu největšími položkami byly: kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (28 805 mil.Kč při podílu na celkovém dovozu z Číny 32,1 %, zařízení k telekomunikaci a záznamu a reprodukci zvuku (13 285 mil.Kč s podílem na celkovém dovozu 14,8 %) a elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (11 941 mil.Kč při podílu 13,3 % na celkovém dovozu z Číny v roce 2004). Jenom tyto tři položky představovaly 60,2 % celkového dovozu z Číny ve sledovaném roce.

Ze skupiny různých hotových výrobků největší import byl realizován různými výrobky j.n. (6 252 mil.Kč, s podílem na celkovém dovozu z Číny 7,0 %) a oděvními výrobky a doplňky v částce 5 490 mil.Kč s podílem 6,1 % na souhrnném importu z Číny.

Tabulka 74 Bilance obchodu ČR s Čínou podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**-68 442**	**-82 640**	**-14 198**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-1 405	-1 365	+40
1 Nápoje a tabák	-3	-1	+2
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-962	-641	+321
3 Minerální paliva a maziva	37	16	-21
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-1	0	+1
5 Chemikálie	-1 668	-1 778	-110
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	-4 097	-5 430	-1 333
7 Stroje a dopravní prostředky	-46 839	-54 967	-8 128
8 Různé hotové výrobky	-13 504	-18 473	-4 969
9 Nespecifikováno	0	-1	-1

Pramen: ČSÚ

Dominující záporné saldo v roce 2004 (55,0 mld.Kč) bylo výsledkem nevyvážených vztahů mezi vývozem a dovozem ve skupině strojů a dopravních prostředků, představujících 66,5 % celkového pasiva z obchodu ČR s Čínou. Výraznější záporné saldo bylo také výsledkem vzájemného obchodu s Čínou ve zbožové skupině různé hotové výrobky.

8.4 Vybrané země exportního zájmu ČR

8.4.1 Brazílie

Obrat zahraničního obchodu mezi ČR a Brazílií se dlouhodobě udržuje na poměrně nízké úrovni. Od roku 2000 se po dva roky navíc meziročně snižoval. Až v roce 2003 opět zaznamenal meziroční nárůst, ale teprve výše dosaženého obratu v roce 2004 překonala jeho úroveň z roku 2000.

Tabulka 75 Zahraniční obchod ČR s Brazílií v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	1 469	2 423	164,9	0,1	0,1
Dovoz	3 681	4 844	131,6	0,3	0,3
Obrat	5 150	7 267	141,1	0,2	0,2
Saldo OB	-2 212	-2 421	-209[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: ČSÚ

Meziroční zvýšení obratu česko-brazilského obchodu v roce 2004 o 2,1 mld.Kč na 7,3 mld.Kč, tj. o 41,1 % bylo dosaženo vzrůstem českého vývozu do Brazílie o 0,9 mld.Kč na 2,4 mld.Kč (index 164,9) a dovozu z Brazílie o 1,2 mld.Kč na 4,8 mld.Kč (index 131,6). Vyšší hodnotový nárůst dovozu před vývozem tak vedl k dalšímu zhoršení bilančního schodku v obchodu dané teritoriální relace.

Tabulka 76 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Brazílií v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**2 423**	**100,0**	**4 844**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	0	0,0	2 095	43,2
1 Nápoje a tabák	0	0,0	254	5,3
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	3	0,1	124	2,6
3 Minerální paliva a maziva	41	1,7	0	0,0
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	12	0,5	1	0,0
5 Chemikálie	197	8,1	205	4,2
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	442	18,3	509	10,5
7 Stroje a dopravní prostředky	1 611	66,5	1 429	29,5
8 Různé hotové výrobky	117	4,8	227	4,7
9 Nespecifikováno	0	0,0	0	0,0

Pramen: ČSÚ

Český vývoz do Brazílie se v roce 2004 i nadále **koncentroval na stroje a dopravní prostředky,** které představovaly více než jeho 3/5 a zároveň prokázaly v rámci jednotlivých skupin zboží největší meziroční hodnotový nárůst, a to o 768 mil.Kč (index 191,1). Za skupinou strojů a dopravních prostředků **následovalo s velkým odstupem průmyslové zboží podle druhu materiálu,** které se sice podílelo na českém vývozu do Brazílie 18,3 %, ale jeho hodnota nedosáhla ani půlmiliardové hodnoty. Zbývající skupiny zboží pak měly v tomto vývozu z hlediska hodnotového objemu méně významnou úlohu a nejhorší zastoupení v něm mělo potravinářské zboží, které naopak převažovalo ve zbožové struktuře českého dovozu z Brazílie.

Potravinářské suroviny a výrobky (skupina SITC 0+1+4) **reprezentovaly v roce 2004** při meziročním zvýšení o 3,0 % **téměř ½ českého dovozu z Brazílie,** zatímco **stroje a dopravní prostředky** se při meziročním vzestupu o 298,1 % podílely na tomto dovozu **29,5 %.** Podíly ostatních zbožových skupin se pohybovaly v roce 2004 na českém dovozu z Brazílie mezi 0,0 % (minerální paliva a maziva) až 10,5 % (průmyslové zboží podle druhu materiálu), v hodnotové úrovni od 19 tis.Kč do 509 mil.Kč.

Přestože čeští exportéři projevují intenzívní zájem o brazilský trh, **nedaří se likvidovat** nízkou úroveň vzájemného obchodu ani **dlouhodobě existující pasivní saldo** v obchodu ČR – Brazílie. **Podílí se na něm především potravinářské zboží** (skupiny 0+1+4). Jeho bilanční schodek dokonce v roce 2003 převyšoval celkové pasivum vzájemného obchodu a v roce 2004 byl pouze o 83 mil.Kč nižší než celkové pasivum. Jedinou skupinou zboží, která výrazněji svými bilančními aktivy tlumila celkové pasivní saldo obchodní bilance

ČR – Brazílie, byla skupina strojů a dopravních prostředků. Tato aktiva se však v posledních dvou letech podstatně snížila.

Tabulka 77 Bilance obchodu ČR s Brazílií podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**-2 212**	**-2 421**	**-209**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-2 028	-2 095	-67
1 Nápoje a tabák	-249	-254	-5
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-191	-121	+70
3 Minerální paliva a maziva	88	41	-47
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	2	11	+9
5 Chemikálie	-66	-8	+58
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	-144	-67	+77
7 Stroje a dopravní prostředky	485	182	-303
8 Různé hotové výrobky	-109	-110	-1
9 Nespecifikováno	0	0	0

Pramen: ČSÚ

8.4.2 Indie

Pozitivním rysem v obchodu s Indií v roce 2004 byla výrazně vyšší dynamika, než kterou zaznamenal celkový zahraniční obchod ČR v uvedeném období.

Tabulka 78 Zahraniční obchod ČR s Indií v letech 2003 a 2004

	Hodnota v mil. Kč		Index 2004 v % 2003	Podíl na zahraničním obchodu ČR v %	
	2003	2004		2003	2004
Vývoz	3 386	5 143	151,9	0,2	0,3
Dovoz	3 394	4 639	136,7	0,2	0,3
Obrat	6 780	9 782	144,3	0,2	0,3
Saldo OB	-8	504	+512[1)]	x	x

1) Meziroční změna salda
Pramen: MPO ČR

Výsledkem takto založených vztahů byl nejen nárůst obratu o 0,1 bodu (a stejně tak vývozu a dovozu), **ale také aktivní saldo v částce 512 mil.Kč v důsledku vyššího nárůstu exportu než importu.**

Z následujícího přehledu zbožové struktury je zřejmé, že **největší vývozní skupinou v roce 2004 byly stroje a dopravní prostředky,** které představovaly 73,2 % celkového exportu do Indie.

Největšími vývozními položkami této skupiny, které tvořily 62,4 % jejího exportu do Indie byly silniční vozidla (1 587 mil.Kč s podílem 42,2 %) a strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu v částce 762 mil.Kč a s podílem 20,2 %.

Tabulka 79 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Indií v roce 2004

Zbožová skupina SITC	Vývoz		Dovoz	
	hodnota v mil. Kč	podíl v %	hodnota v mil. Kč	podíl v %
Celkem	**5 143**	**100,0**	**4 639**	**100,0**
v tom:				
0 Potraviny a živá zvířata	8	0,1	201	4,3
1 Nápoje a tabák	0	0,0	129	2,8
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	42	0,8	160	3,4
3 Minerální paliva a maziva	38	0,7	0	0,0
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	0	0,0	8	0,2
5 Chemikálie	394	7,7	731	15,8
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	565	11,0	1 417	30,5
7 Stroje a dopravní prostředky	3 763	73,2	717	15,5
8 Různé hotové výrobky	333	6,5	1 276	27,5
9 Nespecifikováno	-	-	0	0

Pramen: ČSÚ

V importu byla situace poněkud rozdílnější. Největší podíl ve struktuře dovozu mělo průmyslové zboží podle druhu materiálu (30,5 %) a různé hotové výrobky (27,5 %). Nemalý podíl registrovaly i chemikálie (15,8 %) a stroje a dopravní prostředky (15,5 %).

Z takto založeného poměru jednotlivých zbožových skupin vycházely i jejich dílčí bilance:

Tabulka 80 Bilance obchodu ČR s Indií podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004
(v mil.Kč)

Zbožová skupina SITC	Obchodní bilance		Meziroční změna salda
	2003	2004	
Celkem	**-8**	**504**	**+512**
v tom:			
0 Potraviny a živá zvířata	-238	-193	+45
1 Nápoje a tabák	-25	-129	-104
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	-70	-118	-48
3 Minerální paliva a maziva	114	38	-76
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	-8	-8	0
5 Chemikálie	-334	-337	-3
6 Průmyslové zboží podle druhu materiálu	-710	-852	-142
7 Stroje a dopravní prostředky	2 042	3 046	+1 004
8 Různé hotové výrobky	-779	-943	-164
9 Nespecifikováno	-	0	0

Pramen: ČSÚ

Podstatnější aktivní saldo v částce 3,0 mld.Kč (při meziročním nárůstu o 1,0 mld.Kč) bylo vyprodukováno z obchodu stroji a dopravními prostředky, když kromě minerálních paliv

a maziv, všechny ostatní zbožové skupiny zaznamenaly bilanční schodky. Z nich větší pasivum evidovaly různé hotové výrobky (943 mil.Kč) a průmyslové zboží podle druhu materiálu (852 mil.Kč).

Poznámka k metodice použitých pramenů

Do 30.4.2004 byly všechny údaje o dovozu a vývozu získávány z písemných celních prohlášení, podávaných na tiskopisech jednotných celních deklarací (JCD) podle metodiky pro vykazování statistiky zahraničního obchodu vypracované OSN a Eurostatem.

Vstupem ČR do EU byla statistika zahraničního obchodu od 1.5.2004 zásadně změněna. Volný pohyb zboží v rámci EU znamená odstranění celní hranice a pohyb zboží mezi jednotlivými členskými státy EU již není klasickým zahraničním obchodem, ale obchodem vnitrounijním s jinými pravidly a s jiným statistickým systémem sběru dat **„Intrast“.**

Obchod s třetími zeměmi, které jsou členy EU, podléhá i nadále celnímu řízení, které je zdrojem statistických údajů získávaných stále z písemných celních prohlášení statistickým systémem **„Extrastat“.**

Statistika zahraničního obchodu od 1.5.2004 vzniká spojováním údajů z obou systémů sběru dat. Nová metodická koncepce této statistiky přijatá ČSÚ zajišťuje základní návaznost na stávající časové řady údajů. Údaje získané po vstupu do EU však nejsou a nemohou být plně srovnatelné s údaji sebranými před 1.5.2004 např. i z důvodů, že obdobně jako v jiných statistikách, **je nutné i ve statistice zahraničního obchodu používat dopočtové metody** pro doplnění údajů za malé firmy osvobozené od zpravodajské povinnosti a za firmy, které neposkytnou data včas.

Seznam tabulek v textu ***Příloha č. 1***

strana

Tabulka 1	Vývoj zahraničního obchodu podle jednotlivých čtvrtletí roku 2004	8
Tabulka 2	Vývoj zahraničního obchodu podle skupin zemí	9
Tabulka 3	Vývoj zahraničního obchodu podle zbožových skupin	10
Tabulka 4	Struktura zahraničního obchodu podle skupin zemí	12
Tabulka 5	Podíl hlavních trhů na zahraničním obchodu podle zbožových skupin v roce 2004	14
Tabulka 6	Zbožová struktura zahraničního obchodu podle hlavních trhů v roce 2004	18
Tabulka 7	Vývoz, dovoz a bilance podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004	19
Tabulka 8	Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny potravin a živých zvířat podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004	20
Tabulka 9	Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny nápojů a tabáku podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004	21
Tabulka 10	Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny surovin nepoživatelných, bez paliv podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004	22
Tabulka 11	Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny minerálních paliv a maziv podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004	23
Tabulka 12	Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny živočišných a rostlinných olejů a tuků podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004	23
Tabulka 13	Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny chemikálií podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004	24
Tabulka 14	Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny průmyslového zboží podle druhu materiálu v dvoumístné nomenklatuře SITC v roce 2003 a 2004	25
Tabulka 15	Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny strojů a dopravních prostředků podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004	26
Tabulka 16	Podíly jednotlivých položek skupiny strojů a dopravních prostředků na celkovém vývozu a dovozu ČR v roce 2003 a 2004	28
Tabulka 17	Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny různých hotových výrobků podle dvoumístné nomenklatury SITC v roce 2003 a 2004	29

Tabulka 18 Vývoz, dovoz a bilance zbožové skupiny komodit nespecifikovaných jinde v SITC v roce 2003 a 2004 29

Tabulka 19 Vývoz a dovoz dle stupně zpracování 30

Tabulka 20 Vývoz a dovoz zbožových položek zařazených do kategorie HT 31

Tabulka 21 Struktura dovozu dle užití 32

Tabulka 22 Vývoj obchodní bilance podle jednotlivých čtvrtletí roku 2003 a 2004 33

Tabulka 23 Bilance zahraničního obchodu podle skupin zemí 34

Tabulka 24 Bilance zahraničního obchodu podle zbožových skupin 35

Tabulka 25 Výběrový index nominálních vývozních cen v 1. – 4. čtvrtletí 2004 36

Tabulka 26 Výběrový index nominálních dovozních cen v 1. – 4. čtvrtletí 2004 37

Tabulka 27 Skladba hlavních měn obsluhujících vývoz ČR v letech 1993 až 2004 39

Tabulka 28 Skladba hlavních měn obsluhujících dovoz ČR v letech 1993 až 2004 40

Tabulka 29 Skladba hlavních měn obsluhujících zahraniční obchod ČR v roce 2003 a 2004 40

Tabulka 30 Zahraniční obchod ČR – EU za jednotlivé měsíce roku 2004 podle měny 41

Tabulka 31 Velikostní struktura vývozců ČR v roce 2004 43

Tabulka 32 Velikostní struktura dovozců ČR v roce 2004 44

Tabulka 33 Zahraniční obchod ČR s EU v letech 2003 a 2004 45

Tabulka 34 Obchod ČR se zeměmi EU 15 a EU 10 v roce 2004 45

Tabulka 35 Obchod ČR se státy EU 15 v roce 2004 46

Tabulka 36 Obchod ČR v roce 2004 s nově přistoupivšími státy (EU 10) 47

Tabulka 37 Postavení zahraničního obchod ČR s EU v celkovém ZO ČR podle jednotlivých zbožových skupin 49

Tabulka 38 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s EU v roce 2004 50

Tabulka 39 Meziroční pohyb zbožové struktury ve vztahu k EU v roce 2004 51

Tabulka 40 Zahraniční obchod ČR se SRN v letech 2003 a 2004 53

Tabulka 41 Meziroční pohyb zbožové struktury ve vztahu k SRN v roce 2004 54

Tabulka 42 Postavení zahraničního obchodu ČR se SRN v celkovém ZO ČR podle jednotlivých zbožových skupin 56

Tabulka 43 Zahraniční obchod ČR se Slovenskem v letech 2003 a 2004 58

Tabulka 44 Porovnání vývoje obchodní bilance ČR se SR a celkové obchodní bilance ČR 58

Tabulka 45 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR se SR v roce 2004 58

Tabulka 46 Postavení Slovenska v zahraničním obchodu ČR podle jednotlivých skupin zboží 59

Tabulka 47 Bilance obchodu ČR se Slovenskem podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 61

Tabulka 48 Zahraniční obchod ČR s Rakouskem v letech 2003 a 2004 62

Tabulka 49 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Rakouskem v roce 2004 63

Tabulka 50 Bilance obchodu ČR s Rakouskem podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 64

Tabulka 51 Zahraniční obchod ČR s Ruskem v letech 2003 a 2004 65

Tabulka 52 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Ruskem v roce 2004 66

Tabulka 53 Bilance obchodu ČR s Ruskem podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 68

Tabulka 54 Zahraniční obchod ČR s Polskem v letech 2003 a 2004 69

Tabulka 55 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Polskem v roce 2004 69

Tabulka 56 Bilance obchodu ČR s Polskem podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 70

Tabulka 57 Zahraniční obchod ČR s Itálií v letech 2003 a 2004 71

Tabulka 58 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Itálií v roce 2004 72

Tabulka 59 Bilance obchodu ČR s Itálií podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 72

Tabulka 60 Zahraniční obchod ČR s Velkou Británií v letech 2003 a 2004 73

Tabulka 61 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Velkou Británií v roce 2004 74

Tabulka 62 Bilance obchodu ČR s Velkou Británií podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 75

Tabulka 63 Zahraniční obchod ČR s Francií v letech 2003 a 2004 75

Tabulka 64 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Francií v roce 2004 76

Tabulka 65 Bilance obchodu ČR s Francií podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 77

Tabulka 66 Zahraniční obchod ČR s Nizozemskem v letech 2003 a 2004 77

Tabulka 67 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Nizozemskem v roce 2004 78

Tabulka 68 Bilance obchodu ČR s Nizozemskem podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 79

Tabulka 69 Zahraniční obchod ČR s USA v letech 2003 a 2004 79

Tabulka 70 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s USA v roce 2004 80

Tabulka 71 Bilance obchodu ČR s USA podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 80

Tabulka 72 Zahraniční obchod ČR s Čínou v letech 2003 a 2004 81

Tabulka 73 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Čínou v roce 2004 81

Tabulka 74 Bilance obchodu ČR s Čínou podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 83

Tabulka 75 Zahraniční obchod ČR s Brazílií v letech 2003 a 2004 83

Tabulka 76 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Brazílií v roce 2004 84

Tabulka 77 Bilance obchodu ČR s Brazílií podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 85

Tabulka 78 Zahraniční obchod ČR s Indií v letech 2003 a 2004 85

Tabulka 79 Zbožová struktura zahraničního obchodu ČR s Indií v roce 2004 86

Tabulka 80 Bilance obchodu ČR s Indií podle zbožových skupin v letech 2003 a 2004 86

Seznam grafů v textu ***Příloha č. 2***

strana

Graf 1	Zahraniční obchod ČR v roce 2004 podle jednotlivých měsíců	8
Graf 2	Teritoriální struktura zahraničního obchodu ČR podle hlavních skupin zemí v roce 2004	13
Graf 3	Největší obchodní partneři ČR podle výše podílu na celkovém obratu v roce 2004	16
Graf 4	Zbožová struktura zahraničního obchodu v roce 2004	17
Graf 5	Struktura vývozu a dovozu strojů a dopravních prostředků a jejich bilance v roce 2004	27
Graf 6	Obchodní bilance České republiky v jednotlivých měsících roku 2004	33
Graf 7	Bilance hlavních měn obsluhujících zahraniční obchod ČR v roce 2004	42
Graf 8	Teritoriální struktura zahraničního obchodu ČR s EU 25 v roce 2004	48
Graf 9	Bilance obchodu ČR s EU podle zbožových skupin	52
Graf 10	Struktura obchodu ČR se SRN podle zbožových skupin SITC v roce 2004	55
Graf 11	Bilance obchodu ČR se SRN podle zbožových skupin SITC	57
Graf 12	Struktura vývozu, dovozu a bilance s Ruskem v roce 2004	67
Graf 13	Struktura vývozu, dovozu a bilance s Čínou v roce 2004	82